

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΔ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1987 | ΔΡΙΘ. 1

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ

παντὶ τῷ πληρώματι

τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς

Ἀγαπητοὶ μου Χριστιανοί,

«Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ».

Αὐτὸς ὁ ψαλμικὸς στίχος ἀποτελεῖ μιὰ ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς μας πίστεως, μιὰ διακήρυξη τῆς χριστιανικῆς μας ἐλπίδος καὶ αἰτιολογεῖ τὴν ἐόρτια χαρὰ μας γιὰ τὴν σημερινὴ πανηγυρὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ λύτρωση καὶ τὸ λύτρο καὶ ὁ λυτρωτὴς ἐντοπίζοντα σὲ ἓνα καὶ μοναδικὸ πρόσωπο, στὸν Θεάνθρωπο Ἰησοῦ Χριστό. Εἶναι ὁ λυτρωτὴς μας, ἐπειδὴ ἔγινε ἄνθρωπος προσφέροντας τὴν ζωὴ Του λύτρο γιὰ ὅλους μας (Ματ. ι', 45) καὶ ἔτσι μᾶς ἐξασφάλισε τὴν αἰώνια ἀπολύτρωση (Ἐβρ. θ', 12). Πῶς λοιπὸν νὰ μὴν πανηγυρίσουμε τὴν ἐορτὴ τῆς Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως; Πῶς νὰ μὴν ὑμολογήσουμε καὶ νὰ μὴν δοξολογήσουμε τὸ παράδοξο μυστήριον τοῦ Ἑμμανουήλ, τοῦ «μεθ' ἡμῶν» Θεοῦ;

Ἄν θέλουμε ὅμως νὰ εἶμαστε εἰλικρινεῖς, πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος λησμόνησε τὸν σαρκωθέντα

Θεόν. Τὸ μόνο πράγμα ποὺ συλλογίζεται μὲ ἀγωνία εἶναι οἱ ἐκατόμβες τῶν ἀθῶων θυμάτων σ' αὐτὸν τὸν πλανήτη τῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ τῶν πολέμων. Ἄν πρὶν 2.000 χρόνια ἔγινε ἡ πρώτη ἀπογραφὴ τῆς οἰκουμένης, στὶς μέρες μας μεθοδεύεται ἡ ἔσχατη καταγραφὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀθλιότητος. Τότε, μέσα στὴν κοσμοσυρροή, δὲν ὑπῆρχε τόπος νὰ φιλοξενηθῇ ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός. Καὶ σήμερα δὲν ὑπάρχουν γιὰ τὸ Χριστὸ περιθώρια στὴ δική μας ζωὴ, ποὺ τὴν καταδυναστεύει τὸ ἄγχος τῆς ἐπιβιώσεως καὶ ἡ ἐναγώνια προσμονὴ ἑνὸς ζοφεροῦ μέλλοντος· καὶ ταυτόχρονα δὲν ὑπάρχουν περιθώρια οὔτε καὶ γιὰ τὸν συνάνθρωπο. Ἔσπασαν βεβαίως τὰ μεγάλα σύνορα, ἀλλὰ στήθηκαν καινούρια σύνορα στὶς ἀνθρώπινες καρδιές. Φαίνεται λοιπὸν πῶς δὲν ἀρκεῖ ἡ προσδοκία ὅτι κάποτε θὰ ἀλλάξουν καὶ θὰ βελτιωθοῦν τὰ πράγματα· ἡ πανανθρώπινη ἀγωνία δὲν ἐπαναπαύεται, βλέποντας τὶς τραγικὰς προϋποθέσεις τοῦ παρόντος.

Σταθμίζοντας μὲ ρεαλισμὸ τὴν κατάσταση, εἶμαστε ἀσφαλῶς πιὸ ἀπελπισμένοι ἀπὸ τὶς προηγούμενες γενιές. Ἄλλ' ὅμως μὲ τὸν δυναμισμὸ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης, ἀντικρίζουμε αἰσιδόξα τὸ μέλλον τοῦ δικοῦ μας κόσμου. Γνωρίζουμε ὅτι δὲν εἶναι ἀφθαρτος, δὲν εἶναι αἰώνιος. Ἄλλὰ καὶ εἶμαστε πεπεισμένοι ὅτι ἀποκτᾶ

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ^(*)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 3708
Διεκπ. 1897 Ἀθήνησι τῇ 17η-12-1986

Παναγιώτατε καὶ Θεϊότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Δ η μ ή τ ρ ι ε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.

Τοῦτο τὸ θέλημα τοῦ Φιλανθρώπου Θεοῦ. Τοῦτο τὸ μήνυμα τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἐνὸς τῆς Τριάδος, Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Πατρός.

Τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον διπλαῖν τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος: ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ γῆς βασιλείας Αὐτοῦ, ἥτις ἐστὶ βασιλεία ἀγάπης καὶ εἰρήνης.

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.

Καὶ ἡμεῖς ὡς τὴν αὐτὴν διακονίαν τῆς δόξης καὶ

εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς πεπιστευμένοι, μετὰ πολλῆς τῆς ἐν τῷ δι' ἡμᾶς καταθόντι ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἐνανθρωπήσαντι ἀγάπης τὴν Ὑμετέραν κατασπαζόμενοι Πρωθιεραρχίαν καὶ ἑορτίως προσαγορεύοντες εὐχόμεθα, ὅπως ἡ Ἰσχὺς καὶ Στερέωμα ἡμῶν παρέχη Ὑμῖν πλουσίως καὶ καρποφόρως Αὐτῷ εἰς ἔτη πολλὰ λειτουργεῖν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἥς Αὐτὸς Ὑμᾶς προέστησεν Ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου, ὃ καὶ δόξαις τῆς Ὑμετέρας θεοτιμῆτου Παναγιότητος εὐχαῖς χαρίσασαίτο τὸν ἐπανατέλλοντα νέον τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ ἐνιαυτὸν εἰρηνικὸν καὶ πλήρη χάριτος καὶ εὐλογίας.

Ἐπὶ δὲ τούτοις μετ' ἀγάπης καὶ τιμῆς θαθείας τὴν Ὑμετέραν ἐν τῷ δι' ἡμᾶς ἐπιφανέντι Θεῷ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ κατασπαζόμενοι Παναγιότητα διατελοῦμεν

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

* Ἀνάλογα Γράμματα ἀπεστάλησαν πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὀρθόδοξους Πατριάρχας καὶ τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Ὀρθόδοξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

μιὰ ἀνυπολόγιστη ἀξία, ἀφ' οὗτου ὁ ἄχρονος καὶ ἀχώρητος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ περιχωρεῖται μέσα στὸ χῶρο μας καὶ ζῆ στὸν χρόνο μας ὡς παιδίον νέον. Τὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ταπεινώσεώς Του ἀναπτερώνει τὸ ἠθικὸ καὶ τὴν ἐλπίδα μας. Αὐτὸς ποὺ μᾶς ἐπλασε δὲν μᾶς δημιούργησε γιὰ νὰ χαθοῦμε κάποτε, ἀλλὰ γιὰ νὰ ζοῦμε παντοτινά, κι ἀπόδειξη τρανῆ τὸ ὅτι γίνεται ἕνας ἀπὸ μᾶς!

Εἶναι τὸ συγκλονιστικότερο γεγονός τῆς πανανθρώπινης ἱστορίας. Καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τοῦ γεγονότος τῶν Χριστουγέννων, κάνομε ἐκκληση στοὺς λαοὺς καὶ στοὺς ἡγέτες ὅλου τοῦ κόσμου, γιὰ τὸν ἄνθρωπο, γιὰ τοὺς πεινασμένους τοῦ τρίτου Κόσμου, γιὰ τοὺς μελλοθανάτους τῶν ἐστιῶν πολέμου, γιὰ τοὺς βασανιζομένους ὅπου γῆς, γιὰ τοὺς ἀγνοουμένους τῆς Κύπρου καὶ τοὺς καταδυναστευομένους τῆς Βορείου Ἠπείρου, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τέλος γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ καταπατοῦνται τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματά τους καὶ διακυβεύεται ἡ ἀξία τοῦ προσώπου τους.

Καὶ ἐπιπλέον πρὸς ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφοὺς τοῦ Θεοανθρώπου, ἀπευθύνουμε μήνυμα ἀδελφοσύνης ἀπὸ τὸ λίκνο τῆς ἐσπαργανωμένης Ἀγάπης: μήνυμα εἰρήνης ἀπὸ τὸ εἰρηνόδωρο καὶ καταδιωκόμενο Παιδίον Ἰησοῦς: μήνυμα ἰσότητος, ἐνότητος καὶ ἐνεργοῦ συμπαραστάσεως στὸ ὄνομα Ἐκείνου ποὺ εἶναι ἡ λύτρωση, τὸ λύτρο, ὁ λυτρωτὴς μας.

Ταυτόχρονα, ἀγωνιζόμαστε ὥστε, ἐνσαρκώνοντας προσωπικὰ αὐτὸ τὸ τριπλὸ μήνυμα στὴν ἐνοριακὴ κοινωνικὴ ζωὴ, νὰ τὸ προωθήσουμε εὐρύτερα στὸ χῶρο τοῦ Ἐθνους μας καὶ νὰ ἐπηρεάσουμε ἀποτελεσματικότερα τὴν ὀδυνερὴ πορεία τοῦ κόσμου.

«Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε... Ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε λαοί, ὅτι δεδόξασται».

Με ἐγκάρδιες Πατρικὲς εὐχὲς

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΗΣ Α. Θ. Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† Δ Η Μ Η Τ Ρ Ι Ο Σ

Ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας, ἕλεος καὶ εἰρήνην ἀπὸ τοῦ ἐν Σπηλαίῳ γεννηθέντος Σωτήρος Χριστοῦ.

Ἄνετειλε καὶ πάλιν ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστὸς ὁ Θεός, καὶ οἱ ἀνά τὴν οἰκουμένην πιστοὶ καλούμεθα νὰ προσκυνήσωμεν Αὐτὸν βρέφος ἐν φάτνῃ ἀλόγων ἐσπαργανωμένον, τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, Αὐτὸν τοῦτον τὸν Θεόν, Ἐμμανουήλ, μεθ' ἡμῶν καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ μέγα τοῦτο μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ δὲν ἀποδεικνύει μόνον τὸ ἀπειρον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον Του, ἀλλὰ καὶ τὴν θετικὴν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ἐκτίμησιν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ κατάσταση τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν γῆν ἦτο τόσο ἀπογοητευτικῶς κακὴ, ὥστε τὰ ἐπικρατοῦντα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φιλοσοφικὰ συστήματα ἐν τῷ συνόλῳ των νὰ διαπνέωνται ἀπὸ ἀπαισιοδοξίαν καὶ νὰ διδάσκουν τὴν φυγὴν ἐκ τοῦ κόσμου, τὴν λύτρωσιν διὰ τῆς «φυγῆς εἰς ἑαυτὸν». Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν ἀτιμωμένην τῆς φυγῆς ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς ὁ Θεὸς ἔρχεται νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος μέρος αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Τοῦτο δὲν σημαίνει καθόλου ὅτι μετὰ τὴν ἐνέργειάν Του αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐγκρίνει τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ ἐπικρατοῦν εἰς τὸν κόσμον. Σημαίνει ὅμως ὅτι, διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τὸ κακὸν καὶ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ αὐτὸ ὁ κόσμος, δὲν θὰ πρέπει νὰ φύγῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν σκληρὰν πραγματικότητα τῆς καθημερινῆς ζωῆς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ νὰ ζήσῃ μέσα εἰς αὐτὴν, νὰ ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις τῆς καὶ νὰ τὴν μεταμορφώσῃ διὰ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸν πόνον τῶν ἀνθρώπων. Τὸ μέγα μήνυμα τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως εἶναι τὸ μήνυμα τῆς κενώσεως — ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀφήνει τὴν δόξαν καὶ τὴν αἰωνίαν μακαριότητά Του, καὶ συμμετέχει πλήρως εἰς τὴν σκληρὰν πραγματικότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐκέρυξαν ποτὲ τὴν φυγὴν ἐκ τῶν θλίψεων τοῦ κόσμου τούτου καὶ τὴν ἀναζήτησιν μιᾶς μακαριότητος φανταστικῆς ἢ ἐξωκοσμικῆς. Εἴτε ζοῦν ἐντὸς τῆς κοινῆς εἴτε ἐπέλεξαν τὴν στενὴν ὁδὸν τῆς κατὰ Χριστὸν μονώσεως, οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ δὲν ἐπιζητοῦν τὴν ἀτομικὴν των μακαριότητα, ἀλλὰ αἴρουν ἕκαστος τὸν σταυρὸν τῶν θλίψεων καὶ τῶν ὀδυνῶν τῆς ζωῆς αὐτῆς, ὅπως ἀκριβῶς ἔπραξε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν κενώσας ἑαυ-

τὸν ἐκ τῆς αἰωνίας δόξης Του καὶ γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς.

Εἰς μίαν ἐποχὴν ἐντόνου ἐξάρσεως τοῦ ἀτομικοῦ εὐδαιμονισμοῦ, ὡς ἡ ἰδική μας, οἱ ἄνθρωποι τείνουν εἰς τὴν ἀναζήτησιν μέσων φυγῆς ἐκ τῆς ὀδύνης καὶ τῶν θλίψεων τοῦ κόσμου τούτου. Μία τοιαύτη μορφή φυγῆς καὶ ἀναζητήσεως ἀτομικοῦ εὐδαιμονισμοῦ εἶναι σήμερον ἢ μετὰ καλπάζοντα ρυθμὸν διάδοσις τῶν ναρκωτικῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιζητεῖται ἡ εὐκολὸς μακαριότης τοῦ ἀτόμου εἰς ἕνα κόσμον φανταστικὸν καὶ ἐξωπραγματικόν, μακρὰν τῶν πόνων καὶ τῶν θλίψεων τῶν συνηθισμένων. Τὰ αἴτια, βεβαίως, τῆς τοιαύτης ραγδαίας διαδόσεως τῶν ναρκωτικῶν εἶναι βαθύτατα καὶ ἐξαιρετικῶς πολύπλοκα, ἀναγόμενα εἰς αὐτὰς τὰς ρίζας τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῆς ἐποχῆς μας. Ἀλλὰ τὸ ἰσχυρότερον ἀντίδοτον εἰς τὴν θλιβερὰν καὶ ἀκρως ἐπικίνδυνον αὐτὴν πληγὴν τῆς ἐποχῆς μας δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ἀγάπη ἐπιβάλλει τὴν συμμετοχὴν μας εἰς τὴν χαρὰν, ἀλλὰ καὶ τὴν θλίψιν τῶν συνηθισμένων μας, τὴν πλήρη μετοχὴν μας εἰς τὴν ζωὴν, ὡς δῶρον Θεοῦ καὶ ὡς ἀγαθὸν καὶ εὐλογίαν, παρὰ τὰς θλίψεις, τὰς ἀντινομίας ἢ καὶ τὰς ἀδικίας, ποὺ ἀσφαλῶς ἐμπεριέχει. Αὐτὸ εἶναι τὸ εὐχαριστιακὸν ἦθος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας, ἕνα ἦθος ποὺ διαμορφώνεται μετὰ τὴν Ὁρθόδοξον Θεϊαν Λειτουργίαν, καὶ ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὴν δοξολογίαν καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὸ μέγα δῶρον τῆς ὑπάρξεως τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς.

Καθὼς ἡ διεθνὴς κοινωνία ἐτοιμάζεται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἔτος τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς διαδόσεως τῶν ναρκωτικῶν, ὅπως ἀπεφασίσθη νὰ εἶναι τὸ ἐρχόμενον ἔτος 1987, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μεγάλῃς ἑορτῆς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, διακηρύττει τὴν ἀνάγκην, ὅπως ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν ἀτομικὸν εὐδαιμονισμὸν ποὺ τὸν μαστίζει, καὶ ἐμποτισθῇ μετὰ τὸ ἦθος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κενώσεως ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἦθος τοῦτο εἶναι ἡ μόνη ἀσφαλὴς ὁδὸς πρὸς τὴν ἀποφυγὴν ὅλων ἐκείνων τῶν μέσων ποὺ ὑπόσχονται εἰς τὸν ἄνθρωπον μίαν ἐξωπραγματικὴν ἀτομικὴν εὐτυχίαν, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητά τὸν ὀδηγοῦν εἰς τὸν θάνατον καὶ τὴν συμφορὰν. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ μηνύματος τῆς κενώσεως καὶ τῆς ἀγάπης, ποὺ εἶναι τὸ βαθύτερον μήνυμα τῶν Χριστουγέννων. Ἡ ἀγάπη, ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, δὲν ἐπιζητεῖ τὴν ἀτομικὴν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ μετέχει πλήρως εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, αἴρει τὸν σταυρὸν τῆς ζωῆς, καὶ δοξάζει τὸν Θεὸν διὰ τὸ δῶρον τῆς ὑπάρξεως.

Διακηρύττοντες καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀποστολικοῦ

ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΑΙ ΤΗΣ «ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»

(Ὁμιλία διὰ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ιδρύσεώς της)

Εὐχαριστῶ θερμῶς τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμαν μὲ τὸ νὰ με καλέσουν νὰ κάμω τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ὁμιλίαν κατὰ τὴν ἀποφινὴν ἐορταστικὴν ἐκδήλωσιν διὰ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ Ὁργανισμοῦ. Μὲ συγκίνησιν ἀνταπεκρίθην εἰς τὴν τιμητικὴν αὐτὴν πρόσκλησιν. Καὶ ἡ συγκίνησις αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ὁμιλῶν ὄχι μόνον διετέλεσε Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σαράντα περίπου χρόνια συνδέεται ποικιλοτρόπως μὲ τὸ ἔργον αὐτῆς.

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,
Θεοφιλέστατοι,
Σεβαστοὶ Πατέρες,
Κύριε Ὑπουργέ,
Κύριοι Βουλευταί,
Κύριε Πρόεδρε τοῦ Ἀρείου Πάγου,
Κύριε Κοσμητορ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς,
Σεβαστοὶ καὶ ἀγαπητοὶ Κύριοι Συνάδελφοι,
Κυρίαί, Δεσποινίδες καὶ Κύριοι,

Πάντοτε κατὰ τοὺς ἐορτασμοὺς τῶν ἰωβηλαίων τῶν διαφόρων πνευματικῶν ἰδρυμάτων εἶναι δικαιολογημένη ἡ ὑπόμνησις τῶν κυριωτέρων δραστηριοτήτων καὶ ἐπιτευγμάτων τους μὲ πνεῦμα εὐχαριστίας πρὸς τὸν

Θεὸν καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς προτροπῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου «τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον» (Β' Τιμ. δ', 5). Τὸ τελευταῖον τοῦτο πρέπει νὰ γίνεταί ἀπὸ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Ὁργανισμοὺς ὄχι μὲ διάθεσιν αὐτοπροβολῆς καὶ θριαμβολογίας, ποὺ παραγνωρίζει, ὅτι ὅλα τὰ ἐπιτεύγματα ὀφείλονται εἰς τὴν «τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν» καὶ «τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν» Θεῖαν Χάριν, ἀλλὰ κυρίως διὰ νὰ πληροφοροῦνται οἱ κατηγοροῦντες τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι Αὐτὴ, — παρὰ τὰς τυχόν ἐλλείψεις ἢ παλινδρομήσεις της καὶ παρὰ τὰς ἀτελείας ἢ καὶ τυχόν σποραδικὰς παρεκτροπὰς τῶν ἀνθρώπων ἐκπροσώπων της—, σημειώνει τὰ τελευταῖα χρόνια εἰς τὸν τόπον μας ἀξιόλογον πρόοδον καὶ παρουσιάζει τὴν στάθμην τῆς ποιότητος τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου της ὅλον ἐν καὶ περισσότερον ἀνερχομένην. Σημαντικὴν ὠθησιν διὰ τὴν ἀνανεωτικὴν αὐτὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔδωκεν ἀκριβῶς ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία». Παρὰ τὰς κατὰ καιροὺς ἀὔξομειώσεις τῶν προβλημάτων, τῆς ἀποδοτικότητος καὶ τῆς καρποφορίας της, εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ πνευματικὸς αὐτὸς Ὁργανισμὸς ἀποτελεῖ σημαντικὸν ὄροσημον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι ἔγινε ἀφ' ἑνὸς συνισταμένη καὶ ἐνοποιὸς παράγων τῶν ἐπὶ μέρους ἀναγεννητικῶν προσπαθειῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχον μέσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπιτελικὸν κέντρον σχεδιασμοῦ καὶ προγραμματισμοῦ καὶ φωτῶριον ἀρκετῶν νέων δραστηριοτήτων καὶ

καὶ ἱστορικὸν ὄρονον τὸ μήνυμα τοῦτο τῶν Χριστουγέννων πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς τέκνα τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ἀπευθύνομεν, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἐορτῇ, ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς τὴν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν αὐτῶν, ἅμα δὲ καὶ ἐγκάρδιον ἐόρτιον χαίρειον πρὸς τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, καὶ εὐχόμεθα, ὅπως ὁ

ἐξ ἀγάπης ἀπέιρου κενώσας ἑαυτὸν ἐκ τῆς δόξης Του καὶ γενόμενος μέτοχος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μέχρι θανάτου, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εὐλογῇ καὶ κατευθύνῃ διὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον εἰς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν καὶ ἀξίαν τοῦ προσώπου, τῆς εἰκόνας ταύτης τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὁ Κύριος ἐνηθρώπησε.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλειος ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ἐξορμήσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ «Ἀποστολική Διακονία», πού διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς Κεντρικὸν Συμβούλιον μὲ Πρόεδρον τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, εἶναι Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς «ὄργανον συστηματοποίησης καὶ ἐνοποίησης τῶν πρακτικῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας». Ἡ ἴδρυσίς της ἔγινε μὲ τὸν Α.Ν. 41/1936, πού ἐτροποποιήθη ἀπὸ τὸν Α.Ν. 2159/1940 καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν Α.Ν. 976/1946, ὁ ὁποῖος εἶχε θεσμοθετήσῃ τὰς Διευθύνσεις Θείου Κηρύγματος, Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, Κατηχητικῶν Σχολείων, Διαφωτίσεως, Τύπου καὶ Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Ἐντὸς τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας ἔγιναν διάφοροι διορθωτικαὶ καὶ νομοθετικαὶ ἀλλαγαί, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ κατάργησις τῶν Τοπικῶν Παραρτημάτων, ἡ συγχώνευσις παλαιῶν Διευθύνσεων μὲ ἕξ Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς, εἰ ὁποῖαι ἔγιναν ἀνεξάρτητοι, καὶ ἡ ὑπαγωγή τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» εἰς τὸ ἄρθρον 40 τοῦ ἰσχύοντος «Κεταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Νόμος 590/1977), τὸ ὁποῖον ἄρθρον καθορίζει, ὅτι ἡ «Ἀποστολική Διακονία» «τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου μεριμνᾷ διὰ τὸν προγραμματισμὸν, τὴν διοργάνωσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθόλου ἱεραποστολικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας». Παρὰ τὴν ρευστότητα τοῦ νομοκανονικοῦ πλαισίου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», αὐτὴ συχνὰ μὲ πνεῦμα ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας καὶ ὑπερπιδῶσα μὲ τόλμην διαφόρους νομικοὺς φραγμοὺς, οἱ ὁποῖοι πάντοτε εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ χαρισμικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ κατὰ τὴν πρώτην πεντηκονταετίαν τῆς ἀξιόλογον καρποφορίαν.

Ἀληθῶς, «ἐπιλείψει με διηγούμενον ὁ χρόνος» (Ἐβρ. ια', 32) διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἀθούρων δραστηριοτήτων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» καὶ διὰ τοὺς δαψιλεῖς καρποὺς τῆς ἀποδοτικῆς προσφορᾶς της. Διὰ τὴν καρποφορίαν αὐτὴν πολλοὶ ἐκοπίασαν καὶ μερικοὶ ἐκλόνησαν ἀκόμη καὶ τὴν υγείαν τους.

Διὰ τὴν συγκεκριμένην ἀλληλοδιάδοχον μακροχρόνιον ἢ βραχυχρόνιον συμβολὴν τῶν ζώντων ἐκ τῶν ἐκάστοτε διακονησάντων εἰς τὴν «Ἀποστολικὴν Διακονίαν», τοὺς ὁποίους μετ' ὀλίγον θὰ ὑπενθυμίσῃ ὁ προεστὼς τῆς ἑορταστικῆς αὐτῆς συνάξεως, ἃς ἐπιτραπῆ μόνον εἰς τὸν ὁμιλοῦντα νὰ εἴπῃ, ὅτι δι' ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους τομέων τοῦ ἔργου τῶν ἰσχύουν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου: «Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων» (Ἰωάν. δ', 37). Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς διακονήσαντας ἐθέρισεν ὅχι μόνον ὅ,τι ὁ ἴδιος ἔσπειρε καὶ ἔφερε καρπὸν, ἀλλὰ καὶ «ὁ ἄλλοι κηκοπιάκασιν» (Ἰωάν. δ', 38), διὰ νὰ σπειρῇ καὶ αὐτὸς κάτι, τὸ ὁποῖον ἐθερίσθῃ ἢ θερίζεται ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους. Καὶ κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ Ἀπ. Παύλου συχνὰ ἄλλος φυτεύει, ἄλλος ποτίζει, ἀλλὰ «αὐξάνων» εἶναι πάντοτε ὁ Θεὸς (Α' Κορ. γ', 6-7). Φυσικὰ ἰδιαιτέρως τιμὴ ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα κηκοπίασαντας πρωτοπόρους σπορεῖς, φυτευτὰς, θεμελιωτὰς καὶ διαμορφωτὰς τοῦ ἔργου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Εἶναι τόσοσιν πολλὰ καὶ πολυδιάστατα τὰ ἐπιτεύγματα αὐτῆς, ὥστε ἡ ὑποδειχθεῖσα διὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην κλεψύδρα δὲν ἐπιτρέπει ἐκτενῆ καὶ λεπτομερῆ περιγραφὴν καὶ παρουσιάσιν των. Μόνον κατὰ τρόπον εὐσύνοπτον καὶ τὰς περισσοτέρας φορὰς μὲ τηλεγραφικὴν διατύπωσιν θὰ ἠδυνάμεθα ἀπλῶς νὰ ὑπενθυμίσωμεν ἐπιγραμματικῶς τὰ κυριώτερα σημεῖα ἐνὸς ἐντυπωσιακοῦ ἀπολογισμοῦ.

Ἄξια μνείας εἶναι ἡ ἴδρυσις καὶ λειτουργία κατὰ τὸ παρελθὸν τῆς «Σχολῆς Ἱεροκηρύκων, Κατηχητῶν καὶ Ἐξομολόγων» ἢ — ἐπὶ μερικὰ ἔτη — λειτουργία εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης τοῦ «Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος», πού προώθησε τὸ ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιμορφώσεως ἑκατοντάδων κληρικῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἢ ὁργάνωσις φροντιστηρίων καὶ σεμιναρίων ἐξομολόγων καὶ στελεχῶν τοῦ ἔργου τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνικῆς Διακονίας ἢ πολύπτυχος μέριμνα διὰ τὴν πρόοδον, ἀνάπτυξιν καὶ ἐνοποίησησιν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον

προηγούμενως ἦτο διεσπασμένον· ἡ ἐπισήμανσις καὶ προβολὴ τοῦ λειτουργικοῦ περιεχομένου τοῦ γνησίου Ὁρθοδόξου Κατηχητικοῦ Ἰδεώδους, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸν νοσηρὸν θρησκευτικὸν μυστικισμόν· ὁ καταρτισμὸς καὶ ἡ μεταγενεστέρα ἀναθεώρησις ἐνιαίου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Κατηχητικῶν Μαθημάτων· ἡ ἔκδοσις ἐνιαίων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων καὶ ἐπανέκδοσις αὐτῶν κατόπιν πλήρους ἀναθεώρησης καὶ προσαρμογῆς των εἰς τὴν ὑγιᾶ ὀρθόδοξον μυσταγωγικὴν παράδοσιν· ἡ παρουσίασις διὰ πρώτην φορὰν ἰδιαίτερων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, προσωρισμένων διὰ τοὺς διδάσκοντας εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἐργαζομένων ἐφήβων καὶ νέων· ἡ ὀργάνωσις τοῦ «Φροντιστηρίου Κατηχητικῶν Στελεχῶν» πρὸς ἐνοποίησιν τῶν προσπαθειῶν των, πρὸς ἐπιμόρφωσιν των καὶ πρὸς ἀναθέρμανσιν τοῦ φρονήματός των καὶ πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ ζήλου των· ἡ ἐπὶ δεκαετίας λειτουργία τοῦ «Φροντιστηρίου Ὑποψηφίων Κατηχητῶν», μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποῖου πολλαὶ ἑκατοντάδες ἀποφοίτων τοῦ Λυκείου καὶ φοιτητῶν ὄλων τῶν Σχολῶν ἐξεπαιδεύθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν μέχρι σήμερον νὰ ἐκπαιδεύωνται, διὰ νὰ ἐνταχθοῦν ἐθελοντικῶς καὶ ἀνιδιοτελῶς ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας· ἡ ἐνίσχυσις τῆς κατηχητικῆς διδασχῆς μετὰ ποικίλα ἐποπτικά ὀπτικοακουστικά μέσα, ἐτοιμαζόμενα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπ' αὐτῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας»· ἡ προβολὴ τοῦ αἰτήματος νὰ ἐξελιχθοῦν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα εἰς Ἐνοριακὰ Κέντρα Νεότητος, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα οἱ νέοι θὰ ψυχαγωγοῦνται καὶ θὰ μορφώνωνται καὶ εἰς τὰς ἐλευθέρας ὥρας των· ἡ ἐκπόνησις «Κανονισμοῦ Λειτουργίας Ἐνοριακῶν Παιδικῶν Βιβλιοθηκῶν»· ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων μετὰ κατάλληλα δι' αὐτοὺς ἐντυπα καὶ φυλλάδια· ἡ ὀργάνωσις πανελληνίου παιδικοῦ διαγωνισμοῦ σχεδίου καὶ ζωγραφικῆς· ἡ δημιουργία διὰ φοιτητὰς εὐκαιριῶν πνευματικῆς περισυλλογῆς καὶ ἀνανεώσεως· ἡ προώθησις τῆς συμμετοχῆς τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας· ἡ τεραστίας σημασίας πανορθόδοξος ἀκτινοβολία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκτροφείου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», τὸ

ὁποῖον μετὰ τὴν ἄμεσον φροντίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ ὑπερένικησε διάφορα ἐπιπροσθούντα ἐμπόδια, ἀπέφυγε τὴν διακοπὴν τῆς λειτουργίας του καὶ συνεχίζει νὰ εἶναι φυτῶριον στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναθερμαῖνον τὸν ἐκκλησιαστικὸν ζῆλον τῶν διαβιούντων εἰς αὐτὸ Ἑλλήνων καὶ ἀλλοδαπῶν φοιτητῶν, οἱ ὁποῖοι συχνὰ εἶναι ὑπότροφοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς ἑκατοντάδας ἀνέρχεται ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐδέχθησαν τὴν εὐλογημένην ἀκτινοβολίαν τοῦ φάρου αὐτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔγιναν Ἐπίσκοποι καὶ Πανεπιστημιακοὶ Καθηγηταὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς ἄλλας Ὁρθοδόξους Χώρας.

Ἐπειτα ἡ σημαντικὴ καλλιέργεια τοῦ Θ. Κηρύγματος, ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ὀργάνωσις τοῦ θεσμοῦ τῶν «Βοηθῶν Ἱεροκηρύκων», ἡ ὀργάνωσις τοῦ ἐβδομαδιαίου κηρύγματος τῆς «Φωνῆς Κυρίου», ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν Ἱεροκηρύκων μετὰ ἀρκετὰ Βοηθήματα καὶ ἡ ὀργάνωσις εἰδικῶν Σεμιναρίων καὶ Συνεδρίων Ἱεροκηρύκων ἔδωκαν σημαντικὴν ὠθησιν πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ Θείου Κηρύγματος καὶ πρὸς ἀναβάθμισιν τῆς ποιοτικῆς δεοντολογίας του.

Εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναβαθμίσεως τοῦ βασικοῦ καὶ πρωταρχικοῦ κυττάρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐνορίας ἀξιόλογος συμβολὴ ἦτο ἡ ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» δημοσίευσίς τοῦ «Καταστατικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς Δράσεως».

Ὡς φωτεινὰ μετέωρα ἔλαμψαν ἐπὶ πολλὰ χρόνια τόσον ὁ «Οἶκος Φοιτητρίας», ὅσον καὶ ἡ «Ἀνωτέρα Σχολὴ Διακονιστῶν-Κοινωνικῶν Λειτουργῶν», ἡ ὁποία εἶχε προετοιμασθῆ ὑπὸ τῆς «Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς Διακονιστῶν». Τὴν Σχολὴν ταύτην, ὅπως καὶ τὴν Ἀνωτέραν Σχολὴν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων («Ὀλυμπίας»), τὸ Κράτος ὑπήγαγεν εἰς τὰ Τ.Ε.Ι. Τὸ δυσάρεστον αὐτὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον, τὸ γε νῦν ἔχον, ἦτο διέξοδος ἐξ ἀνυπερβλήτων οἰκονομικῶν δυσκολιῶν, δὲν πρέπει νὰ ἐξολείψῃ τὸ ὄραμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τοῦ γυναικείου δυναμικοῦ καὶ διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονιστῶν, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι θεσμὸς τῶν Προτε-

σταντών, οΐτινες διακηρύττουν ότι ανενέωσαν δι' αὐτοῦ τὴν παλαιοχριστιανικὴν καὶ βυζαντινὴν παράδοσιν, ἀλλ' ἀναπαλλοτρίωτος θεσμός πρὸ πάντων τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς θερμότητι τῆς ὄραματος αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐξελιχθοῦν τὰ «Ἐνοριακὰ Κέντρα Ἀγάπης», τὰ ὁποῖα ἤρχισαν νὰ ἀποδίδουν λαμπροὺς καρπούς, τόσο εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν ὅσον καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Ἱερὰς Μητροπόλεις.

Σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ φροντίς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» διὰ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν. Ἡ «Ἐβδομάς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς», ποῦ ὀργανώνεται κατ' ἔτος ἢ καλλιτεχνικὴ πολύχρωμος ἐκδόσις «Πάντα τὰ Ἔθνη» ὁ συντονισμὸς τῶν ἱεραποστολικῶν δυνάμεων καὶ προσπαθειῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου· αἱ μεταφράσεις λειτουργικῶν καὶ ἄλλων ὀρθοδόξων κειμένων εἰς τοπικὰς γλώσσας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας· ἡ συμπάραστασις εἰς τὰ ὀρθόδοξα ἱεραποστολικά κλιμάκια τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῶν ἡπείρων αὐτῶν με ἀποστολὰς χρημάτων, βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν, εἰκόνων, καὶ ἄλλων εἰδῶν· ἡ αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξ Ἑλλάδος προερχομένων, οἱ ὁποῖοι ἐπισκέπτονται καὶ ἐνισχύουν τὰ διάφορα ὀρθόδοξα ἱεραποστολικά φυτώρια — ὅλα αὐτὰ εἶναι μερικαὶ πτυχαὶ τῆς προσπάθειας, ἢ ὁποῖα ἐνισχύει τὸ ἔργον τῆς μεταδόσεως τοῦ ὀρθοδόξου μηνύματος εἰς μακρυνὰς ἀφρικανικὰς καὶ ἀσιατικὰς περιοχάς.

Θὰ ἡμποροῦσε κανεὶς νὰ προσθέσῃ δειγματοληπτικῶς πλῆθος ἄλλων ἐπὶ μέρους δραστηριοτήτων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας». Ἔστωσαν ὡς παραδείγματα αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν ἱεραποστολικὴν ἀξιοποίησιν τοῦ Προσκυνήματος τῆς ἁγίας Βαρβάρας· διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Προτύπου Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Τήνου· διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν δυσχερειῶν καὶ ἐκκρεμοτήτων ἐκ δωρεῶν πρὸς τὴν «Ἀποστολικὴν Διακονίαν» (ὡς λ.χ. ἐκ τῶν δωρεῶν τοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῆς Προνοίας «Ἡ Ἁγία Βαρβάρα Πατησίων») καὶ ἐκ τῆς συνδιοικήσεως τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς Μηχανικῶν «Ἡ Ἐργάνη Ἀθηνῶν»· διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ φρονήματος τῶν ἀποδημούντων

Ἑλλήνων· διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ «Ἐγκολπίου τοῦ Μετανάστου»· διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν· διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἀντιαιρετικοῦ ἀγῶνος καὶ σχετικῶν Σεμιναρίων εἰδικῶς ἐκπαιδευομένων δι' αὐτὸν στελεχῶν· διὰ τὸν προσανατολισμὸν τῶν ξένων ἐπισκεπτῶν (τουριστῶν)· διὰ τὴν καταγραφήν καὶ προστασίαν τοῦ κειμηλιακοῦ πλοῦτου τῆς Ἐκκλησίας· δι' εἰδικὰς ἐκδόσεις πρὸς προβολὴν τῶν κειμηλιῶν (ἀργυρῶν, χρυσοκεντήτων κ.λπ.)· διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν πιεστικωτάτων ὀικονομικῶν δυσκολιῶν· διὰ τὴν συμφερωτέραν ἀξιοποίησιν ἀνεγερθεισῶν μεγάλων ὀικονομικῶν μονάδων· διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος καὶ τῶν μισθολογικῶν, ἀσφαλιστικῶν καὶ συνταξιοδοτικῶν προβλημάτων τῶν ὑπαλλήλων καὶ τοῦ ἐργατοτεχνικοῦ προσωπικοῦ· διὰ τὴν ρεαλιστικὴν ἐναρμόνισιν τῶν ὑψιπετῶν ὀραμάτων με τὴν σκληρὰν καὶ ἀντίξοον ὀικονομικὴν, νομικὴν καὶ θεσμικὴν πραγματικότητα· διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν — συχνὰ καλοπροαιρέτων — παρεξηγήσεων, ἐπικρίσεων ἢ καὶ ψιθῶν· διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν ἀνθρωπίνων ἐλλείψεων, ἀδυναμιῶν ἢ καὶ παραπτωμάτων· διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων ἀναγκῶν καὶ προβλημάτων· διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐκκρεμοτήτων καὶ διαλεύκανσιν ἀσφαιριῶν, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως στόχων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» καὶ ἀρμοδιοτήτων τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα ἀκανθώδη λεπτομερικὰ ζητήματα.

Ὁ σπουδαιότερος τομεὺς ἐπιτευγμάτων τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», ὁ ὁποῖος ἐξέρχεται τῶν ὀρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀκτινοβολεῖ εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν ὀλοκλήρου τῆς ὑψηλοῦ, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν καθ' ὄλου Ὁρθόδοξιαν καὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην, εἶναι ὁ τομεὺς, ὁ ὁποῖος αὐτὸς καὶ μόνος θὰ ἐδικαιολόγει τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ Ὁργανισμοῦ. Πρόκειται διὰ τὸν τομέα τῶν Ἐκδόσεων.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει

Ο ΣΩΤΗΡ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἡ 1η Ἰανουαρίου ἔχει τριπλοῦν νόημα. Εἶναι πρῶτον ἡ συμβατικὴ ἀλλαγὴ τοῦ χρόνου μετὰ τὴν εἰσοδὸν μας εἰς τὸν νέον «ἐνιαυτὸν» τοῦ Κυρίου. Εἶναι δεῦτερον ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Βασιλείου καὶ τέλος ἡ Περιτομὴ τοῦ Κυρίου.

Διὰ τοὺς περισσοτέρους τὸ γεγονός τὸ ὁποῖον κατέχει κεντρικὴν θέσιν εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἔτους. Ἡ «Πρωτοχρονιά» ὅμως ἀπὸ ἀπόψεως λατρευτικῆς καὶ ὑμολογικῆς εἶναι ἀσήμαντος καὶ οὐσιαστικῶς διέρχεται ἀπαρατήρητος. Καὶ αὐτὸ, διότι τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔτος ἀρχίζει τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, ὅπου ὑπάρχει καὶ ἡ σχετικὴ ὑμολογία. «Ὅταν κατὰ τοὺς νεώτερους χρόνους ἡ ρωμαϊκὴ πρωτοχρονιά τῆς 1ης Ἰανουαρίου ἦλθε καὶ στήν Ἀνατολή, ἡ Ἐκκλησία γιὰ διαφόρους λόγους δὲν εἶχε πιά τὴ δύναμη νὰ τὴν ἀφομοιώσει καὶ νὰ τὴν ἐχριστιανίσει. Ἐμεινε προσκεκολλημένη στὴ μεσαιωνικὴ τῆς πρωτοχρονιά, στήν ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου, τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, σὲ μία ἡμέρα, πού δὲν ἦταν πιά Πρωτοχρονιά. Ἔτσι σήμερον ἓνα ἀπαραμίλλου κάλλους ὑμνογραφικὸ ὕμνὸ μένει ἀνεκμετάλλευτο, καταχωσμένο κάτω ἀπὸ τὰ εῤεῖπια τῆς παλαιᾶς Πρωτοχρονιάς, τῆς 1ης Σεπτεμβρίου». («Λογικὴ Λατρεία» — Ἰωάν. Φουντούλη, σελ. 351).

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὅμως ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἔτους δὲν εἶναι καὶ ἀδιάφορος. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς εὐχαριστιακῆς μας συνάξεως γίνεται ἡ δοξολογία μετὰ σχετικὰς δεήσεις διὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ νέου χρόνου.

Βεβαίως, ἐκκλησιαστικῶς, βαρύτητα ἔχει ἡ σημερινὴ ἡμέρα, διότι μετὰ τὴν μνήμην τοῦ Μεγάλου Βασιλείου μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν κοίμησίν του τὸ 379 μ.Χ. καὶ μᾶς τὸν προβάλλει ὡς τὸν ἀληθινὸν ἱεράρχην, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀγιότητά του, τὰ σοφὰ συγγράμματα του καὶ τὴν κοινωνικὴν του δράσιν ἀνεδείχθη πράγματι Φωστὴρ Μέγας καὶ «Οὐρανοφάντωρ», ἔλαμψε δηλαδὴ μέχρι οὐρανοῦ ἢ μᾶς ἐφάνερωσε τὰ τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς πᾶσαν περίστασιν λοιπὸν δύναται νὰ καταστῇ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς «καινῆς ζωῆς».

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἀκόμη ὡς μεγάλη Δεσποτικὴ ἑορτὴ ἀναφέρεται εἰς ἓν ἀσήμαντον, ἀπὸ πρώτης ἐπόψεως, περιστατικὸν τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν Γέννησιν ἔχομεν τὴν Περιτομὴν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν κατ' αὐτὴν ὀνοματοδοσίαν Του. Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον ἕκαστον ἄρρεν παιδίον ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησίν του ἔπρεπε νὰ περιτέμνεται, νὰ τοῦ γίνεταί δηλαδὴ μία ἐλαφρὰ τομὴ εἰς ἓν μέρος τοῦ σώματός του. Καὶ ἡ περιτομὴ αὕτη ἦτο σημάδι ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ διαφέρει ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρους.

Διὰ τὸν Κύριον ἡ πράξις αὕτη εἶχε βαθύτερον

νόημα. Δὲν τὴν ὑπέστη τυχαίως καὶ συμβατικῶς, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ἀπλῶς εἰς τύπος. Ἡ Περιτομὴ Του ὑπῆρξε μία ἀκόμη βεβαίως ὅτι εἶχε τελείαν τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν καὶ φύσιν, τὴν ὁποῖαν «ἀναλλοιώτως» προσέλαβε «Θεὸς ὢν κατ' οὐσίαν», ὅπως λέγει καὶ τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς.

Τὴν ἡμέραν τῆς Περιτομῆς Του ὁ Κύριος ἔλαβε καὶ τὸ προσωπικὸν Του ὄνομα Ἰησοῦς, πού σημαίνει Σωτῆρ.

Σήμερον λοιπὸν, πού εἴθισται νὰ ἀνταλλάσσονται εὐχαὶ καὶ νὰ ἀκούωνται μηνύματα, ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἐκφράσω ὠρισμένας μου σκέψεις. Αὐταὶ ἔχουν τὴν ἀφετηρίαν των εἰς τὸ ἀνθρώπινον ὄνομα πού λαμβάνει ὁ Θεάνθρωπος Κύριός μας τὴν ὀγδόην ἀπὸ τὴν ἐνσαρκον παρουσίαν Του ἡμέραν.

Εἰς τοὺς Ἑβραίους, τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον ἐδίδοτο εἰς πᾶν νέον παιδίον, ἦτο ἐκφραστικὸν τοῦ τρόπου ζωῆς του ἢ τῆς ἀποστολῆς του ἢ τῆς ἀπασχολήσεώς του. Ὅταν λοιπὸν ὁ δίκαιος Ἰωσήφ, ὁ πρῶτος τῆς ἁγίας Οἰκογενείας, κατελήφθη ἀπὸ ὑπεψίας, ὁ ἄγγελος, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπεσκέφθη, διὰ νὰ «διασκεδάσῃ» αὐτὰς τὰς ὑπονοίας καὶ ἐπιφυλάξεις ὅχι μόνον τὸν παροτρύνει νὰ μὴ φοβηθῇ «παραλαβεῖν Μαριάμ», ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑποδεικνύει, ὅταν γεννηθῇ τὸ παιδίον, «νὰ καλέσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σὺ σε ἰ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. α' 21).

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐπισκέπτεται τοὺς ποιμένας, οἱ ὁποῖοι «ἦσαν ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν», τοὺς «εὐαγγελίζεται χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ» καὶ ἡ χαρὰ ἡ μεγάλη δι' ὅλον τὸν λαὸν ἦτα ὅτι «ετέθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος» (Λουκ. β' 8-11).

Οὕτως ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου προαναγγέλλεται ὡς ἔλευσις Σωτῆρος. Οἱ πρῶτοι πιστοί, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν συνέχειαν ἡ Ἐκκλησία μέχρι σήμερον ἀποδέχεται ὅτι ὁ μοναδικὸς Σωτῆρ εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Οἱ μάρτυρες τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ, ἐνώπιον ἀρχόντων καὶ λαοῦ, μετὰ κίνδυνον τῆς ζωῆς των βεβαιῶνουν ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ' 12).

Ἡ ἐμπειρία δύο χιλιάδων χρόνων, ἐμπειρία τῆς ὅλης Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία διεμορφώθη διὰ μέσου ἐπωδύων καὶ σκληρῶν δοκιμασιῶν καὶ ἀνθρωπίνων ἀπογοητεύσεων, ὁμολογεῖ ὅτι «οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτῆρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστὸς» (Ἰωάν. δ' 42).

Αὐτὴν ὅμως τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ἔρχονται

καμμίαν φοράν μερικά ἐρωτήματα, διὰ νὰ τὴν θέσουν εἰς ἀμφισβήτησιν καὶ νὰ ἐπιφέρουν σύγχυσιν. Τὰ ἐρωτήματα ἐκκινοῦν ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς σωτηρίας πού φέρει ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ἄπο ποῖον κακὸν ἢ κίνδυνον ἢ φόβον μᾶς σώζει;

Ἀσφαλῶς ἔρχεται ὡς λυτρωτής, διὰ νὰ μᾶς ἀπολυτρώσῃ καὶ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς συνεπείας τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος τοῦ πρώτου ἀνθρωπίνου ζεύγους, τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας. Ὁ Κύριος ἐλύτρωσε καὶ λυτρώνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τὸν διάβολον καὶ τὸν θάνατον. Ἡ ἁμαρτία, ὡς ἀστοχία καὶ ἀποτυχία εἰς τὰς σχέσεις μας μετὰ τὸν Θεόν, μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν «κατὰ φύσιν» τρόπον ζωῆς καὶ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὸν ἀπαρὰ φύσιν». Μᾶς ἀποτρέπει ἀπὸ τὸν προορισμὸν μας, ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνίαν μας μετὰ τὸν Θεὸν καὶ μᾶς παραδίδει ἔρμια εἰς τὰς δαιμονικὰς δυνάμεις καὶ εἰς τὴν φθορὰν τοῦ θανάτου. Ἡ σωτηρία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ κατ' ἀρχὴν ἐδῶ ἀποβλέπει: νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν πρώτην σχέσιν μας μετὰ τὸν Θεόν, νὰ μᾶς ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ διαβόλου καὶ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν νίκην κατὰ τοῦ θανάτου. Ὅπως σημειώνει ὁμοίως καὶ ἓνας σύγχρονος Θεολόγος: «Ἡ γέννηση τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἡ ἐνσαρκη οἰκονομία του δὲν ἐξάντλούνται στὴν ἀπολύτρωση, τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὶς συνέπειες τοῦ λάθους τοῦ Ἀδάμ. Ὁ Κύριος λύτρωσε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσιν στὴν ἁμαρτία, τὸ διάβολο καὶ τὸ θάνατο, ἀλλὰ καὶ πραγματοποιήσῃ τὸ ἔργο πού δὲν εἶχε πραγματοποιήσει ὁ Ἀδάμ. Τὸν ἔνωσε μετὰ τὸ Θεὸ χαρίζοντάς του τὸ ἀληθινὸ ἐν Θεῷ εἶναι καὶ ὑψώνοντάς τον σὲ καινὴ κτίση. Ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ὄχι μόνο ἀρνητικὰ, λυτρώνοντάς τον ἀπὸ τὶς συνέπειες τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἀλλὰ καὶ θετικὰ, ὀλοκληρώνοντας τὸ εἰκονικὸ προπρωτικὸ εἶναι του. Ἡ σχέση του μετὰ τὸν ἄνθρωπο δὲν εἶναι μόνο ἱαματικὴ. Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κάτι πολὺ εὐρύτερο ἀπὸ τὴν ἀπολύτρωση, συμπίπτει μετὰ τὴν θέωση» (Παν. Νέλλας - Ζῶον θεοῦμενον — σελ. 40).

Ἰδοὺ διατὶ καὶ ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου δὲν δύναται νὰ ἀποτελῇ ἀπλή συνέπεια τῆς νίκης τοῦ διαβόλου ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς πράξεως τοῦ Σατανᾶ. Ἡ ἔνωσις τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἔγινε ἐπειδὴ ἀποτελοῦσε τὴν προαιώνια βουλή τοῦ Θεοῦ... Πρὶν ἐνωθεῖ ὑποστατικὰ ἡ θεία μετὰ τὴν ἀνθρώπινη φύση, ὁ ἄνθρωπος ἦταν καὶ προπρωτικὰ πρὸ Χριστοῦ, πράγμα πού σημαίνει ὅτι εἶχε καὶ τότε, παρόλο πού δὲν εἶχε ἁμαρτήσῃ, ἀ ν ἄ γ κ η σ ω τ η ρ ί α ς, ἀφοῦ ἦταν

ἀτελής καὶ ἀνολοκληρώτος, 'νήπιος» (Ζῶον θεοῦμενον, σελ. 38-39).

Ἐπομένως ὁ Κύριός μας μᾶς σώζει κατ' ἀρχὴν ἀρνητικῶς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, τὸν διάβολον καὶ τὸν θάνατον. Ἡ σωτηρία του ὁμοίως δὲν ἀρκεῖται εἰς αὐτὴν τὴν ἀπαλλαγὴν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν λύτρωσιν. Προχωρεῖ εἰς μίαν περισσότερον θετικὴν, πλέον οὐσιαστικὴν σωτηρίαν.

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος καὶ μετ' αὐτοῦ ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας διακηρύσσουν ὅτι «Αὐτὸς γὰρ ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» ἢ, ὅπως διατυπώνει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, «πρωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν σάρκα, ἵνα ἐγὼ πλουτίσω τὴν αὐτοῦ θεότητα... κενουῖται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν, ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως... μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ καὶ τὴν σάρκα ἀθανάτισῃ».

Ἡ Ἐνσάρκωσις λοιπὸν, καταλήγει συμπερασματικῶς ὁ Ἄγγλος Ὁρθόδοξος Ἐπίσκοπος Κάλλιστος Γουέαρ εἰς πρόσφατον βιβλίον του ἀδὲν εἶναι μόνο ἓνας τρόπος γιὰ ν' ἀπαλειφθοῦν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἀλλὰ εἶναι ἓνα οὐσιαστικὸ στάδιον στὸ ταξίδι τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν θεία εἰκόνα στὴ θεϊκὴ ἑξομοίωση. Ἡ ἀληθινὴ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσις τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός: κι ἔτσι ἀπὸ τὴν πρώτη-πρώτη στιγμή τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα, ἡ Ἐνσάρκωσις τοῦ Χριστοῦ, κατὰ κάποιον τρόπο, εἶχε ὑπονοηθεῖ. Ἡ ἀληθινὴ αἰτία λοιπὸν γιὰ τὴν Ἐνσάρκωσις δὲ βρίσκεται στὴν ἁμαρτωλότητα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ στὴν μὴ πεπρωτικὴ φύση του, στὴν ὑπαρξὴ του πού ἔγινε σύμφωνα μετὰ τὴ θεϊκὴ εἰκόνα καὶ εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τὸ Θεὸ» (Κάλλιστος Γουέαρ — Ὁρθόδοξος δρόμος — σελ. 84).

«Ἡ Ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ ἀνοίγει τὸ δρόμο γιὰ τὴν θέωση τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ νὰ θεωθεῖ κανεὶς σημαίνει, μετὰ μεγαλύτερη σαφήνεια, νὰ «χριστοποιηθεῖ» ἢ θεϊκὴ ὁμοιότητα πού καλούμαστε νὰ φτάσουμε εἶναι ἡ ὁμοίωσις τοῦ Χριστοῦ. Μέσω τοῦ Ἰησοῦ πού εἶναι Θεᾶνθρωπος ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι «θεοῦμεθα», θεοποιούμεστε, γινόμαστε «θείας κοινωνοὶ φύσεως» (Β' Πέτρ. α' 4). Προσλαμβάνοντας τὴν ἀνθρώπινη φύση μας, ὁ Χριστὸς πού εἶναι Γιὸς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴ φύση Του μᾶς ἔχει κάνει γιοῦς τοῦ Θεοῦ κατὰ Χάρη... Ὁ Χριστὸς δηλαδὴ μᾶς σώζει μετὰ τὸ νὰ γίνῃ ὅ,τι εἴμαστε κι ἡμεῖς: μᾶς θεραπεύει παίρνοντας τὴν διασπασμένην μας ἀνθρώπινη φύση μέσα στὸν ἑαυτόν Του, «προσλαμβάνοντάς» την, ἔτσι πού νὰ εἶναι δική του, μπαίνοντας στὴν ἀνθρώπινη ἐμπειρία μας καὶ γνωρίζοντας τὴν ἐκ τῶν ἔσω, γιατί ὁ ἴδιος εἶναι ἓνας ἀπὸ μᾶς. Ἄλλ' ἂν αὐτὴ ἡ συμμετοχὴ Του στὴν ἀνθρωπότητά μας ἦταν κατὰ κάποιον τρόπο ἀτελής, τότε καὶ ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἦταν ἐπίσης ἀτελής. Ἄν πιστεύουμε ὅτι ὁ Χριστὸς μᾶς ἔχει φέρει καθολικὴ σωτηρία, τότε συνάγεται ὅτι ἔχει προσλάβει τὰ πάντα» (Κάλλιστος Γουέαρ, σελ. 88).

Ὁ Χριστὸς ἐπομένως εἶναι Σωτῆρ, ὄχι μόνον διότι μᾶς λυτρώνει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, τὸν διάβολον

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὲς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώσουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

και τον θάνατον. Είναι ακόμη ο Σωτήρ ημών και διότι, λαμβάνων όλην την ανθρωπίνη φύσιν και μετέχων εις όλας τας συνειδήσεις τής άμαρτίας του Άδάμ, μās καθιστά «σώους», δηλαδή άκεφαλους, πλήρεις, ολοκληρούς.

Και τó σημαντικότερον είναι ότι ο Σωτήρ Χριστός «πάντας ανθρώπους θέλει σωθῆναι και εις επίγνωσιν αληθείας έλθειν» (Α΄ Τιμ. β΄ 4).

Πέραν πάσης διαφορᾶς φυλετικής, εθνικής, ταξικής, ιδεολογικής, κοινωνικής κ.λ. ο Χριστός είναι ο Σωτήρ όλου «του κόσμου» (Ίωάν. δ΄ 42) και «πάντων των ανθρώπων» (Α΄ Τιμ. δ΄ 14). Και διά τον πλέον «ελάχιστον» και τον πλέον «μηδαμινόν» ο Χριστός είναι ο Σωτήρ. Καμμίαν φοράν έμεεις οι «θρησκευτικοί» άνθρωποι σκεπτόμεθα και ενεργοῦμεν έγωκεντρικῶς και με πολλήν ιδιοτέλειαν. Με την όλην μας νοοτροπίαν και στάσιν φανερώνομεν ότι ο Σωτήρ Χριστός είναι αποκλειστικῶς ιδικός μας. Χωρίς να τó υποστηρίζωμεν έξωτερικῶς, προδίδομεν συχνά αὐτήν μας την αποκλειστικότητα. Εὐτυχῶς όμως που ἡ σωτηρία την όποίαν κατεργάζεται ο Κύριος Ίησοῦς μεταξύ των ανθρώπων ακολουθεῖ «δρόμους ανεξιχνιάστους και ανεξερευνήτους» (Ρωμ. ια΄ 33). «Πόρται και τελῶναι και λησταί» και ώρισμένοι σύγχρονοι «άθεοι» και «άπιστοι» εύρισκουν την σωτηρίαν και άλλοι συμβατικῶς και ύποκριτικῶς «πιστοί» ως αἱ «μωραὶ παρθένου» μένουں έξω του «Νυμφῶνος». Και συχνά έπαναλαμβάνεται ο λόγος ο ευαγγελικός: «οἱ πρώτοι έσονται έσχατοὶ και οἱ έσχατοὶ πρώτοι» (Ματθ. ιθ΄ 30).

Και τó σημείον αὐτό είναι πολύ παρήγορον και πολύ έλπιδοφόρον. Έκει που ανθρωπίνως έχει άπωλεσθῆ ἡ έλπις και μία βαθεῖα θλίψις μās καταλαμβάνει διά τó κακόν που επικρατεῖ εις τον κόσμον, ο Σωτήρ Χριστός μās έμφανίζει τούς έλεκτούς του διά μέσου άπιθάνων και άνυποψιάστων δι' ημάς καταστάσεων.

Άλλά και γενικώτερον, όταν τὰ πράγματα του κόσμου παρουσιάζονται άπαισιόδοξα και τó μέλλον, άδηλον, προδιαγράφεται πλήρες κινδύνων και φόβων και άγωνιών, ο Σωτήρ Χριστός είναι «έν μέσω ημών». Και σήμερα «προσλαμβάνει» τας άποτυχίας, τας άστοχίας, τας άπογοητεύσεις, τούς φόβους και τας άγωνίας μας, διά να τας θεραπεύση. Είναι ο «άοράτως συνών». Ο πάντοτε άοράτως παρών. Άναμένει τας επικλήσεις και τας προσκλήσεις μας, διά να επέμβη σωτήριος, διά να «συνεργήση» ώστε τὰ πάντα να οδηγῆσουν εις «άγαθόν» (Ρωμ. η΄ 28).

Και πράγματι ο πιστός τί έχει να φοβηθῆ, όταν γνωρίζη ότι ο Έμμανουήλ είναι παρών; «Έμμανουήλ, ὅ έστι μεθερμηνεύομενον μεθ' ημών ο Θεός» (Ματθ. α΄ 23). Άφου ο Έμμανουήλ, ο Θεός που είναι μαζί μας, μετέχει και κοινωνεῖ εις όλας τας πλευράς τής ζωῆς μας, τί έχομεν να φοβηθῶμεν;

Όταν ο Κύριος μās έχει σώσει από τον διάβολον και τον θάνατον, ποῖον κίνδυνον και ποῖον φόβον είναι εις θέσιν να μās δημιουργήσουν τὰ πράγματα του κόσμου, έσον άπειλητικά και αν έμφανίζονται; Πόλεμοι, λιμοί, σεισμοί, καταποντισμοί, κρίσεις οικονομικαί, αναστατώσεις, ποικίλα «κύματα» τής πολυταράχου καθημερινῆς ζωῆς άπειλοῦν να αφαιρέσουν την πεποίθησίν μας ότι είναι «μεθ' ημών ο Θεός».

Εις τας κρίσιμους όμως αὐτάς στιγμάς, που κατά τρόπον επώδυνον δοκιμάζεται ἡ πίστις μας, ως άκούεται έντός ημών ο λόγος του ψαλμῶδου: «Έάν γάρ και πορευθῶ έν μέσω σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ότι σύ μετ' εμοῦ εἶ ἡ ράβδος σου (δηλαδή όποιαδήποτε δοκιμασία έπιτρέπεις) και ἡ βακτηρία σου (δηλαδή ἡ στήριξις και ένίσχυσις σου) αὐταί με παρεκάλεσαν» (Ψαλ. κβ΄ 4).

Κατά την διάρκειαν και αὐτῶν ακόμη των δυσάρεστων ἢ τρομακτικῶν γεγονότων τής ζωῆς, δέν πρέπει να μās διαφεύγη ότι ο Σωτήρ Χριστός με τó άπειρον και ανεξερευνήτον «έλεός Του καταδιώξει ημάς πάσας τας ημέρας τής ζωῆς ημών» (Ψαλμ. κβ΄ 6).

Τελειώνων τας σκέψεις μου αὐτάς με την εύκαιρίαν των σημερινῶν γεγονότων, τὰ όποια εορτάζει ἡ άγία μας Έκκλησία, έπιθυμῶ, επί τῷ νέῳ έτει, να εὐχηθῶ πρὸς όλους σας πᾶσαν εύτυχίαν παρά Κυρίου και πᾶσαν εύλογίαν. Άκόμη ο Κύριος Ίησοῦς, ο Σωτήρ του σύμπαντος κόσμου, να χαρίζη καιρούς ειρηνικούς και χρόνους καταλλήλους διά την σωτηρίαν «όλου του κόσμου» και «πάντων των ανθρώπων».

† Ο Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητές των περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» και «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε άλλαγή τής διευθύνσεώς τους να τῆ γνωρίζουν άμέσως στα Γραφεία των Περιοδικῶν, Ίωάννου Γεωργαδίου 14, 115 21 Άθήνα, αναφέροντας άπαραίτητα και την παλαιά τους διεύθυνση, για να γίνεται κανονικά ἡ άποστολή των Περιοδικῶν.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

8. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΣΙΓΙΛΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Είς τήν σελίδα 243 και ἐξῆς τοῦ θ' τόμου τῶν «Μακεδονικῶν Σπουδῶν», Θεσσαλονίκη 1969, γίνεται λόγος περί ὑπάρξεως χειρογράφων καὶ ἐγγράφων εἰς τὴν Μοῆν τῶν Ὁσίου Νικάνορος, μάλιστα εἰς τὸ σχετικὸν ἀνάτυπον κείμενον μετ' ἴτιλον «Τὸ πρωτότυπον τῆς Διαθήκης τοῦ Ὁσίου Νικάνορος τοῦ Θεσσαλονικέως» καὶ τέσσαρα ἄλλα ἀνέκδοτα ἕως τότε ἐγγράφα, δημοσιεύονται ταῦτα ἄνευ ἰδιαιτέρων σχολίων καὶ παρατηρήσεων. Ἐδῶ πληροφροσόμεθα, ὅτι ἀπὸ τὴν ἔρευναν τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, Λίνου Πολίτη, κατὰ τὸ ἔτος 1959, ἦλθον εἰς φῶς τ' ἀνωτέρω κείμενα, χειρόγραφα βιβλία καὶ ἐγγράφα, ἄγνωστα ἕως τότε.

Εἰδικῶς εἰς τὴν ἀνωτέρω μελέτην, μνημονεύεται ἡ ἀνεύρεσις τοῦ λεξικοῦ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου καὶ ὀρισμένων ἄλλων χειρογράφων, ὡς καὶ τὸ πρωτότυπον τῆς Διαθήκης τοῦ Ὁσίου Νικάνορος. Τὸ Λεξικὸν τοῦ Φωτίου ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ἀπὸ τρεῖς ἄλλους κώδικας α) τὸν Galeanus (Cambridge Trinity College ο.3.9/5985), β) τὸν Berolinensis (Berlin Deutsche Staatsbibliothek) καὶ γ) τὸν S^o (Supplementum Sabbaiticum) ποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, εἰς τὴν Μοῆν τοῦ Ἁγίου Σάββα ὑπὸ στοιχεῖον 137. Οἱ μνημονευθέντες Κώδικες περιέχουν μόνον τιμήματα τοῦ ἐν λόγω Λεξικοῦ. Τὸ ἀπασθησαυρισμένον ὅμως εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῆν Ζάβορδας περιέχει ὅλον τὸ κείμενον μετ' ἅπαντα τὰ στοιχεῖα Α - Ω. Περὶ τοῦ Λεξικοῦ θά γίνῃ ἐκτενέστερον λόγος εἰς τὴν θέσιν περιγραφικῆς τῶν Κωδικῶν τῆς Μοῆς.

Πλὴν ὅμως τῶν ἀνευρεθέντων καὶ δημοσιευθέντων εἰς τὸν μνησθέντα τόμον Πατριαρχικῶν Σιγιλλίων καὶ λοιπῶν Συνοδικῶν ἐγγράφων, διεσώθησαν εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῆν καὶ ἄλλα ἐπίσημα ἐγγράφα, ἕως τῆς σήμερον ἀνέκδοτα καὶ ἄγνωστα. Ταῦτα ἀνεύρισμεν, κατὰ τὴν ἐπίμονον καὶ ἐπίπικρον ταπεινὴν ἡμετέραν προσπάθειαν τακτοποιήσεως τοῦ ἀρχείου τῆς Μοῆς. Ἐν συνεχείᾳ δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὰ πλεῖστα τούτων κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν καὶ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἀποδίδοντες εἰς μίαν πλήρη παρουσίαν τῶν ἐγγράφων, ποῦ διεσώθησαν μέχρι σήμερον εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μοῆς Ζάβορδας.

1. Συνοδικὴ Πράξις (ἔτους 1527).

Τὸ παλαιότερον ἐπίσημον ἐγγράφον, ἀνέκδοτον ἕως τώρα, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὴν Μοῆν εἶναι μία Συνοδικὴ

Πράξις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Ἰωάσαφ, ἔτους 1527. Εἶναι κείμενον διαστάσεων 0,30Χ0,22 μ., γραμμικὸν ἐπὶ σκληροῦ σχετικῶς χάρτου καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ὁσιον Νικάνορα, «τὸν καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, τοῦ ἐπίκλιον Ζάμπουριτσα». Ὁ γὰρ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εὑρίσκεται μέχρι σήμερον εἰς τὸν χωρὸν ὅπου τὸ ἀσκητήριον τοῦ Ὁσίου. Ἡ Συνοδικὴ Πράξις περιέχει καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν Ἁγιον Νικάνορα προνόμια καὶ ἀρετὰς καθὼς καὶ περιγραφὴν ὅσων κατὰ καιροὺς ἐδόθησαν ὡς ἀφιερῶματα εἰς τὴν Μοῆν, ὑπὸ τῶν ἐκάστατε εὐλαβῶν προσωνυγιῶν. Τὸ κείμενον ἔχει ὡς κάτωθι:

† Ἰωάσαφ ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, Ὑπερίμος καὶ Ἐξαρχος πάσης Θείας

Κατὰ τὴν ἐκπαλαί συνήθειάν τε καὶ τὴν τάξιν συναθροισμοῦ τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ εὐρισκομένων θεοφιλεσιῶτων ἐπισκόπων γενομένου, τοῦ Κίτρου τοῦ Δρογοβυτίας τοῦ Καμπανίας τοῦ Ἀρδαμέρεως τοῦ Πολεανίνης καὶ τοῦ Ἱεροσοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ πανενδόξου μεγαλομάρτυρος μυροβλήτου καὶ θαυματουργοῦ Δημητρίου. Γενομένης ἡγῶν Ἱερᾶς Συνόδου, παρόντων καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν πάντων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐνεφάνισαν Γράμματα πρὸς ἡμᾶς πάντας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας κὺρ Διονυσίου καὶ τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Γρεβενοῦ κὺρ Δωροθέου, ἐπαινοῦντα καὶ ἄξιον δεικνύοντα εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν τὸν τιμιώτατον ἐν Ἱερομονάχοις κὺρ Νικάνορα, τὸν καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας Μοῆς τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, τοῦ ἐπίκλιον Ζάμπουριτσα, ἀλλὰ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων τιμίων ἀνθρώπων καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων τῶν ἐκεῖσε παραγενομένων τὴν καλὴν μαρτυρίαν ἔχοντα. Συνιστάοντα δὲ ἅπαντα τὸν τόπον τοῦ Ἁγίου Μοναστηρίου ὃν εἰς κληρὸν ἔλαχε ἔχει, ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸ εὐρισκομένων ἀγαθῶν χριστιανῶν, χωραφίων τε καὶ ἀμπελιῶν καὶ περιβολίων καὶ ἄλλων ὧν μεμαρτυρημένως κέκτηται, ταύτης δὲ τῆς ἐφέσεως καὶ ἡμεῖς θεοφιλῶς ἐπόμενοι ἀποφαινόμεθα Συνοδικῶς, ἵνα εἴη καὶ διαμένει ἡγούμενος, ὁ ἀνωθι ρηθεὶς τιμιώτατος Ἱερομόναχος κὺρ Νικάνωρ ἐν τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ καὶ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Ζάμπουριτσα, καὶ μηδεὶς ἐναντίος πρὸς αὐτὸν φανείη τῶν Ἱερομονάχων ἢ τῶν λαϊκῶν πειραζῶν ἢ ἐνοχλῶν αὐτὸν κατὰ τι, ἀλλὰ μόνον τιμὴν τὴν προσήκουσαν καὶ συνδρομὴν καὶ βοήθειαν πρὸς αὐτὸν πᾶς παρεχέτω, ἀλλὰ καὶ τὰ μούλκια πάντα τοῦ μοναστηρίου καὶ ἄλλα ὅσα ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν χριστιανῶν ἐφθά-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 629 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 667/1986 τεύχους.

σαν καὶ ἐδόθησαν, χωράφια τε καὶ ἀμπέλια καὶ περιβόλια καὶ εἴ τι ἄλλον ἐνὶ ἀπαράτρεπτα ἀποφαινομένα διαμένειν ὡς τελείας δωρεᾶς γενομένης. ὁμοίως καὶ τὰ χωράφια τῆς λογκᾶς τὰ ὑπὸ τινος χριστιανοῦ προσηλωθέντα καὶ καθεξῆς παντὸς συνόρου καθὼς διαλαμβάνη καὶ μερίξῃ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Γρεβενοῦ κὺρ Δωροθέου τὸ γράμμα, ἐπιβεβαιούμεν καὶ ἀποφαινομένα ἵνα διαμένωσιν ἀνενόηλα ἐν τῷ ρηθέντι ἀγίῳ μοναστηρίῳ καὶ ὅστις ἐναντίος καὶ παρὸν κωφαίνει καὶ θελήσει ἀρπάξαι τι ἐκ τῶν μουλκίων τοῦ μοναστηρίου ἢ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ κατεπιβαίνη καὶ κόπτει τὰ ξύλα αὐτοῦ τὸν τοιοῦτον ἀφωρισμένον ἔχωμεν Συνοδικῶς ἀπὸ Θεοῦ Πατοκράτορος ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ μετὰ θάνατον ἀδιάλυτον. ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ ἀγίῳ μοναστηρίῳ εὐρισκόμενοι μοναχοὶ ὀφείλουσι πάντες κοινόβιον καὶ ἀκριβῆς ἔχειν, μὴ νοσφιζόμενοι εἰς ἐκ τοῦ ἄλλου τὸ οἰοῦν ὅπερ πάσης ἀτοπίας καὶ ἀταξίας ὑπάρχει αἰτίον, ἀλλ' ὡς εἰς πᾶν ἀληθῆς κοινόβιον ἔχειν, ὡς ὁ θεὸς νόμος ἀπαιτεῖ, καὶ ὅστις τοῦτο παραβαίνη καὶ ἰδιορῦθμῶς κεκρυμμένος διάγειν τὸν τοιοῦτον ἀφωρισμένον καὶ ἀσυγχώρητον ἔχωμεν ἀπὸ Θεοῦ Πατοκράτορος ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ μετὰ θάνατον ἀδιάλυτον, οὕτως ἐν ἀγίῳ ἀποφαινομένα πνεύματι δι' οὗ καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον γράμμα ἐγγόνει καὶ ἀπεδόθη τῷ διαληφθέντι Ἱερομονάχῳ καὶ πνευματικῷ κὺρ Νικάνωρι εἰς ἀσφάλειαν.

Ἔτος, ζλστ' μηνὶ Ὀκτωβρίῳ λ' Ἰνδικτιῶνος ιε'.

2. Συνοδικὸν Γράμμα ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Β' (1546).

Τὸ παρὸν Συνοδικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Γράμμα, ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἐπιμεταστάτους Κληρικούς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κασσανδρείας καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ λοιποὺς χριστιανούς τῆς ἰδίας περιοχῆς. Ὑπογράφεται ὑπὸ Συνοδικῶν Ἐπισκόπων. Ἔχει διαστ. 0,42X 0,30 μ., εἶναι ἀρνησασαν πῶς περιήλθεν εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς, τὸ δὲ κείμενον αὐτοῦ, κατὰ πιστὴν ἀντιγραφήν, ἔχει ὡς κατωθι:

Διονύσιος ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐπιμότατοι Κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κασσανδρείας καὶ εὐλαδέστατοι Ἱερεῖς μετὰ πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ χωρίων, καὶ χρήσιμοι ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ χριστιανοὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μειριότητος, Χάρις καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ τοῦ Πατοκράτορος καὶ Κυρίου ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ παρ' ἡμῶν εὐχῆ, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Γνώριμόν ἐστιν ἅπασιν, καὶ ἀναμφίβολον, ὅτι ὁ μισόκαλος διάβολος καθὼς ἐξ ἀρχῆς εἶρε πολλὰ ὄργανα, διὰ τὰ συγχύξῃ καὶ τὰ πειράξῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἴτι καὶ μέχρι τοῦ νῦν δὲν ἔπαυσε τὰ παρακινᾶ καὶ τὰ διεγείρει πονηροῖς καὶ βεδήλοις ἀνθρώποις, διὰ τὰ συγχύξουν καὶ τὰ πειράξουν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, κὶ ἂν κατὰ ἡ Ἐκκλησία τοῦ

Χριστοῦ μένει ἀκλόνητος καὶ στερεωμένη εἰς τὸ θεμέλιον τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅμως τὰ χρέη καὶ αἱ ζημίαι αἱ προξενηθεῖσαι εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν σκανδαλοποιῶν ἀνθρώπων καὶ ὀργάνων τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τῶν πρὸ ἡμῶν Πατριαρχῶν, μένουσι καὶ εὐρισκονται, καὶ καθ' ἐκάστην ἐνοχλοῦμεθα ὑπὸ τῶν δανεισίων, ἀξιωματικῶν ὄντων αὐτῶν καὶ εἰ διὰ τῆς ἐλεημοσύνης τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς καθ' ἕκαστον χρόνον ριπτομένης ζητίας, ἐλαφροδῆ μέρος τοῦ χρέους, ὅμως οἱ τόκοι ἀξανάμενοι πάλιν ἐπιφορτίζεται ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἡμεῖς στεναχωρούμεθα καὶ μὴ ἔχοντες ἄλλως πῶς κυβερνήσοι ταῦτα, προσεκαλέσαμεν τὴν ὁμήγουρον τῶν ἐπισκόπων καὶ γερόντων ἀρχιερέων, καὶ συνδιασκεψάμενοι μετὰ τούτων τὴν κυβερνήσοι τοῦ ἐπικειμένου βάρους τοῦ χρέους τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας οὔτε ἄλλος τρόπος οὔτε ἄλλη μηχανὴ εὐρέθη, παρὰ τὰ προσδράμομεν ὡς καὶ ἄλλοτε εἰς τὸ ἔλεος τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, τῶν γνησίων τέκνων τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τὰ ριφθῆ ζητία πρὸς πάσας τὰς ἐπαρχίας τὰς ὑποκειμένας τῷ οἰκουμενικῷ τούτῳ θρόνῳ. καὶ οὕτως ἐρρέφθημεν πρὸς πάσας κατὰ τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν, ἐρρέφθη δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν ταύτην ἀρχιεπισκοπὴν Κασσανδρείας, ἡ Πατριαρχικὴ αὐτῆ ἡμετέρα νέα ζητία τῆς ἡδὴ τρεχούσης δευτέρας ἰνδικτιῶνος. τοῦτον χάρι γράφοιτες ἀποφαινομένα γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ ἀποφάσει Ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπεριμένων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ἅπαντες πληρώσῃτε τὴν ἡμετέραν ταύτην Πατριαρχικὴν ζητίαν οἱ μὲν Ἱερεῖς εἰς τὸ ἀνὰ ἐν χρυσῶν φλωρίων, οἱ δὲ λαϊκοὶ τὰ ἀνὰ δώδεκα ἄσπρα εὐγνωμόνως καὶ εὐπειθῶς καὶ δόσῃτε πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Κασσανδρείας (ἐλλείπει τὸ ὄνομα), ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν μου ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ὅστις πέμψει πρὸς ἡμᾶς τὴν ταχίστην ἐπὶ τῷ δοθῆναι εἰς τὸ χρέος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐρεῖν ἡμᾶς μικρὰν ἄνεσιν καὶ ἐλάφρωσιν τῆς νῦν ἀπαιτήσεως καὶ τῶν δανεισίων, οὕτω ποιήσατε τέκνα ἡμῶν ἀγαπητὰ, ἵνα ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ εἴη εἰς τὰ ὑπάρχοντά σας καὶ οἱ κόποι σας εἴησαν εὐλογημένοι καὶ αἱ δουλεύσεις ἀξανάμεναι καὶ πληθυνόμεναι. ὅστις δὲ δ' ἂν τῶν πάντων φανεῖν ἀλλέως καὶ ἐνάντιος τῆς μητροδὸς αὐτοῦ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας μὴ θέλων συμπονήσοι ὡς γνήσιον μέλος καὶ πληρῶσοι τὴν Πατριαρχικὴν ζητίαν, ἱερεὺς μὲν ἂν ἀργὸς εἴη ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας καὶ ἐστερημένος τῆς ἐνορίας αὐτοῦ καὶ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς, λαϊκὸς δὲ ἀφωρισμένος ἀπὸ Θεοῦ, καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ, μὴ ἐκκλησιαζόμενος ἢ μετὰ θάνατον ταφῆς ἀξιοῦμενος, ἐν ἀργία καὶ ἀφωρισμῷ, ἡμεῖς δὲ ποιήσατε ὡς γράφομεν, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ Χάρις εἴη ὑμῖν.

3. Ἰωάννου Παδουλ Βοεβόδα ἀπάσης Οὐγγαροβλαχίας, ἀνέκδοτον κείμενον κηρόδουλον (1607).

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κατωτέρω κηρόδουλον κείμενον εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ μεμβράνης διαστ. 0,45X0,31 μ.

Ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν Παναγίας - Τουρνικίου, ὅπως δὲ ἀποτελεῖ μοναδικὴν ἀνέκδοτον γραπτὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἐν λόγῳ Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῆς περιουσίης.

Ἀπομακρυνόμενοι περίπου δύο χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν κοινότητα Παναγιάς, μικρὰν κώμην γνωστὴν ἄλλοτε μὲ τ' ὄνομα Τουρνίκι, μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Νικάνωρος, δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, εὗρισκεται ἡ ἱερὰ μονὴ τῶν Εἰσαδίων τῆς Θεοτόκου, γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα «Μονὴ Παναγιάς». Ἔχει προφανῶς ὠκοδομηθῆ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐν συνεχείᾳ δημοσιευμένου κειμένου, πάλυ πρὶν τὸ ἔτος 1607. Τὴν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς ἀπετέλουν τότε 12 πατέρες, καθὼς δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ἀπὸ φράσιν τοῦ κειμένου: «... ἐστειλάμεν τῇ ἁγίᾳ Μονῇ ὀψώνια, ὡς καὶ κατὰ πᾶν ἔτος ἀνά ἕξ χιλιάδας ἄσπρα, τὰ ὅποια ἐρχονται ἑκάστῳ ἀδελφῷ ἀνά πεντακόσια». Τὸ κείμενον εἶναι γεγραμμένον εἰς τὴν σλαβικὴν γλῶσσαν, εἰς τὸ κάτω ἄκρον αὐτοῦ σώζεται τὸ κηρόβουλον μετὰ τῆς σφραγίδος καὶ ἔχει, κατὰ μετάφρασιν, ὡς κάτωθι:

Ἐν τῇ Βίβλῳ τοῦ Μωσέως ἐν τῇ Γενέσει γέγραπται — ἰάδε λέγει Κύριος Ἀδωναί, ἀκουσον Ἰσραὴλ καὶ ἐνώτισον τὰ ῥήματά μου, ὅσα ἂν κηθήσῃ κατὰ πᾶν ἦτοι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου δεκατεύων τῇ φυλῇ τοῦ Δευῆ τῇ εὐλογία τῶν ἱερέων αὐτῆς—. Καθὼς πρὸ τοῦ νόμου καὶ ἐν τῷ νόμῳ διέλαμψαν πλεῖστοι ἐλεημοσύνη καὶ εὐσπλαγγία, οἱ θεοφόροι καὶ ἀγιώτατοι Ἀπόστολοι ὠκονόμησαν ἡμῖν πρὸς ὠφέλειαν καὶ οἱ θεοφόροι Πατέρες σωτηρίαν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, οἱ μὲν ἱκετεύοντες ἐν ἀγρυπνίᾳ καὶ νηστείᾳ, οἱ δὲ ἐν ἐλεημοσύνῃ καὶ μετανοίᾳ τοῦ λυτρωθῆναι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν. Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἐμαρτύρησαν, ὅπως σὺν Χριστῷ βασιλεύσωσι. Τοιγαροῦν καὶ ἐγὼ ὁ δοῦλος τοῦ Δεσπότου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἰωάννης Ράδουλ Βοεβόδας ἐλέω Θεοῦ δεσπότης καὶ ἀσθέντης πάσης Οὐγγαροβλαχίας ἐκ βάθους τῆς καρδίας μου λίαν ἠγάπησα τὰ ὑψηλὰ σκηνώματα κληρονομήσαι ἅπερ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου «οὐκ ὀφθαλμὸς εἶδε καὶ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπων οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν». Εἶδεν ἡ ἀσθεντία ἡμῶν, ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες, οἱ θεῖοι μοναχοὶ ἐκ τῆς ἁγίας Μονῆς τῆς λεγομένης Τουρνικῆς ἐκ Γρεβενῶν, ὅπου ὑπάρχει ναὸς εἰς τιμὴν τοῦ εἰσοδείου τῆς Ὑπεραγίας Δεοποιῆς ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, εὐρισκομένην κατὰ τὴν Ροῦμελν, σιερούμενοι τῶν ὄσων οἱ προλαβόντες κητόρες ἀφιέρωσαν καὶ προσενεγκόντες ἡμῖν τὴν συνήθη εὐλογίαν τῆς Μονῆς, προσεκύνησαν εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ εἶπον ἡμῖν περὶ τῆς στερήσεως αὐτῶν καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἱερᾶς Μονῆς. Ἡμεῖς δὲ μετὰ μεγίστης προθυμίας ἐδέχθημεν αὐτοὺς καὶ ἀναγνόντες καλῶς ἐννοήσαμεν τὴν ἐνδειαν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς Μονῆς καὶ ὅση ἡμῖν δύναμις, ἐστειλάμεν τῇ ἁγίᾳ Μονῇ ὀψώνια, ὡς καὶ κατὰ πᾶν ἔτος ἀνά ἕξ χιλιάδας ἄσπρα τὰ ὅποια ἐρχονται ἑκάστῳ ἀδελφῷ ἀνά πεντακόσια, καταθέσασμεν. Τοῦτιον οὖν ἔνεκα οἱ ἅγιοι Πατέρες λαβόντες παρ' ἡμῶν τοῦτο τὸ μικρὸν δῶρον ἀντὶ πολλῶν ἐδεή-

θημεν ἵνα ἐγγράψωσι τὴν ἀσθεντίαν ἡμῶν ἐν τῷ Μνημητηρίῳ (Ἱερῷ Κώδικι) καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ προθέσει καὶ τοὺς συγγενεῖς τῆς ἀσθεντίας ἡμῶν καὶ μνημονεύουσιν ἡμᾶς κατὰ τὴν ἱερὰν Μυσταγωγίαν καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ Προθέσει. Ἡμεῖς δὲ ὑποχρεούμεθα κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν τῇ ἐνισχύσει τοῦ Θεοῦ νὰ ἐλεῶμεν τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Μονήν, καὶ νὰ προσέρχονται οἱ ἀδελφοὶ ἐκ τῆς ὡς ἄνω ῥηθείσης Μονῆς νὰ λαμβάνωσι τὰ ἄνω ῥηθέντα ὀψώνια πλήρη, καὶ δι' εὐχῶν τῆς ἀγιωσύνης αὐτῶν καὶ τῇ σκέπῃ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τῶχοιμεν συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς κρίσεως. Ἀμήν.

Ἴδου δὲ καὶ μάρτυρας καθίστησιν ἡ ἀσθεντία ἡμῶν τὸν ἡγεμόνα Πρέδα τὸν μέγαν Δούκαν Κραλεῦσκιν, τὸν ἡγεμόνα Ράδουλαν Βοζύσκιν καὶ τὸν ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν Τουρνικῆν, τὸν ἡγεμόνα Σιώϊκαν μέγαν λογοθέτην, καὶ τὸν Κύριον Νίκαν, καὶ τὸν Κύριον Μαραζιώδην καὶ τὸν ἑπαρχὸν Σιώϊκαν καὶ τὸν Κύριον Σιάντισου καὶ τὸν Κύριον Λέκκαν στρατηγόν, καὶ τὸν Κύριον Σιώϊκαν λογοθέτην καὶ τὸν Ἱερεμίαν λογοθέτην.

Ἐγράφη ἐν πρωτεύουσῃ Τορκοβίνισῃ μηνὶ Φεβρουαρίῳ καὶ τρέχοντος ἔτους ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι σήμερον ἔξρις (ἦτοι 1607 μετὰ Χριστόν).

Ἰωάννης Ράδουλ Βοεβόδας (στρατηγός) ἀπάσης Οὐγγαροβλαχίας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΕΙΚΟΝΙΤΣΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Κυκλοφόρησαν ἀπὸ τῆς φροντισμένης ἐκδόσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θαυμάσιες εἰκονίτσες βυζαντινῆς τεχντροπίας — σὲ χαρτὶ ἰλλουστρασιδῶν — μὲ στιγμιότυπα ἀπὸ ὅλες τῆς φάσεως τῆς δημόσιας ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Τὰ θέματα εἶναι σαρανταπέντε καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἀπεικονίζονται γιὰ πρώτη φορά. Οἱ κληρικοὶ, οἱ κατηχητές, οἱ καθηγητές, οἱ δάσκαλοι, οἱ γονεῖς θὰ βροῦν ἀσφαλῶς στὶς εἰκονίτσες αὐτὲς ἐκεῖνο πού ζητοῦν, γιὰ τὴν ἐποπτικὴν προσέγγισιν τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὰ παιδιὰ. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι ζοῦμε στὴν ἐποχὴ τῆς εἰκόνας. Κι ὅτι κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς, ἰσοδυναμεῖ μὲ χιλιάδες λέξεις!

Παράλληλα, ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονία κυκλοφοροῦν ἐόρτιες κάρτες μὲ θαυμάσιες ἀγιογραφίες — βυζαντινῆς τεχντροπίας καὶ αὐτὲς — πού ἀναφέρονται σὲ πολλὰ θέματα.

Γράψατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἀπευθύεσθε: Βιβλιοπωλεῖο Ἀπ. Διακονίας, Δραγατσάνου 2, Πλατ. Κλαυθμῶνος.

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ κ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

Τὴν Κυριακὴν, 7η Δεκεμβρίου 1986 καὶ ὥρα 11.30' ἔγινε ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθαγγέλου, στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης.

Στὴν εἴσοδο τῆς πόλεως, πλησίον τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἐθνομάρτυρος Χρυσόστομοῦ Σμύρνης, ὑποδέχθησαν τὸν Σεβασμιώτατον οἱ Νομάρχες Ἀττικῆς κ. Ἀθανάσιος Τσιμπούκης καὶ Ἐβρου κ. Ἀντώνιος Κωβαῖος, Βουλευτὲς Ἀττικῆς καὶ Ἐβρου, ὁ Δήμαρχος Νέας Σμύρνης κ. Χαρ. Πεχλιβανίδης, μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τοὺς Ἀντιδημάρχους καὶ τὰ Μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἄλλοι ἐπίσημοι καθὼς καὶ πλῆθος κόσμου.

Στὴν κεντρικὴ πλατεῖα τῆς Νέας Σμύρνης ἔγινε ἡ ἐπίσημη ὑποδοχὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου, παρουσίᾳ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Βουλευτῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων, ὅπου τὸν προσεφώνησε ὁ Δήμαρχος Νέας Σμύρνης κ. Χαρ. Πεχλιβανίδης, ἐνῶ ὁ Σεβασμιώτατος ἀντιφώνησε ἀναλόγως.

Ἀνάμεσα σὲ χιλιάδες Λαοῦ ποὺ χειροκροτοῦσαν καὶ ἐνθουσιωδῶς ἀναφωνοῦσαν «ἄξιος» καὶ ἐνῶ προηγούντο μαθήτριες ντυμένες μὲ ἐθνικὲς ἐνδυμασίαι, ὁμάδες προσκόπων, στρατιωτικὸ ἄγημα, φιλαρμονικὴ τοῦ στρατοῦ, ἀστυνομικὸ ἀπόσπασμα καὶ ἀκολουθοῦσαν τὰ λάβαρα καὶ ἐξαπτέρυγα μὲ τὸν Τιμὸν Σταυρό, οἱ ἱερεῖς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως λευχιμονοῦντες, πολλοὶ Σεβ. Ἀρχιερεῖς, εἰσῆλθε ὁ Σεβασμιώτατος στὸν κατὰμεστο ἀπὸ πλήθη χριστιανῶν Ἱ. Ναό, ὅπου ἄρχισε ἡ Ἱ. Ἀκολουθία τῆς ἐνθρονίσεως. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Τιμόθεος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σταυροπόλεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Δ/ντῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης κ. Μάξιμος, ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἱεραπόλεως καὶ Ἐξάρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖος, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες κ. κ. Ν. Ἰωνίας Τιμόθεος, Ἀττικῆς Δωρόθεος, Κορίνθου Παντελεήμων, Τριφυλίας Στέφανος, Σῦρου Δωρόθεος, Καισαριανῆς Γεώργιος, Μεσογαίας Ἀγαθόνικος, Μεγάρων Βαρθολομαῖος, Θεσσαλιώτιδος Κλεόπας, Περιστερίου Χρυσόστομος, Κεφαλληνίας Σπυρίδων, Χίου Διονύσιος, Κυθήρων Ἰάκωβος, Ναυπάκτου Ἀλέξανδρος, Γορτύνης (Κρήτης) Κύριλλος, Ἀρχιεπίσκοπος Νεαπόλεως (Ἱεροσολύμων) Ἀμβρόσιος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ἀνδρούσης Ἀναστάσιος καὶ Δωδώνης Χρυσόστομος, Πανασ. Ἀρχιμανδριτὲς ἐκπρόσωποι Σεβ. Μητροπολιτῶν Μαρωνείας, Ἀλεξανδρουπόλεως, Πειραιῶς, ὡς

κ.κ., ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Κων. Μητσοτάκης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου κ. Νικόλαος Θέμελης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν-Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κων. Μπόνης, ὁ τ. Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἰσαὰκ Λαυρεντίδης, τ. Ὑπουργοί, Βουλευτὲς, Εὐρωβουλευτὲς, Δήμαρχοι καὶ Κοινοτάρχες τῶν περιοχῶν τῆς ἱεραῆς Μητροπόλεως, Ἀνώτατοι καὶ Ἀνώτεροι Στρατιωτικοὶ ὄλων τῶν ὅπλων καὶ Δικαστικοί, πολλοὶ Καθηγητὲς Πανεπιστημίων, ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἐστίας Νέας Σμύρνης, ὡς καὶ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια Συλλόγων τῆς περιοχῆς.

Τὸν Σεβασμιώτατον προσεφώνησαν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης Πανασ. Ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Τζοβλάς, ὁ Δήμαρχος Νέας Σμύρνης κ. Χαρ. Πεχλιβανίδης καὶ ὁ Καθηγητῆς τῆς Ἀρσακείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας κ. Ἰωάννης Δρούλιας.

Στὸν Ἐνθρονιζόμενον ἀπηύθυνε ἐμπνευσμένη προσλαλιά ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. κ. Σεραφεῖμ.

Κατόπιν ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἀγαθαγγέλος ἐξεφώνησε τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του, τὸν ὁποῖο παραθέτουμε κατωτέρω.

Τὶς συγχαρητήριαι εὐχὲς τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ Λαοῦ ἐδέχθη ὁ Σεβασμιώτατος στὴν Ἐστία Νέας Σμύρνης, ὅπου τὸν προσεφώνησε ὁ Πρόεδρος τῆς κ. Παντ. Σερέφογλου.

Ὁ ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

«Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου»¹, προσέρχομαι ὡς πνευματικὸς πατέρας καὶ ποιμενάρχης στὴν Ἱερά Μητρόπολι Νέας Σμύρνης, «κλίνας τὸν ἔμαντοῦ αὐχέναν»² καὶ «τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύρια»³ τῆς κλήσεως τοῦ Παντοκράτορος Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ στὰ κελεύσματα καὶ ψηφίσματα τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Δεόμενος τοῦ Δομήτορος παντὸς ἀγαθοῦ, ἀναλαμβάνω αὐτὴν τὴν ἀνανέωσι τῆς διακονίας μου «μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης»⁴ ὅπως πάντα

1. Ματθ. κα' 9.

2. Ἰωάννου Χρυσόστομοῦ, Θεία Λειτουργία, Εὐχὴ Χερουβικῆ.

3. Πρβλ. «Κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου» Ψαλμ. 118,36.

4. Ἰωάννου Χρυσόστομοῦ, Θ. Λειτουργία.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ ἐν μέσῳ τοῦ ἐνθρονιζομένου Σεβ. Ν. Σμύρνης κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ τοῦ Σεβ. Ν. Ἰωνίας κ. Τιμοθέου.

ἐπραξα, ἐνῶ «τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου ἀνατίθημι»⁵ στὸν Κύριον τῶν Δυνάμεων⁶.

Ἀπὸ ἕτερο χῶρο — βερειοελλαδικὸ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας — καθίσταμαι σὲ ἄλλο μέρος τοῦ Μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, προκειμένου πάντως πάντοτε παντοῦ νὰ ὑπηρετήσω μὲ τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσι καὶ τὸν ἴδιο ζῆλο, καθὼς ἐκεῖ καὶ ἐδῶ, «τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ»⁷.

Ἀρχικά, ἀναπέμποντας δοξολογίαν διηνεκῆ στὸν «Κύριο τῆς δόξης», ἀναφωνῶ τὸ δαυϊτικόν:

«ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ
εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον»⁸.

Ἀληθῶς «Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ»⁹.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι, σεβαστοὶ καὶ τίμιοι Προσβυτέριοι, ἐντιμότετοι ἐκπρόσωποι

5. Μικρὸς Παρακλητικὸς Κανὼν εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, 4ο Τροπάριον, Ἦχος Β' (πρὸ τοῦ «Δι' εὐχῶν»).

6. Πρβλ. Ψαλμ. 47,9· 58,6· 79,5,8, κ.ά.

7. Α' Κορινθ. ιε' 9.

8. Ψαλμ. 102,22.

9. Ψαλμ. 8,2.

τῶν Πολιτικῶν, Δημοτικῶν, Δικαστικῶν, Στρατιωτικῶν, Ἀστυνομικῶν, Πνευματικῶν καὶ λοιπῶν Ἀρχῶν, ἐκλεκτὲ Λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ «ἐν Ἐκκλησίᾳ πολλῇ»¹⁰ νὰ καταθέσω πρώτιστα τὴν προσωπικὴν μου μαρτυρία, μάλιστα περὶ τῶν θαυμασιῶν τοῦ Θεοῦ. «Ὦντως «ἐθανάτωσεν ὁ Κύριος»¹¹ «τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν»¹² καθ' ὅλην βέβαια τὴν ζωὴ μας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἀληθινὸ θαῦμα καὶ ἀπαρτίζει ἀδιάκοπη πρόνοια τοῦ Ποιητῆ καὶ Πλάστη τῶν ἀπάντων.

Ὡς «σημεῖον Θεοῦ»¹³ θεωρῶ, πλὴν ἄλλων κυρίως, καὶ ὡς εὐλογία ἐλαμβάνω «τὸ ἄλγημά μου»¹⁴, ἰδιαζόντως δὲ τὸ γεγονός «ὅτι νεκρὸς» ἦμουν καὶ ἀνέζησα¹⁵.

Συνεπῶς «προσάγω τῷ παρόντι καιρῷ καὶ ὑμῖν

10. Ἐβρ. β' 12.

11. Ψαλμ. 4,4.

12. Ψαλμ. 125,3.

13. Αἰσχύλου Ἰκέτιδες 218 — Πρβλ. «τοῦ Θεοῦ σημεῖον», «Πλάτωνος, Ἀπολογία Σωκράτους 40 Β. Πρβλ. «τοῦτο τὸ σημεῖον παρὰ Κυρίου» Δ' Βασιλειῶν κ' 9.

14. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος Β', Εἰρηνικὸς Α'. ΒΕΠΕΣ, Τομ. 59, σελ. 11 (Β' 26).

15. Πρβλ. «ὅτι ... νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν» Λουκ. ιε' 24.

τὸν λόγον, μᾶλλον δὲ τῷ Θεῷ χαριστήριον»¹⁶. Κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον «φθέγγομαι δὲ εὐχαριστίας καὶ νοουθεσίας ρήματα»¹⁷.

Καί, τώρα «ζῆ ἡ ψυχὴ μου»¹⁸ καὶ «αἰνέσει σε»¹⁹, καὶ πάλι βλέποντας τὸ φῶς²⁰ ὁμολογεῖ ἰώβεια: «ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου ἐδλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας»²¹.

Εἶναι Ἐκεῖνος, ὁ Κύριος τῶν ὄλων, ὁ «καὶ ἀλγῶν ποιήσας, πάλιν ἀποκαταστήσας· ὡ τοῦ παραδόξου τῆς ἰατροειας»²².

Ἐκεῖνος, ὁ «Κύριος ἠῤῥῆσε.. εἰς διπλάσιασμόν... καὶ ἐξῆσεν»²³ ὁ λαλῶν, ἐπαναλαμβάνοντας τώρα μὲ συγκίνησι τὴν χρυσοστομικὴ δοξολογικὴ φράσι: «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἐνεκεν»²⁴.

*

Σεβαστοὶ καὶ ἀγαπητοὶ «ἀδελφοὶ καὶ πατέρες»²⁵, πάντες προσφιλεῖς, παρόντες καὶ ἀπόντες, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί.

Εἶθι σ τ α ι κατὰ τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του ὁ ἱεράρχης νὰ παρουσιάξῃ, ἐκτὸς ἄλλων, πρόγραμμα μελλοντικῶν ποιμαντικῶν ἐνεργειῶν καὶ ἐργασιῶν.

Ὅμως προηγουμένως, πρέπει νὰ προβῆ, φρονοῦμε, ὁ ὑποφαινόμενος, καὶ σὲ ἄλλες ὁμολογίες — μαρτυρίες βιωματικές του καὶ στὴ συνέχεια νὰ ἀνακοινώσῃ σκέψεις, συναισθήματα, σχεδιασμούς πολ- λαπλῆς ποιμαντικῆς «μελλούσης» δράσεώς του.

Ὅμολογουμένως, «καὶ τοῦτο ἐπικαλοῦμαι εἰς μαρτύριον»²⁶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ προτέρου του ἱερατικοῦ καὶ ἀρχιερατικοῦ του βίου, «συλλεξάμενος» «ποιμαντικὴν ἐμπειρίαν»²⁷, ἐδιδάχθη ὁ ὁμιλῶν ἀνάλογα πολλὰ καὶ ποικίλα. Ἀσφαλῶς «ἐκδιδάσκει πανθ' ὁ γηράσκων χρόνος καὶ ... σωφρονεῖν»²⁸ συνιστά. Μᾶλλον ἀκριβέστερα «ὁ Κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην»²⁹. Κατ' ἀκολουθίαν, «ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς

διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος»³⁰.

Ἐπομένως, εἶναι «ἐτοίμη ἡ καρδιά μου ὁ Θεός»³¹ πρὸς ἀνάληψιν, συνέχισιν καὶ πολλαπλασιασμό τοῦ ἔργου, πού ἐξ αἰτίας τῆς ἐκδημίας τοῦ φιλότατου προκατόχου μου, μακαριστοῦ πρώτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κυροῦ Χρυσοστόμου, μὲ τὴν σύμφυχη καὶ σύμφηφη ἀπόφασιν τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μου ἀνατίθεται.

Ἡ πατρικὴ καὶ ἀδελφικὴ ἀγάπη, ἐκτίμησι καὶ συμπαραστάσει πρὸς τὴν ἐλαχιστότητά μου, τόσον ἀπὸ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας κ. κ. Σεραφεῖμ, ὅσον καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀγίων Ἀρχιερέων τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ καθιστοῦν εὐγνώμονα ἐσαεὶ πρὸς Αὐτούς: «Δὴ αὐτοῖς Κύριος κατὰ τὴν καρδίαν των»².

Ἐγκάρδιες εὐχαριστίες ἐκφράζω ἐπίσης πρὸς ὅλους τοὺς παρισταμένους, ἐπισήμους καὶ τὸν ἐκλεκτὸ Λαὸν τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν προσέλευσίν τους καὶ συμπροσευχὴ τους.

«Ἡ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα Θεοῦ Χάρις»³² εἴθε νὰ χορηγήῃ τὴν δύναμιν, ὥστε νὰ ἀποβαῖμε ὅλοι μας, ποιμαίνοντες καὶ ποιμαινόμενοι, μέλη τῆς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, Σμυρνιοὶ καὶ αὐτόχθονες, Αἰγυπτιώ- τες καὶ Κωνσταντινουπολιῆτες, ἐπήλυδες, μέτοικοι ἢ «πάροικοι καὶ παρεπίδημοι»³⁴ κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, — ζωντανὰ κύτταρα τοῦ Μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Μὲ λόγια τοῦ ἔθνομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης τὸ π ρ ὶ ο ν ἀπευθύνομαι πρὸς ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς τῆς θεοσωστοῦ Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, ἰδιαιτέρα στοὺς παλαιότερους κατοίκους, κτήτορες καὶ οἰκῆτορες τοῦ οἰκισμοῦ τοῦτου, τοὺς ξερριζωμένους ἀπὸ τὴν γῆ τῶν πατέρων τους καὶ μάλιστα τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἰωνίας καὶ παράλληλα στοὺς μετέπειτα μετοικήσαντες ἐδῶ:

«Τέκνα εὐλογημένα, οἱ μὲν ἀπὸ ὑμᾶς ἤρχισατε ἔργον μέγα, πατριωτικὸν καὶ ἐνδοξον, ὑμεῖς δὲ οἱ νεωστὶ ἐλθόντες ἀδελφοὶ ἔχετε νὰ τὸ συμπληρώσετε διὰ νὰ εἶναι κοινὴ ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ δόξα κοινὴ ἐφ' ὄλων ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ εὐχαὶ τῶσαν μαρτύρων ἀδελφῶν μας»³⁵.

Γιὰ τὴν πατρίδα τῶν προσφύγων Σμυρνιῶν ἀδελφῶν μας, πρώτων οἰκιστῶν τοῦ οἰκισμοῦ Νέας Σμύρνης, τὴν παλαιὰ πανέμορφη Σμύρνη, πρωτεύουσα τῆς Ἰωνίας, ἃς ἐπιτραπῆ νὰ ἐπαναλάβωμε ἐμεῖς ἐδῶ τὰ

16. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, μνημ. ἔργ. σελ. 13 (Δ' 27-28).

17. Τοῦ Αὐτοῦ, μνημ. ἔργ. σελ. 15 (Η' 14).

18. Βλ. «ψυχὴ μου αὐτῷ ζῆ» Ψαλμ. 21,30.

19. Ψαλμ. 118,175.

20. Πρβλ. «ζῆ τε καὶ βλέπει φάος», Αἰσχύλου, Πέρσαι 299-300.

21. Ἰώβ α' 21.

22. Γρηγορίου Θεολόγου, μνημ. ἔργ. σελ. 15 (Η' 20-21).

23. Ἰώβ μβ' 10,16.

24. Παλλαδίου Ἐλενοπόλεως, Διάλογος (11) ἱστορικὸς περὶ βίου καὶ πολιτείας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Migne E.P. 47,5-82.

25. Πράξ. Ἀποστ. ζ' 1.

26. Πρβλ. Ματθ. η' 4.

27. Αἶνος 3ος Κυριακῆς τῶν Ἀγίων Πατέρων.

28. Αἰσχύλου, Προμηθεὺς δεσμώτης 981-982.

29. Ἰώβ κα' 22.

30. Β' Κορινθ. γ' 6.

31. Ψαλμ. 107,2.

32. Πρβλ. Ψαλμ. 19,5.

33. Βλέπε Εὐχὴ Χειροτονίας.

34. Πρβλ. Α' Πέτρου β' 11.

35. Σ. Λοβέροβου, Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, Ἀθήναι 1929, σελ. 188.

σχετικά και συγυνητικά λόγια τοῦ πολυσεβάστου πανεπιστημιακοῦ Διδασκάλου μας, αἰδιμίμου ἀκαδημαϊκοῦ Παναγιώτη Μπρατσιώτη, τὰ ὁποῖα υἰοθετοῦμε κατὰ λέξι:

«Δὲν εὐτύχησα νὰ γνωρίσω τὴν ὠραίαν νύμφην τῆς Ἰωνίας ἢ μᾶλλον εἶμαι εὐτυχῆς ποὺ δὲν τὴν ἐγνώρισα, διότι ὁ σπαραγμὸς τῆς ψυχῆς μου θὰ ἦτο μεγαλύτερος. Ἐμαθα — ὅμως — νὰ αἰσθάνωμαι τὴν ἀληθινὴν πρωτεύουσαν τοῦ μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡς πνευματικὴν μου πατρίδα καὶ ἂν δὲν τὴν εἶδον μὲ τὰ ὄμματα τοῦ σώματος, τὴν ἀπῆλυσα μὲ τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς»³⁶.

Πρέπει νὰ προσθέσω προσωπικά, πὼς ὁ παριστάμενος πρεσβύτερος στὴν ἡλικία καὶ πρεσβύτερος στὸ λευτικὸ λειτούργημα πατέρας μου, ποὺ πολέμησε στὰ αἵματοβαμμένα καὶ ἀγιασμένα ἱερά χωμάτα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀποτελεῖ ἀληθινὸ ἀρχεῖο ἀναλόγων ἀναμνήσεων, ζωντανῶν ἱστορικῶν γεγονότων καὶ μαρτυριῶν, μὲ τὰ ὁποῖα παιδιόθεν μὲ ἐγαλούχησε.

Τὰ συγκλονιστικὰ ἀποχαιρετιστήρια λόγια πρὸς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην τὸ 1902 τοῦ τότε νεοχειροτονηθέντος «μεγαλόπνοου καὶ μεγαλοουροῦ» Μητροπολίτου Δράμας, τοῦ μετέπειτα μεταθεθέντος στὴν Σμύρνη καὶ ἐκεῖ κατὰ κρεοῦργηθέντος τὸ 1922 ἔθνομάρτυρος Χρυσοστόμου, μᾶς συγκινοῦν σήμερα, τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἰδιαίτερα.

Τὰ ἐπικλαμβάνομε ἐμεῖς ἐδῶ, ἐνώπιον πάντων τῶν παρευρισκομένων, ὡς ὑπόσχεσι καὶ μαρτυρία μελλοντικῆ:

«Ἐν ὅλη τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλη τῇ διανοίᾳ θὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος καὶ ἡ μήτρα τὴν ὁποῖαν ... ἐναπέθεσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἂν πέρωται νὰ ἀπολέση ποτὲ τὴν λαμπηδόνα τῶν λίθων τῆς, θὰ μεταβληθῇ εἰς ἀκάνθινον στέφανον μάρτυρος ἱερέαρου»³⁷.

Πῶς νὰ μὴ ἀναμνησθοῦμε ἀκόμη εὐκαιριακά, ἐδῶ τώρα, τὰ λόγια τὰ προφητικὰ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅταν στὴν Ἀποκάλυψι του, ἀπευθύνεται στὸν ἀγγελό-ἐπίσκοπο μάρτυρα τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης (στὸν ἅγιο προφανῶς Πολύκαρπο, ὅπως ἐξ ἴσου ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν ἔθνομάρτυρα Χρυσόστομο):

«Καὶ τῷ ἀγγέλῳ — τῷ Ἐπισκόπῳ³⁸ — τῆς ἐν Σμύρῃ Ἐκκλησίας γράφον· τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἐζήσεν· οἰδᾶ σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ... μὴδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν... καὶ ἔξετε θλίψιν... γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν

στέφανον τῆς ζωῆς... ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου»³⁹.

Πιστοὶ μέχρι θανάτου, θανάτου μάλιστα μαρτυρικοῦ καὶ οἱ δύο Ἐπίσκοποι Σμύρνης — ὁ προμνημονευθεὶς ἱερομάρτυρας καὶ ὁ μνημονευθεὶς ἔθνομάρτυρας — θὰ παραμένουν πάντοτε ὑποδείγματα γιὰ μᾶς αὐτοθυσίας, ἀφοσιώσεως καὶ προσφορᾶς στὸν Θεάνθρωπο καὶ στοὺς συνανθρώπους μας, στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ Ἔθνος. Θὰ συναποτελοῦν οἱ δύο τῆς Σμύρνης μάρτυρες πηγὴ ἐμπνεύσεως, ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐμμονῆς στὸ ἔργο μας. Ἀ μ φ ὅ τ ε ρ ο ἰ α ὑ τ ο ἰ θὰ εἶναι ἕνας ἰδιόμορφος δικέφαλός μας καὶ ἕνα ἰδιότυπο διπτυχὸ μας.

Ἐνστερνίζομαι ἀνεπιφύλακτα τὴν ὑπόσχεσι, ποὺ ὑπαγορεύει ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ γιὰ τὸν πνευματικὸ ποιμένα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀναφορικὰ μὲ τὰ λογικὰ πρόβατα «τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ»⁴⁰ — σεῖς ἐδῶ ἐξ ἄλλου εἴσασθε «ὁ εὐλογημένος λαὸς τοῦ Θεοῦ» γιὰ τὸν Ἐπίσκοπό σας —: «Ἐγὼ βοσκῆσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά... τὸ ἀπολωλὸς ζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω καὶ τὸ συντετριμμένον καταθήσω, καὶ τὸ ἐκλείπον ἐνίσχυσω καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω καὶ βοσκῆσω αὐτὰ μετὰ κρίματος... ἰδοὺ ἐγὼ διακριθῶ μέσον προβάτου καὶ προβάτου, κριῶν καὶ τράγων... καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν καταδουλωσαμένων αὐτούς... καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτόν εἰρήνης»⁴¹.

Ἀσφαλῶς, ἔχομε συνειδησι πόσο πολυσχιδὲς καὶ πολύμοχθο εἶναι τὸ «λειτούργημα» «τῆς κλήσεως ἡμῶν»⁴² καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται ἀδιάκοπος ἀγώνας καὶ πὼς πρέπει πρὸς καρποφορίαν πολὺς νὰ καταβάλλεται κόπος καὶ μόχθος συνεχῆς «ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου»⁴³.

Ἐξομολογοῦμαι ὅτι:

α) ἐνδόμυχα, ἔμφοβος καὶ ἐναγώνιος ἀτενίζω τὸ ἔργο ποὺ ἐναπόκειται ἐδῶ νὰ ἀναλάβω, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἐνωπίζομαι τὸν λόγον τοῦ ἀγαθοῦ ἀγγέλου, εὐαγγελιζομένου «μὴ φοβοῦ... εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ»⁴⁴.

β) ἔχω τὴν ἐνθάρρυνσι καὶ εὐτολμία ἀπὸ τὴν ἐλπίζομένη ἐνίσχυσι εὐλαβοῦς Κλήρου καὶ εὐγενοῦς ἐκλεκτοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς Μητροπόλεώς μας, γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι τῆς ἱερῆς ἀποστολῆς μου.

Σὲ τί ἐγκείται ἡ πολλαπλὴ αὐτὴ ἀποστολή μου, τὸ γνωρίζομε βέβαια ὅλοι. Ἐπισημαίνο, μεταξὺ ἄλλων, τὴν κυριακὴν προτροπή:

«Πορευθέντες μαθητεύσατε.. βαπτίζοντες... εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ

36. Παναγ. Μπρατσιώτης, ἐν Ἑστία Νέας Σμύρνης, Χρῆστος Σωκρ. Σολομωνίδης, Ἀθήναι 1958, σελ. 76.

37. Σ. Λοβέρδου, μνημ. ἔργ., σελ. 62.

38. Ὅτι, μὲ τὴν λέξι «ἄγγελος» ὑπονοεῖ ὁ ἱερός συγγραφέας τοῦ Βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως τὸν Ἐπίσκοπο Βλ. Παναγ. Μπρατσιώτου, Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου, Ἀθήναι 1950, σελ. 90. — Περὶ τοῦ «ἀγγέλου» (ἐπισκόπου) βλ. σελ. 84 (3).

39. Ἀποκάλυψις Ἰωάννου β' 8-12.

40. Κριταὶ κ' 2.

41. Ἰεζεκιὴλ λδ' 15-18, 27,29.

42. Πρβλ. Ἐφεσ. δ' 4.

43. Πρβλ. Ματθ. κα' 28.

44. Λουκ. α' 30.

και τοῦ Ἀγίου Πνεύματος... διδάσκοντες... τηρεῖν πάντα ὅσα)⁴⁵ Ἐκεῖνος ἔδωκεν ἐντολήν (ποιεῖν τε και διδάσκειν)⁴⁶.

Ἐκεῖνος εἶπεν ἐπὶ πλεον, ὅτι «ὅσα ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε»⁴⁷.

Με̄ δυὸ λόγια λοιπὸν περιεκτικά, ἡ ἀποστολή μας ἀποβλέπει στὴν Ὁρθοδοξία και Ὁρθοπραξία. Ἐπ' αὐτῶν τῶν δύο θεμελιωδῶν ἀρχῶν, ὡς ἄλλων παραλλήλων τροχιῶν, θὰ ὁδεύσωμε, ποιμὴν και ποιμαίνόμενοι, ἐπιτελοῦντες τὰ καθήκοντα και τὰς ὑποχρεώσεις μας.

Ἄν ἀρκεσθοῦμε σὲ κενολογίες, ὠραιολογίες και μεγαλοστομίες, θὰ λεχθῆ και γιὰ μᾶς: «ὑποκριτὰ»⁴⁸, «πονηρὸ δουλε και ὀκηρὸ»⁴⁹. Ὁμως, μέτρο, κανόνες τῶν πράξεῶν μας πάντοτε ἦταν και θὰ εἶναι, με̄ τὴν δύναμι τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ και τὴν ἐνίσχυσι και ὀλόψυχη συνεργασία και συμπάραστασι ὄλων ὄσων συντάσσονται («τῷ Χριστῷ»), γιῶμονὰς μας θὰ εἶναι, ἐπαναλαμβάνομε, ἡ ἐπιτέλεσι τοῦ θείου θελήματος, ἡ ἐφαρμογή τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ και τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας.

Προσπάθειά μας παντοτινὴ πρέπει νὰ εἶναι «φρονούντες και πράττοντες», «πάντα τὰ πρὸς εὐαρέστησιν»⁵⁰ — τὴν τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων», «εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ἀγαπητοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»⁵¹.

«Πάντων ἡμῶν» ἄς προβάλλεται ἡ, κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον, «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργοῦμένη»⁵² και («ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ — ἄς — συνεχὴι ἡμᾶς»⁵³).

«Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος»⁵⁴, «πάντα ἐσχημόνως και κατὰ τάξιν γινέσθω»⁵⁵ και «πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω»⁵⁶.

Ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ εἴμαστε «ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι»⁵⁷, οἱ ὁποῖοι («και εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις» — δηλαδή εἰς διακονίαν τῶν πιστῶν — «ἔταξαν ἑαυτοὺς»⁵⁸. «Διάκονοι Χριστοῦ»⁵⁹ ἀφιερωμένοι στὴ διακονία τοῦ Εὐαγγελίου, και ἀντίστοιχα στὴ διακονία τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὡς οὐσιαστικά και κυριολεκτικά λειτουργοὶ μυστηρίων Θεοῦ,

θέτοντες ταῦτοχρόνως ἑαυτοὺς στὴν ὑπηρεσία τοῦ Λαοῦ.

Ἐπομένως ὁ Ἐπίσκοπος ἔδω «ὄκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι και δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ»⁶⁰ («ὑπὲρ πάντων»), ἀδιακρίτως ἡλικίας, φύλου, ἐπαγγέλματος, κοινωνικοοικονομικῆς καταστάσεως και πεποιθήσεως. Ὁφείλει νὰ γίνῃ «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τιμᾶς»⁶¹ σώσῃ.

Ἄπευθύνομαι και πάλι πρὸς τοὺς εὐλαβεῖς και ἐκλεκτοὺς Ἱερεῖς τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως μας, ἀμέσους και στενοὺς συνεργάτες μας στο πολυμερὲς ἔργο μας και τοὺς διαβεβαιῶνῶ ὅτι: ὄντας υἱὸς ἱερέως και ἔχοντας ποικιλὴ ἐμπειρία ἀναλόγων ἀναγκῶν και προβλημάτων λευϊτικῶν, θὰ τοὺς περιβάλλω με̄ ὄντως πατρικὴ στοργὴ και φροντίδα ἀνυπόκριτη, παρακαλῶντας και προσκαλῶντάς τους νὰ ἐπιτελοῦν πάντοτε, χωρὶς παρέκκλισι, τὰ πολλαπλᾶ καθημερινὰ καθήκοντά τους («ἐν φόβῳ Θεοῦ»). Παρέλκει νὰ ἀναφερθῶ στὰ καθήκοντα αὐτά, καθ' ὅσον οἱ κληρικοὶ τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς εἶναι κατηρτισμένοι, γιῶρίζουν ποιὰ εἶναι και πῶς νὰ τὰ ἐπιτελοῦν.

Πρέπει ὅμως νὰ ὑπερτονισθῆ ἡ ἰδιαίτερη μέριμνα, τὴν ὅποια ὀφείλομε νὰ ἐπιδειξῶμε γιὰ τὴν νεότητα και τὰ σύγχρονα προβλήματα, παῦ τὴν ἀπασχολοῦν. Βέβαια οἱ νέοι μας στὴν πλειονότητά τους παρὰ τὸ πλῆθος τῶν προβλημάτων ποῦ ἀντιμετωπίζου, εἶναι κατ' οὐσίαν ἐκλεκτοὶ, με̄ πλούσιο συναισθηματικὸ κόσμο, διάθεσι γιὰ πράξεις θυσίας, ἰδανικά, εὐαισθησία, εὐσυνειδησία και ὑπευθυνότητα. Παρὰ ταῦτα ὅμως, οἱ θανάσιμοι κίνδυνοι τῆς νεολαίας ἀπὸ τὰ ναρκωτικά και τὴν πτώσι τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν ἀποτελοῦν ἀνσυχητικὴ γιὰ ὄλους μας κατάστασι. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ὀφείλομε ὄλοι μας, κληρικοὶ και λαϊκοὶ, γονεῖς και ἐκπαιδευτικοὶ, δημόσιοι και ἰδιωτικοὶ φορεῖς νὰ συνεργασθοῦμε, ὡστε νὰ ἀπαλλαγῆ ἡ νεότητα ἀπὸ τὶς σύγχρονες πληγὲς τοῦ Φαραῶ.

Ἡ Ἐκκλησία καλεῖ τοὺς νέους νὰ ἀγωνισθοῦν μαζί της γιὰ τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία, νὰ γίνου ἀγωνιστὲς τῶν καθηκόντων και ὑπεραπιστὲς τῶν δικαιωμάτων τους. Νὰ ἀποβοῦν ἀπελεύθεροι ἀπὸ πάθη, κακίες, πιέσεις παντοειδεῖς, δουλείες διάφορες. Ἄς γίνωμε μαζί, με̄ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἐπαναστάτες ἐναντία στὶς ἀρχὲς και ἐξουσίες («τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας»⁶²).

Ἄσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ εἶναι μικρότερο τὸ ἐνδιαφέρον και λιγότερη ἡ φροντίδα μας γιὰ τοὺς γέροντες, ἔνδεεῖς, ἀσθενεῖς και γενικὰ ἀναξιοπαθοῦντας συνανθρώπους μας. Ἡ Ἐκκλησία μας θὰ ἐπιδείξῃ ἰδιάζουσα μέριμνα γι' αὐτοὺς, ἐπιτελῶντας με̄ κάθε διακριτικότητα τὸ χρέος της, ἰδιαίτερος δὲ γιὰ τοὺς νέους ποῦ ἔχουν πνευματικὰ τάλαντα, ἀλλὰ στεροῦνται τῶν ὑλικῶν μέσων γιὰ νὰ τὰ ἀξιοποιήσουν.

Ἄπευθυνόμαστε ἀκόμη πρὸς διάφορα πρόσωπα

45. Ματθ. κη 19-20.

46. Πραξ. Ἄποστ. α' 1.

47. Ματθ. κε' 40.

48. Ματθ. ζ' 5.

49. Ματθ. κε' 26.

50. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Θ. Λειτουργία (εὐχὴ τοῦ Εὐαγγελίου).

51. Αὐτόθι.

52. Γαλ. ε' 6.

53. Β' Κορινθ. ε' 14.

54. Ρωμ. ιε' 30.

55. Α' Κορινθ. ιδ' 40.

56. Α' Κορινθ. ιδ' 26.

57. Β' Κορινθ. στ' 4.

58. Α' Κορινθ. ιστ' 15.

59. Β' Κορινθ. ια' 23.

60. Ματθ. κ' 28.

61. Α' Κορινθ. θ' 22.

62. Ἐφεσ. στ' 12.

ἢ μέλη χριστιανικῶν ομάδων τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, τὰ ὅποια μὲ ζῆλο ἱεραποστολικὸ παρουσιάζουν σημαντικὴ χριστιανικὴ δράσι. Ἡ ποικίλη προσφορά τους, πιστεύουμε, ἐντάσσεται καὶ πρέπει νὰ συντάσσεται μὲ αὐτὴν ὅλην τῆς Ἐκκλησίας καὶ κυρίως τῆς Ἐπισκοπῆς μας.

Ἡ πολυφωνία, ἂν ἀποβῇ συμφωνία, συντελεῖ στὴν ἄρμονικὴ συνύπαρξι καὶ συνεργασία.

Ἡ ἐνόητα τῶν χριστιανικῶν δυνατοτήτων ἀπαρτίζει παράγοντα δυνάμειος τῆς χριστιανικῆς Κοινότητος πρὸς ἐπίλυσι πολλῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια καλεῖται ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀντιμετωπίσῃ.

Χαιρετίζομε τὰ μέλη καὶ τίς ομάδες αὐτές μὲ τὴν παύλειο προτροπή:

«Χαίρετε, καταρτίζεσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εὐρημεύετε»⁶³, «σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνόητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· ἐν σώμα καὶ ἐν Πνεύμα... Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ»⁶⁴.

Ἄς ἀκούσωμε τὴν σχετικὴ συμβουλή καὶ διαπίστωσι Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ: *«γενώμεθα γνησίως ἐν»* («δόμοψοχοι»), ἀφοῦ *«τῆς ἡμετέρας ποιμνῆς ιδιότατον... τὸ ἄροηκτον»⁶⁵.*

Προσωπικὰ πάντως *«ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἂν τις ἀναοῖ τὸν θεσμόν ἢ μὴ πειθῆται, οὐκ ἐπιτρέψω. ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων· καὶ τὰ ἱερὰ πάτρια τιμῶ»⁶⁶.*

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ ἐνώσῃ ἀλλήλους *«εἰς ἐνὸς Πνεύματος ἀγίου κοινωνίαν»⁶⁷.*

Ὁ ἀείμνηστος καὶ προσφιλῆς προκάτοχός μας, ὁ Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος, *«σωφρόνας καὶ δικαίως»⁶⁸, «ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοιοίᾳ* ἐποίμανε τὴν ποιμνὴν αὐτὴν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πολυμερὴς προσφορά του καὶ ἡ πανθομολογουμένη αὐτοθυσία του παραμένουν παράδειγμα χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ πατρικῆς φροντίδας.

Τὸν μνημονεύω καὶ μάλιστα *«ἐν ταῖς προσευχαῖς μου»⁶⁹* μὲ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴν ἀληθινὰ ἀδελφικὴ ἀγάπη του, τὸ εἰρηνικὸ ἐκκλησιαστικὸ πνεῦμα ποῦ ἐκεῖνος ἐκαλλιέργησε ἐδῶ, τὴν πολλαπλὴ προσφορά του πρὸς τὰ πνευματικὰ τέκνα του, μὲ τὰ ὅποια συμπάσχουμε γιὰ τὴν ἐκδημία του, κλαιόντες μετὰ κλαιόντων.

Γιὰ τὴν συνέχισι τοῦ ἔργου του ἐκζητῶ τὴν συμπαράστασι ὅλων τῶν πιστῶν τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας μας, παράλληλα δὲ παρακαλῶ ὅλες τίς Τοπικὲς Ἀρχές, καθὼς καὶ ὅλον τὸν ἐκλεκτὸ Λαὸ τῆς Μητροπό-

λεώς μας, νὰ τύχω τῆς πολυειδοῦς βοηθείας τους.

Πρὶν κατακλείσω τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον μου στρέφω τὴν σκέψι πρὸς δύο πολυσεβάστους καὶ πολυαγαπητοὺς πατέρες μου:

1) στὸν γεννήτορά μου, ποῦ μὲ προετοίμασε παιδιόθεν μὲ πίστι καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ μέριμνα γιὰ τοὺς συνανθρώπους μας, ὀδηγώντας με στὴν διακονία μου αὐτή. Τὸν εὐγνωμονῶ καὶ ἀπὸ τὴν θέσι αὐτὴ γιὰ τὸ ζῆν ποῦ μοῦ ἐχορήγησε καὶ τὸ εὖ ζῆν ποῦ μοῦ ἐχάρισε.

2) στὸν Μακαριώτατο Πατέρα καὶ Δεσπότη, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριον Σεραφεῖμ, ἐκφράζω εὐγνωμοσύνη υἱική, γιὰτὶ μὲ περιέβαλλε πάντοτε μὲ πατρικὴ στοργή, δείχνοντας σὲ πολλὰς περιπτώσεις τῆς προσωπικῆς καὶ ἐπισκοπικῆς ζωῆς μου τὸ πατρικὸ ἐνδιαφέρον του.

Ὀλόψυχες εὐγνωμονες εὐχαριστίες ἐπίσης ἐκφράζω καὶ πάλι πρὸς τοὺς σεβαστοὺς καὶ ἀγαπητοὺς μου Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, τοὺς ἐκλέκτορες μου, ποῦ μὲ τὴν τιμίαν ψῆφον τους «χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ Θεοῦ» κατηύθυναν τὰ βήματά μου ἀπὸ Διδυμοτείχου εἰς Νέαν Σμύρνην.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ μὲ συνέχει ἡ μυστικὴ παρουσία τῆς ψυχῆς τῆς ἀειμνήστου Πρεσβυτέρας Μητέρας μου, ἡ ὅποια ἐπιχαίρει καὶ προσεύχεται γιὰ τὴν προσφορά τοῦ παιδιοῦ τῆς.

* * *

Περαίνοντας, παρακαλῶ πάντες τοὺς παρόντες, καθὼς καὶ τοὺς ἀπόντες, νὰ μοῦ παρασταθοῦν καὶ μὲ τὴν προσευχὴ τους, ὥστε νὰ ἐπιτελέσω ἀμέμπτως καὶ ἀκατακρίτως τὴν ἀποστολή μου στὴν ἀποστολικὴν Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης, ἡ λυχνία τῆς ὁποίας δὲν ἔσβησε, φωτίζουσα μὲ τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς ἀπὸ τὴν ἀγία Φωτεινὴ τὴν θεόσωστο Μητρόπολι τῆς Νέας Σμύρνης.

Πρὸς ἐκπλήρωσι τοῦ ἔργου μου, ἐγὼ μὲν *«οὐ δώσω ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν καὶ ἀνάπανσιν τοῖς κροτάφοις μου»⁷⁰, Σὺ δὲ Κύριε* («ὁ θέμενος ἡμᾶς εἰς τὴν διακονίαν ταύτην»⁷¹ *«ικάνωσον ἡμᾶς τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος σου τοῦ Ἁγίου, ἀκαταγνώστως καὶ ἀπροσκόπτως, ἐν καθαροῦ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν»⁷², ἐπιτελεῖν πάντα τὰ πρὸς εὐαρέστησιν τὴν Σὴν.*

Σὺ γὰρ εἶ ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωματίων ἡμῶν, Χριστέ ὁ Θεός· καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ ἀνάρχῳ Σου Πατρὶ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ Σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»⁷³. Ἀμήν».

63. Β' Κορινθ. ιγ' 11.

64. Ἐφ. σ. δ' 3,7.

65. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, μνημ. ἔργ. σελ. 22 (ΚΑ' 11, ΚΒ' 26) σελ. 16 (Γ' 24).

66. Ὁρκος Ἀθηναίων ἐφήβων, Λυκούργου ῥήτορος, ἀπόσπασμα 77.

67. Μεγάλου Βασιλείου, Θ. Λειτουργία, Εὐχὴ Καθαγιασμοῦ Τιμίων Δώρων.

68. Τίτ. α' 12.

69. Πρβλ. Ρωμ. ιε' 30.

70. Ψαλμ. 131,4.

71. Μεγ. Βασιλείου, Θ. Λειτουργία, Εὐχὴ τῆς Προσκομιδῆς μετὰ τὸν Μυστικὸν Ὕμνον (βλ. Παναγ. Τρεμπέλα, Αἱ Τρεῖς Λειτουργίαι, Ἀθήναι 1935, σελ. 171).

72. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Θ. Λειτουργία, Εὐχὴ Α' Πιστῶν.

73. Τοῦ Αὐτοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., Εὐχὴ τοῦ Εὐαγγελίου.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ(*)

«Ἐρεῦνα γιὰ νὰ πιστέψης...»

Ὅταν τόσες κακοδοξίες καὶ αἱρέσεις παρέλευσαν τὶς δυνάμεις καὶ τὴν πρόοδο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἱ. Αὐγουστίνος παράλληλα μὲ τὸν ἀντιαιρετικό του ἀγῶνα, ἤθελε καὶ μιὰ θετική, συστηματική καὶ γόνιμη θεολογική προσφορά. Καὶ ἀρχίζει τότε νὰ ἐμβαθύνῃ περισσότερο σὲ βασικά δόγματα τῆς πίστεως. Ἔτσι τὸ 411 κατόρθωσε νὰ καθησυχάσῃ τὸ σχῆμα τῶν Δονατιστῶν μὲ τὴν σύγκληση τῆς περίφημης συμφιλιωτικῆς Συνόδου τῆς Καρθαγένης. Προκαλεῖ ἐντύπωση σὲ κάθε ἐρευνητὴ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν συνοδικῶν αὐτῶν συνελθόντων πατέρων. Οἱ ἱστορικοὶ τοὺς ἀριθμοῦν εἰς 286 ἀπὸ τὴν Καθολικὴ παράταξη καὶ εἰς 279 Δονατιστὲς ἐπισκόπους. Ὁ ἀσυνήθιστος αὐτὸς ἀριθμὸς μαρτυρεῖ τὴν ἀριστη ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωση καὶ τὴν ἀριθμητικὴ ἔκταση τοῦ Χριστιανισμοῦ σὲ ὅλη τὴν Β. Ἀφρική. Τὸ ἐπόμενο ἔτος 412 ἀρχίζει τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Πελαγיאτισμοῦ, κί' αὐτὸ τοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ συγγράψῃ τόσα πολύτιμα ἔργα γύρω ἀπὸ τὸ νευραλγικὸ θέμα τῆς Χάριτος, ὥστε δίκαια νὰ ἀναγνωρισθῇ σὰν ὁ κατ' ἐξοχὴν θεολόγος τῆς, ὁ Doctor Gratiae.

Ὁ Γερμανὸς πατρολόγος Altaner βλέπει στὸν ἱ. Αὐγουστίνον ἕνα πολυέδρο ἀδάμαντα, ἕνα πρόσωπο συνθετικό: «Συνδυάζει μαζί τὴν δημιουργικὴ ἱκανότητα τοῦ Τερτυλλιανοῦ, τὴν ἀπέραντη μόρφωση τοῦ Ὁριγένη, τὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση τοῦ Κυπριανοῦ, τὴν διαλεκτικὴ ἱκανότητα τοῦ Ἀριστοτέλη, τὸν ἰδεολογικὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ τὸ μεταφυσικὸ μένος τοῦ Πλάτωνος, τὸ πρακτικὸ πνεῦμα τῶν Λατίνων καὶ τὸ πάθος γιὰ ὅ,τι καλὸ καὶ ὄραϊο, τὴν βαθύπνοη σκέψη τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν θεολόγος ποὺ ὅσο κανένας ἄλλος ἐπηρέασε τόσο πολὺ τὴν θεολογικὴ σκέψη τῆς Δύσης, Καθολικῆς καὶ Διαμαρτυρομένης ἐξ Ἰσου, τόσο στὴν περίοδο τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ δόγματος στὴν ἀρχαιότητα, ὅσο καὶ στὴν θρησκευτικὴ σκέψη τῆς σύγχρονης ἐποχῆς. Ἐπηρέασε ἀκόμα καὶ τὴν φιλοσοφία τῆς Δύσης, τὴν Ψυχολογία καὶ τὴν παραγωγὴ κοινωνικῶν θεωριῶν, ὅσο ἀκόμα καὶ πολιτικῶν πεποιθήσεων. Θεωρεῖται ὁ στυλοβάτης τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Μὲ ταπεινὴ ὁ ἴδιος ἀποφεύγει κάθε τάση προσωπολατρίας ἀπὸ τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς ἀκολούθους του. Πάνω ἀπὸ κάθε ἄλλο τοὺς συνιστᾷ νὰ διαβάζουν τὰ γραφτά του μὲ κριτικὸ πνεῦμα (Persev. 21,55, Trinitate 3). Ζητεῖ νὰ ἐρευνοῦν τὴν ἀλήθεια ὑπεράνω ἀπὸ προσωπικὲς συμπάθειες καὶ ἐν ἀνάγκη νὰ ἔχουν τὴν τιμιότητα νὰ συγκρίνουν καὶ νὰ ἐπικρίνουν (Epist. 143,2), ἐπιστρέφοντας ἀκόμα καὶ σὲ παλαιὰς θέσεις ποὺ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύονται σωστές.

* * *

Οἱ Retractationes ἀποτελοῦν τὸ μοναδικὸ εἶδος συγγραφῆς ὅπου ὁ ἐντιμὸς Αὐγουστίνος ἀναθεωρεῖ, διορθώνει καὶ ἐπιδιορθώνει ἐσφαλμένες θέσεις ἀναγνωρίζοντας τὰ σφάλματα καὶ τὶς ὑπερβολές του, μὲ ἀπλότητα καὶ γενναία αὐτοκριτικὴ, βελτιῶνων προῖόντος τοῦ χρόνου καὶ μὲ ὠριμότητα παλαιότερες σκέψεις καὶ στοχασμούς.

Ἡ θεολογικὴ του σκέψη, ὁσοδήποτε κάποτε κί' ἂν ὑπερβαίνει σὲ φιλοσοφικὸ στοχασμὸ, ὁσοδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐστηρὴ ἢ πρωτότυπη, συνετέλεσε νὰ διαμορφωθῇ σὲ ὅ,τι ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ὀνομάζουμε «δυτικὸς τρόπος σκέψης», τῆς καθ' ὅλου ἱστορίας καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ ὕστερα ἀπὸ 16 αἰῶνες ἔχει ἐπικαιρότητα. Γι' αὐτὸ τόσο πολὺ διαβάζεται ἀπὸ πιστοὺς καὶ ἄπιστους ἀκόμα, τὸ θαυμάσιο ἔργο του «Ἐξομολογήσεις», ὅπου ὁ Αὐγουστίνος ἀναλύει τὴν προσωπικὴ ζωὴ του μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του. Ἐδῶ συναντιέται συγχρόνως ἡ ἀναγνώριση καὶ συντριβὴ τῶν ἁμαρτιῶν του ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ προσφορά εὐγνωμοσύνης, ὁ αἶνος δοξολογίας γιὰ τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι τόσο σύγχρονός μας καὶ τόσο ἐπίκαιρος ὁ ψυχολογικὸς του κόσμος, ὥστε μερικοὶ νὰ τὸν θεωροῦν σὰν πρόδρομο τοῦ «Ἰππαρισμοῦ». Μὲ τὶς περιπέτειες στὴν προσωπικὴ του ζωὴ, δείχνει τὶς ταλαιπωρίες κάθε σκεπτόμενου ποὺ κυμαίνεται μεταξὺ ὀρθολογισμοῦ καὶ Πίστεως. Γι' αὐτὸ καὶ μαγνητίζει πολλοὺς σύγχρονους ἀκόμη καὶ σκεπτικιστὰς ἢ ἀγνωστικιστὰς. Γιατὶ ὁ ἱ. Αὐγουστίνος δὲν συμβιβάζεται εὐκολα μὲ τὸ κατεστημένο. Δὲν τὸν ἱκανοποιοῦσε ὅ,τι ἄλλοι ἔγραφαν καὶ διατύπωναν. Ἐπιστράτευσε ὅλες του τὶς δυνάμεις γιὰ νὰ βοῇ μὲ προσωπικὴ πάλη τὴν ἀλήθεια καὶ γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ διασχίσῃ δρόμους ὀδυνηροὺς καὶ σκληρὰ ἐδάφη: Δηλαδή, τὴν ἀσυμμετρία τοῦ συναισθηματικοῦ του κόσμου ὅταν ἦταν νέος, τὸν ὕλισμὸν καὶ ἡδονισμὸν τοῦ ἀπατηλοῦ, μὲ πλασματικὴ γαλήνη ποὺ ὑποσχόταν ὁ Μανιχαϊσμός, ὁ ὁποῖος ἐπὶ ἑννέα χρόνια τὸν εἶχε αἰχμαλωτισμένον, τὸν νεο-πλατωνισμὸν, ὁ ὁποῖος τὸν θεράπευσε ἀπὸ τὸν ἄκρατο ὕλισμὸ, στὸ τέλος ὅμως τοῦ ἔγινε παιδαγωγὸς πρὸς τὴν ἀνεύρεση τῆς ὀρθῆς πίστεως.

«Ἡ φιλοσοφία εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ». Γιὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Θεό, λέει στίς «Ἐξομολογήσεις», πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν αἰσθησιακὸ ἐξωτερικὸ κόσμον, γιὰτὶ στηρίζεται στὸν αἰσθητὸ κόσμον. Ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀρχίσῃ ν' ἀκοῦς τὴν φωνὴ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου», γιὰτὶ ἡ ψυχὴ ἴσταται μεταξὺ κόσμου καὶ Θεοῦ. Ἀλλὰ μόνον ἡ χάρις μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ψυχὴ στὸ Θεό, ἐν ἀντιθέσει μὲ ὅσα ἔλεξαν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ Πελαγיאνοί. Ἰσως νὰ εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ διατύπωσε στὴν Δύση τὴν σημασία τοῦ ὑποκειμένου, τοῦ «ἐγώ».

Ἀνήσυχος, διαρκῶς ἐρευνητῆς, ἐνῶ λάμβανε ὑπ' ὄψη τὶς προτροπὲς τῶν φίλων του Συμπλισιανοῦ,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 670 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20/1986 τεύχους.

Μαρίου Βικτωρίνου και έπηρεασθεις από την μελέτη του βίου του Αιγυπτίου αναχωρητή τής 'Ερήμου 'Αντωνίου και άλλων Μοναχών, ανέβαλε την απόφασι διά την τελική του επιστροφή. 'Η άποφασιστική στιγμή όφείλεται στην προσταγή του άγγελου: Tolle et lege, και εκείνη του άπ. Παύλου (άποθώμεθα τά έργα του σκότους) (Ρωμ. 13,13). «Με ειλκυσες προς Σε τόσο πολύ, ώστε στο έξής να μη έπιζητώ πλέον ούτε σύζυγον, ούτε άλλη έλπίδα του κόσμου τούτου» (Confessiones, 9,10,26). 'Αργότερα θά όμολογήση ό ίδιος μια σημαντική αλήθεια, τής σταδιακής εξέλιξης τής πορείας των μετανούντων, πορεία που γνωρίζει διασταγμούς, σταθμούς, όπισθοχωρήσεις, αναβολές. «'Επιστρέφουμε τότε μόνο όταν στην προσπάθεια μετατροπής τής ζωής μας έπιτυγχάνουμε να δώσουμε μια νέα μορφή στο πνεύμα μας» (Expositio in Ps. 6,5).

Είναι βέβαιος ότι ό τίμιος και ειλκρινής ζητητής στο τέλος θά έπιτύχη του σκοπού του και θά συναντήσει την αλήθεια. «Όσοι όμως μένουν στα σκοτάδια τής άμφιβολίας, τής πλάνης, του ψεύδους και δέν έχουν την βεβαιότητα ή ότι υπάρχει άπόλυτη 'Αλήθεια, ή ότι αυτή δέν είναι προσιτή, τότε βασανίζονται με ένα αισθημα άνασφαλείας, ένα άγχος και βυθίζονται σε φοβερή ψυχική κατάσταση. «'Αν έμπνέεται κανείς από την δίψα να βρή την αλήθεια με όλες τις δυνάμεις τής ψυχής του και μόνον, είναι άπολύτως αδύνατο να την βρή. 'Αν όμως την άναζητεί όπως πρέπει και όπως άρμόζει, τότε ή αλήθεια αυτή δέ θά του διαφύγη, ούτε θά κρυφτεί από όσους την άγαπούν» (De dono pers. 20,53).

Δύο τεράχιοντες βασικοί ρυθμίζουν και συντελούν στην τελική άποδοχή του Εύαγγελίου ή την άπορριψή του: 'Ο του δόγματος και ό τής ήθικής. Σε μερικούς, ενώ έχουν καταρριφθή και οι τελευταίοι διασταγμοί ως προς την αλήθεια τής πίστεως, όμως μένουν μερικές αδυναμίες κρυφές ή γνωστές, που έμποδίζουν ένα πρόσωπο να κάνει άποφασιστικό βήμα. Και το τελευταίο βήμα κάποτε είναι το πιο σπουδαίο όλων των άλλων. Είναι το τελευταίο όχυρό αντίστασης του έχθρου που πρέπει να καταρριφθή. 'Η Πίστη, που τόσο άφθονα την είχε έμπείρει στην ψυχή του ή μητέρα του, μεγάλωνε, όπως όμολογεί ό ίδιος (Contra Acad. 2,2) 'Αλλά κάποιες αδυναμίες δέν επέτρεπαν τον έξ 'Αφρικής Κατηχούμενο ακόμη τότε να άποφασίση ακόμη να γίνει Πιστός, με την πλήρη έννοια τής λέξης τής εποχής εκείνης. «'Εδίσταζα ν' άποθάνω τον θάνατο — τον ψυχικόν — και να ζήσω την ζωή», όπως τόσο έντυπωσιακά άφηγεΐται. Το πρόβλημα του κακού τον άπασχολούσε και θεωρητικά και ύπαρξιστικά. Τόν έβασάνιζε μέχρι σχολαστικισμού και ύποχονδρίας. Αυτή ή κρίση και άβεβαιότητα ως προς την φύση του κακού τον ώθοΐσε τότε προς τον Μανιχαϊσμό, και τότε προς τόσες άλλες αίρέσεις. Με πάθος άναζητούσε μια λύση. Εύαίσθητος και συναισθηματικός ζητούσε το άπόλυτο. "Ηθελε και λαχταρούσε και τα δύο, δηλαδή και πολύ να αγαπήση και πολύ να αγαπηθής. Γρήγορα διαπίστωσε όμως, ότι διηύθουε το αισθημα

του αυτό σε ύποπτες κατευθύνσεις και θολές πηγές αγάπης. Το όμολογεί με τόση ταπεινώση και ειλκρινεία. Μόνο όταν, με την χάρι του Θεού, πέτυχε να κυριαρχήση επί των αισθήσεών του και των χαμηλών του όρέξεων, τότε άρχισε καθαρά πλέον να βλέπη τον Κύριο του. Τα πάθη έμποδίζουν την άνάπτυξη τής Πίστεως, διότι δέν χωρά συγκρατοίκηση μεταξύ των δύο αυτών κόσμων.

'Ιδιομορφία του ι. Αύγουστίνου

Κανείς από τους εκκλησιαστικούς Πατέρες και συγγραφείς ως άτομο δέν ήταν άλάθητο. Στην προσπάθειά τους να διαλευκάνουν το μυστήριο τής πίστεως, εξέφρασαν κάποτε και προσωπικές γνώμες. Μερικοί μάλιστα διετύπωσαν και σκέψεις θεολογικές περιεργες, πρωτότυπες, τολμηρές, άσυνήθειες, ακόμη και έτερόδοξες, χωρίς όμως παρ' όλα αυτά να μειωθής το κύρος τους. «Όποια γνώμη τους δέν συμφωνούσε με την κοινή πίστη τής άδιαίρετης 'Εκκλησίας, έθεωρείτο άποκλειστικά και μόνο προσωπική γνώμη, δεσμεύουσα τον συγγραφέα, αυτόν και μόνο. Τόν Αύγουστινο τον έπέκριναν άλλωστε για τις τολμηρές θέσεις και άποψεις του πολλοί και εκ των Ρωμαιοκαθολικών ακόμα. Πολύ άργότερα, τον 8ο αιώνα, ό Παύλος ό Διάκονος (Historia Romana XIII, 1) άναγνωρίζων το τεράστιο κύρος του στην Δύση, άρχίζει να τον όνομάζει Post Apostolos Ecclesiarum Magister, δηλαδή Διδάσκαλο. Συνέβη ό,τι με τον 'Ωριγένη, τον όποϊον παρ' τις όρισμένες ύπερβολές του, ό 'Ιερώνυμος τον άποκαλεί «διδάσκαλον». Γενικότερα μπορεί να λεχθής, ότι παραβλέπει ή Δύση τις όξύτητες του Αύγουστίνου, άκριβώς διατι διατυπώθηκαν κατά την διάρκεια σκληρών αγώνων άμυντικών ύπερ τής αλήθειας. 'Η 'Εκκλησία έξελισσομένη και άναπτυσσομένη μετά σε ιδεολογικά ρεύματα και ιστορικά γεγονότα, άναδιατυπώνουσα δόγματα, δέν ύπέφερε από γλωσσική και έκφραστική στασιμότητα. Κυρίως οι αντίπαλοι του Αύγουστίνου όλων των αιώνων άγνοούν το κλίμα το κοινωνικό και θρησκευτικό εντός του όποϊου τά επιχειρήματά του άναπτύχθηκαν. Τα άπομονώνουν, άλλ' έτσι μεροληπτούν, και κατά συνέπεια είναι εύκολο να του άποδοθει όλόκληρο σύστημα ιδιόρρυθμο, γνωστό σαν Αύγουστινισμό. Είναι έξ ίσου αλήθεια ότι ό καθένας από τους μετέπειτα έδωσε διαφορετική έρμηνεία και έμφαση στην εκκλησιολογία του και κυρίως αυτήν που συνδέεται με την διδασκαλία του επί τής έπουρανίου 'Εκκλησίας.

'Ιδίως οι Διαμαρτυρόμενοι, έλκόμενοι από την τελική φάση τής Βασιλείας του Θεού, την ταύτισαν με την πνευματική φύση τής 'Εκκλησίας ως τη μόνη άποδεκτή. 'Ετόνισαν έτσι και σφετερίστηκαν προς έαυτούς την αντίστοιχη Αύγουστίνια διδασκαλία, σε σημείο να λησμονούν συχνά την πραγματικότητα τής 'Εκκλησιαστικής έμπειρίας σαν ζωή και σαν μυστήριο και όρατο σώμα. 'Εν πάση περιπτώσει, ή ιστορία του δόγματος δέν άσχολεΐται μόνο με την έξέλιξη τής διατύπωσης του, άλλ' επίσης λαμβάνει ύπ' όψι και την άπουσία κάθε άπόπειρας καθορισμού του.

(Συνεχίζεται) 'Ο Σηλυβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

Γ' ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

(Σαμπεζύ, 28 Οκτωβρίου — 6 Νοεμβρίου 1986) (*)

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ἰδοῦ καὶ πάλιν ἡμεῖς, ὡς μέλη τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως τὴν φορὰν αὐτήν, ἐνώπιόν σας, ἔτοιμοι νὰ δώσωμεν μαρτυρίαν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀνέθεσαν αἱ Ἐκκλησίαι μας καὶ τὸ ὁποῖον μὲ πολλὴν φροντίδα, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ταπεινότητα προσπαθοῦμεν νὰ ἐπιτελέσωμεν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς. Συγγήλομεν διὰ δευτέραν φορὰν — ἢ προηγουμένη ἦτο τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον — μὲ τὸν συγκεκριμένον σκοπὸν νὰ ὀλοκληρώσωμεν τὴν τρίτην φάσιν τῆς προετοιμασίας τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Συμπληροῦται ἐφέτος εἰκοσιπενταετία ἀφ' οὗ ἤρχισεν, ἀπὸ τὴν Α' Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Ρόδου, τὸ ἔτος 1961, ἡ περίοδος αὐτῆ τῆς πορείας τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδόν τῆς. Καὶ ἡ περίοδος αὐτῆ ὑπῆρξεν γόνιμος καὶ θετικὴ εἰς σταδιακὴν προετοιμασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ ἀποδοτικὴ εἰς τὴν δημιουργίαν συνειδήσεως εἰς τὸ πλήρωμα διὰ τὴν ἐνοχίαν τῆς Συνόδου καὶ τῆς συνοδικότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Δοξάζομεν τὸν Θεὸν διότι ἐπιτρέπει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του, μὲ τὴν συλλογικὴν εὐθύνην τῶν ποιμένων τῆς καὶ τὴν συνεργίαν τῶν λειτουργῶν τῆς ἱερᾶς ἐπιστομῆς, νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὀρισμένα τούλάχιστον ἀπὸ τὰ φλέγοντα θέματα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ νὰ καταστήσῃ ἀκουστὴν τὴν φωνὴν τῆς καὶ τὴν ἀπόφασίν τῆς ἐπάνω εἰς θέματα, τὰ ὁποῖα δομοῦν καὶ ὑφαίνουν τὴν ὑπόστασίν τῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων προβληματίζεται ὁ πιστὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα, ἀπαξ λυόμενα, θὰ παρουσιάσουν τὴν Ὁρθοδοξίαν εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ τὴν καλλιτέραν τῆς μορφῆν.

* * *

Θεωρῶ καθήκόν μου νὰ ἐπισημάνω, ὡς Πρόεδρος τῆς Πανορθόδοξου ταύτης Διασκέψεως, τὸ γεγονός ὅτι, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπετελέσθη ἕως σήμερον καὶ αὐτὸ ὅπερ ἀπομένει νὰ γίνῃ εἰς τὸ ἀμέσως προσεχὲς μέλλον, εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἀποδίδει: εἰς τὸ νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τοὺς οἰουσδήποτε προβληματισμοὺς των καὶ νὰ ἐπανασφίγγῃ τοὺς ἀκαταλύτους δεσμοὺς τῆς ἐνότητος, οἱ ὁποῖοι συνδέουν τὴν Ὁρθοδοξίαν, καθισταμένης ταυτοχρόνως ἀκουστῆς τῆς φωνῆς τῆς ἐπάνω σὲ φλέγοντα θέματα τῆς ἀνθρωπότητος.

Εἶπα προηγουμένως διὰ τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπετελέσθη. Εἰς αὐτὸ θὰ ἀφιερῶσω ὀλίγας σκέψεις μου. Ἦσχο-

λήθημεν καὶ προσπαθοῦμεν νὰ ὀριστικοποιήσωμεν τὴν ἀποφιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν ἐξῆς τεσσάρων θεμάτων:

Π ρ ῶ τ ο ν, ἐπὶ τῆς Νηστείας, τὴν ὁποῖαν θεωροῦμεν ἀκατάλυτον θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἡθικὴν τελείωσιν καὶ ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ συμπορεύεται μὲ τὴν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας φιλόανθρωπον οἰκονομίαν, διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸν τηροῦν οἱ ἄνθρωποι ὅπως πρέπει, ὅπου πρέπει καὶ ὅταν πρέπει, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ πνεύματος τῆς συγκατατάσεως πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν, ἐπὶ τῶν Διαλόγων, πρὸς τοὺς ὁποῖους εἴμεθα ἀπολύτως ἀνοικτοὶ καὶ τοὺς ὁποῖους ὁμοῦ θέλομεν νὰ διεξάγωμεν ἐν ἀγάπῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀληθείᾳ, τηρουμένων τῶν ὄρων τῆς ἀμοιβαιότητος, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὰ μέσα τῆς θεολογικῆς συζητήσεως καὶ τῆς πειθοῦς, διὰ νὰ ἀναφανῇ ἡ μόνη ἀλήθεια τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸν ἕνα ποιμένα, τὸν Χριστόν.

Τ ρ ί τ ο ν, ἐπὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, τῆς ὁποίας θεωροῦμεθα καὶ εἴμεθα φυσικὰ καὶ ἀναφαίρετα μέλη μὲ τὴν πρωτόβουλον ἐνταξίν μας ἀρχῆθεν εἰς αὐτήν, καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν μετέχομεν, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀνοικτὸν διάλογον πρὸς ὅλους τοὺς ἀδελφούς μας χριστιανούς, διὰ νὰ καλλιεργῶμεν αἰσθημὰ καὶ σχέσεις ἀμοιβαιότητος, ἀλληλεγγύης, ἀλληλοκατανοήσεως καὶ ἀδελφικῆς συνεπιουρίας, δίδοντες μαρτυρίαν τῆς ἐν ἡμῖν πίστεως καὶ ἐμπλουτιζόμενοι ἀμοιβαίως.

Τ έ τ α ρ τ ο ν, ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν ιδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν καὶ τῆς ἄρσεως τῶν φυλετικῶν διακρίσεων. Πλησιάζοντες εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας ταύτης χιλιετηρίδος τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς χιλιετηρίδος ἢ ὁποῖα θαρύνεται μὲ σχίσματα, μὲ αἱρέσεις, μὲ πάσης μορφῆς ἀντιδικίας, μὲ κοινωνικὰς ἀναστατώσεις, ταξικὰς συγκρούσεις καὶ φαινόμενα βίας, ἀκόμη δὲ καὶ μὲ δύο παγκοσμίους πολέμους καὶ μὲ τὴν ἀπειλὴν ἐνὸς τρίτου, τρομακτικωτέρου δὲ καὶ ὀπωθήστε ὀλεθριωτέρου διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, πολέμου, τὸν ὁποῖον προετοιμάζουν ἐξωφρενικοὶ ἐξοπλισμοί, οἱ ὁποῖοι ξεπερνῶν τὰ ὄρια τοῦ πλανήτου μας καὶ οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν τὴν ἀνθρωπότητα διὰ καταστροφῆς ἀπὸ τὸ ὑπερέραν, εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας ταύτης χιλιετηρίδος, λέγω, πλησιάζοντες, αἰσθανόμεθα, ὡς Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, τὴν ἀνάγκην νὰ καταστήσωμεν ἀκουστὴν τὴν φωνὴν μας ἐπάνω εἰς ὅλας αὐτάς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν καὶ τῆς ἄρσεως τῶν φυλετικῶν διακρίσεων. Ἔχομεν βεβαίαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι μέσα εἰς τὴν χαώδη ἀντιφωνίαν τῶν ἀπειλῶν καὶ τῶν διεκδικήσεων, ἡ εἰρηγεύουσα καὶ ρεαλιστικὴ φωνὴ τῆς ὀρθοδόξου πνευ-

* Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Προέδρου τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως κατὰ τὴν γενομένην ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ Πανορθόδοξου Θεῖαν Λειτουργίαν (Κυριακὴ, 2 Νοεμβρίου 1986).

ματικότητας θὰ ἀποτελέσῃ στήριγμα διὰ τὰς κλονιζομένας συνειδήσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς.

Τὰ κείμενά μας ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν θὰ κυκλοφορήσουν προσεχῶς. Θὰ γνωσθοῦν εἰς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα, εἰς τὸν εὐρύτερον χριστιανικὸν κύκλον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, καὶ ἀκόμη εὐρύτερον εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Εἰς ὅλα αὐτὰ, ἀδελφοί μου, ὑπάρχει πολὺς κόπος καὶ πολλή προσπάθεια. Ἄλλ' ὅ,τι γίνεται, γίνεται διὰ τὸν Θεόν καὶ διὰ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁχι καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, ἀλλ' ἐν πνεύματι Θεοῦ καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ. Ὅπωςδὴποτε δὲ χωρὶς ἐγκαύχησιν καὶ χωρὶς ὁποιαδήποτε διάθεσιν θριαμβολογίας. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὸ λέγει εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν του κατὰ τρόπον πολὺ σαφῆ: «Ἵπὲρ δὲ ἑαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰμὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου» (Β' Κορ. 12,5). Γνωρίζετε ὅτι πολλὰ εἶναι τὰ ἀσθενῆ σημεῖα τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν, ἀλλὰ ἔρχεται ἀρωγὸς ἢ πρὸς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον φωνὴ τοῦ Κυρίου: «ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (ἐβθ. ἀν., 12,9).

* * *

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἤδη ἐπιτελούμενα. Ἄλλὰ ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὸ ἐνώπιον ἡμῶν διανοιγόμενον νέον στάδιον προετοιμασίας τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου μὲ τὰ ὑπολειπόμενα τέσσαρα θέματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀποφανθῇ αὐτὴ. Ἀναγνωρίζομεν ὅτι εἶναι τὰ δυσκολώτερα καὶ πολυπλοκώτερα. Ἀνάγονται εἰς τὴν σημερινὴν δομὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνὰ τὸν κόσμον. Καὶ πρέπει νὰ ἐπιλυθοῦν. Αἱ Ἐκκλησίαι μας εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ τὰ ἐπιλύσουν. Μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν συμπαράστασιν τοῦ Παρακλητήτου. Μὲ τὴν ἐπιυπερῆσθημένην πανταχόθεν καλὴν διάθεσιν. Ἄλλὰ, ἀδελφοί μου, καὶ μὲ τὰς ἰδικὰς μας ἐκτενεῖς προσευχάς. Καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς παραδόσεως, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς κανονικῆς τάξεως ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας.

Π ρ ῶ τ ο ν θ έ μ α, ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά, δηλαδὴ ἡ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διεσπαρμένη, ζῶσα καὶ δραστηριοποιουμένη Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία ζητεῖ τὴν κανονικὴν δομὴν καὶ ὁργάνωσίν της. Μὲ τὴν ὄψιν τὴν ὁποίαν παρουσιάζει σήμερον ἡ Διασπορά ὑποθαμβίζει τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ ὅμμα τῶν ἐκτός. Μὲ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος θὰ ἐγγὺ κερδισμένη ἡ Ὁρθοδοξία καὶ αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι θὰ ἔχουν ἐπιτελέσει τὸ ἱερόν των καθήκον ἀπέναντι τῆς ἱστορίας, ἀπέναντι τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ ἀπέναντι τῶν προσδοκιῶν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Δεηθῶμεν τοῦ Κυρίου, ἀδελφοί!

Δ ε ύ τ ε ρ ο ν θ έ μ α, ἡ Αὐτοκεφαλία καὶ τὸ συναφές πρὸς αὐτὴν τ ρ ί τ ο ν θ έ μ α, ἡ Αὐτονομία, δηλαδὴ τὸ ἰσχυρὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖ τὸ ἐν σῶμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Πρέπει νὰ τεθοῦν αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ εἰς τὸν χῶρον αὐτόν. Νὰ παύσῃ ἡ ποικιλομορφία καὶ ὁ πλουραλισμὸς εἰς τοὺς τρόπους ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος αὐτοῦ, τρόποι οἱ ὁποῖοι διασκαλεύουν τὴν τάξιν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς

Ἐκκλησίας. Εἶναι ἰδεώδης ἡ ἰσχύουσα δομὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μὲ βᾶσιν τὴν ἐλευθερίαν, τὸν αὐτοδυναμισμὸν καὶ τὸ αὐτοδιοίκητον ἐσωτερικῶς ἐκάστης Ἐκκλησίας. Στοιχεῖα ποῦ δὲν διασκαλεύουν καὶ δὲν διασποῦν τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποῦ θὰ ὑπαισέλθουν ἀτυχεῖς παρεκκλίσεις εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος, τὸ ἀποτέλεσμα γίνεται ἀρνητικόν. Πρέπει νὰ λυθῇ καὶ τὸ θέμα αὐτό. Αἱ Ἐκκλησίαι εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ λύσουν καὶ τὸ ζήτημα αὐτό, ἀναμολογοῦσαι τὰς ἀδυναμίας των, ἀλλὰ καὶ προτάσσουσαι τὸ γενικὸν καλὸν τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπεράνω κάθε ἰδεοτελείας.

Δεηθῶμεν τοῦ Κυρίου, ἀδελφοί!

Τ έ τ α ρ τ ο ν θ έ μ α, τὰ Δίπτυχα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι θέμα μικροφιλοτιμιῶν, οὔτε παρερμηνείας τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ κανονικῶν δεδομένων ἢ σειρά ποῦ ἀκολουθοῦν αἱ Ἐκκλησίαι μας σήμερον. Εἶναι θέμα ἀρχῆς, τὸ ὁποῖον διήκει διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ εὐρίσκει τὴν δικαίωσίν του — τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εὕρῃ τὴν δικαίωσίν του — εἰς μίαν ἀνιδιοτελεῖ, πρόθυμον καὶ ἀντικειμενικὴν ἔρευναν, μελέτην καὶ ἐπίλυσιν αὐτοῦ. Πρέπει νὰ ἐπιλυθῇ καὶ τὸ ζήτημα αὐτό. Αἱ Ἐκκλησίαι ἐπιθυμοῦν νὰ λύσουν καὶ τὸ θέμα τοῦτο.

Δεηθῶμεν τοῦ Κυρίου, ἀδελφοί!

* * *

Ἴδοὺ τὸ νέον στάδιον, ὅπερ διανοίγεται ἐνώπιον τῶν Ἐκκλησιῶν μας ὡς ἡ τετάρτη φάσις — καὶ εὐχόμεθα νὰ εἶναι ἡ τελευταία — εἰς τὴν πορείαν πρὸς τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον. Θὰ ἔλθωμεν καὶ πάλιν ἐδῶ, διὰ τὰς ἐπὶ μέρους ἐργασίας μας, τὰς ὁποίας προβλέπει καὶ ἡ φάσις αὐτὴ, καὶ θὰ ἐμφανισθῶμεν ἐνώπιόν σας, πληροφοροῦντες τὴν διακονίαν μας καὶ δίδοντες μαρτυρίαν τῆς καλῆς θελήσεώς μας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων αὐτῶν. Ἐλπίζομεν νὰ εἴμεθα θετικοὶ εἰς ὅσα θὰ ἔχωμεν νὰ σᾶς εἴπωμεν. Εἰς ὅσα θὰ ἔχουν νὰ εἴπουν αἱ Ἐκκλησίαι πρὸς ἀλλήλας. Εἰς ὅσα θὰ ἔχῃ νὰ εἴπῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πρὸς τὸ Δομῆτορα τῆς Ἐκκλησίας Χριστόν, ὁ Ὅποιος θέλει ὅπως οἱ εἰς Αὐτὸν πιστεύοντες εἶναι ἠγνωμένοι ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καὶ τῇ αὐτῇ ἀγάπῃ.

Δεήθητε, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς εὐδωσῆς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

* * *

Περαίνων ἐπιθυμῶ, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά μου ὡς Ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, νὰ κομίσω πρὸς ὅλους σας τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου καὶ τῆς κατ' Αὐτόν Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, μὲ τὴν ἐκφρασίαν τῶν χρηστῶν ἐλπίδων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὅτι θὰ προκόπτετε καὶ θὰ αὐξάνετε ἐν Κυρίῳ, ἐπιτελοῦντες ἀγωνίαν ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Ἄ μ ἡ ν.

† Ὁ Μύρων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ

Τò παρόν και τò μέλλον της

Τò θέμα πού θά μās άπασχολήσει σήμερα, άγαπητοί άδελφοί και πατέρες, είναι ή συνέχιση τής Έκκλησίας στόν τόπο τούτο. Χωρίς νά παραλείπω νά επισημαίνω τούς λόγους τής προόδου τής Αρχιεπισκοπής μας σέ όλους τούς τομείς, προόδου πού τιμā πρώτα - πρώτα όλους σας, νομίζω ότι πρέπει νά σās είπω πώς ό,τι χρειάζεται νά σκεφθούμε είναι τί θά γίνουν τά έπιτεύγματα μας με την άρροδο του χρόνου. Θά επιζήσουμε; για πόσο; μπορούμε νά ισχυρισθούμε ότι θά παραμείνουμε για πολύ —για όσο ο Θεός θέλει— μιā μικρή αλλά ύπολογίσιμη Έκκλησία δίπλα στην Έκκλησία τής Άγγλίας, την Ρωμαιοκαθολική και ίσως και την Έκκλησία τής Σκωτίας;

Πρώτα - πρώτα νά ιδούμε τί θά γίνει ή Έκκλησία τής Άγγλίας με τις άδελφές Έκκλησίες της — την Έκκλησία τής Ουαλίας, την Έκκλησία τής Ιρλανδίας και την Έπισκοπιανή Έκκλησία τής Σκωτίας.

Η Έκκλησία τής Ουαλίας φθίνει ραγδαίως. Άν θά σταματήσει κάπου, δέν γνωρίζω. Η Έκκλησία τής Ιρλανδίας συρρικνώνεται άπελπιστικά. Η Έπισκοπιανή Έκκλησία τής Σκωτίας είναι άσήμαντη. Η Έκκλησία τής Άγγλίας συντηρείται χάρις σέ τρεις παράγοντες. Πρώτο, χάρη στην μεγάλη οικονομική της άνεξαρτησία. Έχει μεγάλη περιουσία. Δεύτερο, χάρη στην ύποστήριξη τής πολιτείας, γιατί είναι ή έπίσημη Έκκλησία του κράτους. Τρίτο, χάρη στη γενναιοδωρία τών Βρετανών πού χρηματοδοτούν με ένθουσιασμό όλους τούς ιστορικούς Ναούς και τά ιστορικά έκκλησιαστικά Ίδρύματα και Σωματεία, έπειδή θεωρούνται φιλανθρωπικοί οργανισμοί έξαιρούμενοι τών μεγάλων φορολογιών. Διαφορετικά ή Έκκλησία τής Άγγλίας με την έλλειψη τής ύπευθυνότητας προς την παράδοση και προς τά δόγματα τής Έκκλησίας θά είχε καταρρεύσει. Ό,τι τή σώζει άκόμη είναι οι οικονομικές και παραδοσιακές ρίζες της και όχι ή θεολογική και εκκλησιαστική άυθεντία της.

Πιό κακή είναι ή κατάσταση τής Έκκλησίας τής Σκωτίας (έννοώ την Πρεσβυτεριανή - Καλβινιστική Έκκλησία). Τά μέλη της μειώθηκαν στο ελάχιστο και αυτή σώζεται έπειδή έχει τά πλεονεκτήματα τής Έκκλησίας τής Άγγλίας.

Η Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία διατηρεί τή δύναμή της, αλλά όχι και τόν πρότερο ένθουσιασμό της. Παραμένει σταθερή, αλλά τούτο σέ σχέση με τò παρόν της είναι μείον και όχι πλέον.

Θεολογικά όλες οι Έκκλησίες τής Μεγάλης Βρετανίας είναι πολύ χαμηλά. Δέν έχουν νά επιδείξουν

πλέον μεγάλους Θεολόγους. Οι Torrance, McIntire Barrett Busce, Rupp, Chadwick πού είναι πλέον συνταξιούχοι δέν έχουν άνταξίους διαδόχους. Η διδασκαλία τών Έκκλησιών τούτων κινείται μεταξύ πίστεως και άμφιβολίας εις τās άποφάσεις τών Οικουμενικών Συνόδων. Έπαρξιακά οι Έκκλησίες αυτές έχουν άπογυμνωθεί από τόν εκκλησιαστικό έξωτερικό χαρακτήρα, για τούτο ένας σύγχρονος σημαντικός πολιτικός τής Βουλής τών Κοινοτήτων μου είπε πρό μηνών: «όταν βλέπω τόν Αρχιεπίσκοπό μας, είναι σαν νά βλέπω αυτόν τόν σερβιτόρο» και μου έδειξε ένα γκαρσόνι.

Μέσα σ' αυτή την κοινωνία άναπτύσσεται από 25ετίας ή Έκκλησία μας. Πρό του 1960 έσημειώθη μικρή πρόοδος πού επέτρεπαν οι συνθήκες τών νεομεταναστών συμπατριωτών μας.

Άπό του 1960 και ύστερα, άδιάκοπα μέχρι σήμερα, παρατηρούμε μιā σταθερή πρόοδο τής Έκκλησίας σέ όργάνωση ένοριακή, φιλανθρωπική και εκπαιδευτική. Λάθη πολλά, όφειλόμενα στη διαφορετική φύση τής φυλής μας. Στις μικρότητες και στη γενική έλλειψη όργανωτικής συνοχής τής Ορθόδοξου Έκκλησίας. Όταν κάποιος από μās έχει νά ύπερνικήσει αυτά τά ένδημικά μειονεκτήματα τής Έκκλησίας μας δέν μπορεί παρά νά προβληματίζεται για τò μέλλον πού προβάλλει με τόσες πιθανότητες άποτυχίας. Ένα άλλο άρνητικό στοιχείο στη σύνθεση τής Έκκλησίας μας στη Μεγάλη Βρετανία είναι ή δημιουργία άφορήτως μεγάλου άριθμού σωματείων, τά όποια κατακερματίζουν την όμογένεια και τής άφαιρούν την παροικιακή συνοχή. Άλλά τò μεγαλύτερο διαιρετικό στοιχείο είναι ή δημιουργία δια τήν ώρα δύο μεγάλων εκπαιδευτικών φορέων του Συστήματος τής Αρχιεπισκοπής και τής ΟΕΣΕΚΑ, πού έδημιουργήθη μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Όπως ξέρετε ή Έκκλησία και οι Κοινότητες πιστεύουν και συμβάλλουν στην ένότητα τής Παροικίας πού είναι και ένότητα τής Έκκλησίας. Έδώ πρέπει νά λεχθί ότι πλόν τών έλληνικών στην Αρχιεπισκοπή Θυατείρων ύπάγονται πνευματικά και μερικές μη έλληνικές Κοινότητες, οι όποιες κατά την γνώμη μου δέν έχουν μέλλον. Έπάρχουν και οι ρωσικές. Αιτές κάποτε θά συγχωνευθούν στην Αρχιεπισκοπή Θυατείρων, αλλά τότε θά είναι άκόμη πιό δλιγάριθμες. Άλλ' ή Έκκλησία στη Μεγάλη Βρετανία μπορεί νά επιζήσει με τή μιā ή την άλλη από τις έπόμενες συνθέσεις. Θά ζήσει ή ως Ορθόδοξη Έκκλησία ή ως Έλληνική Ορθόδοξη Έκκλησία. Στην πρώτη περίπτωση θά ζήσει αν κρατήσει ό,τι έχει και επί πλέον αν έπωφεληθεί από τά πλεονεκτήματα του χώρου μέσα στον όποιο ζει και κινείται. Στη δεύτερη περίπτωση, αν συνεχίσει νά ενισχύεται από τò έλληνικό κέντρο. Άπό την ιστορία διδασκόμαστε ότι ή Έλληνική Έκ-

* Βισήγηση του Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας στο Συμπόσιο του Έρατικού Συνδέσμου τής Αρχιεπισκοπής, πού έγινε στον Καθεδρικό Ναό τής του Θεού Σοφίας (Λονδίνον 3.11.1986).

κλησία της Νουβίας έζησε χίλια χρόνια και τελικά, γιατί δεν είχε έπαφή με ελληνικό κέντρο και γιατί δεν μπορούσε να ανανεωθεί, έσθησε. 'Επειδή ουσιαστικά, ούτε το ελληνικό κράτος ούτε η κυπριακή Κυβέρνηση δείχνουν πώς θέλουν, αν μπορούν, να συμπαρασταθούν στην 'Εκκλησία μας στη Μεγάλη Βρετανία, αφήνουν αυτή να αναζητεί στηρίγματα άλλου. Αυτά σιγά - σιγά θα την άποξενώσουν γρηγορότερα από την 'Ελλάδα απ' ό,τι νομίζει κανείς. Σ' αυτό θα συμβάλει και η βασικά έχθρική διάθεση προς την 'Εκκλησία ώρισμένων παροικιακών παραγόντων. 'Επίσης άνεπιτυχής θα είναι και η κρυφή σκέψη μερικών ελληνικών παραγόντων, ότι διά τινων ελληνικών σχολείων θα διατηρηθεί ή ελληνικότης της Παροικίας και φυσικά και της 'Εκκλησίας. 'Η ιδέα αυτή μόνον στα αφρικανικά κράτη μπορεί να καρποφορήσει.

Παρά ταύτα ή 'Εκκλησία μας παραμένει ελληνική, διότι έμεις είμαστε άφωτισμένοι στην ιδέα αυτή. Τί θα γίνει με τους διαδόχους μας; *'Ηδη άρχισαν τα παιδιά της Παροικίας μας να μη ύπακούουν στις συστάσεις των γονέων των, να μη εκκλησιάζονται με το αιτιολογικό ότι δεν καταλαβαίνουν την ελληνική γλώσσα. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα ύφιστάμενα ελληνικά σχολεία είναι άνεπαρκή. Το φαινόμενο όφείλεται στην έλλειψη έπαρκούς εκκλησιαστικής παραδόσεως στη νεολαία μας. *'Οφείλεται στην καλοζωία των γονέων, στην έλευθερία της νεολαίας, στην άδιαφορία των γονέων και στη διάβρωση της νεολαίας από τα άντεκκλησιαστικά και άντιθρησκευτικά συνθήματα ώρισμένων παροικιακών παραγόντων, που άγνωστον, ότι όπου δεν ύπάρχει στη νεολαία μας άγάπη προς την 'Εκκλησία, δεν ύπάρχει και άγάπη προς πάν το ελληνικό. *'Ομιλώ για τη νεολαία και όχι για τους συμπατριώτες μας που ήλθον ώρμοι από την Κύπρο ή από την 'Ελλάδα.

*'Εχουμε στη Μεγάλη Βρετανία πολλές χιλιάδες έλλήνων φοιτητών από την κυρίως 'Ελλάδα και από την Κύπρο. *'Ελάχιστο ποσοστό απ' αυτούς διαδραματίζει ήγετικό ρόλο στη νεολαία της Παροικίας. *'Ολο το σθένος των τό έξαντλούν στην κομματική δραστηριότητα. Δεν έχουν την φιλογένεια που άπαιτεί ό χώρος μας. *'Εδώ διάγουν μάλλον άδιάφοροι και τό επίσημο κράτος ούδεμία διάθεση δείχνει να ένθαρρύνει τη φοιτητώσα νεολαία να συνεργασθεί με την 'Εκκλησία. Διά τούτο οί Κοινότητες μας και ό ιερός Κλήρος μας πρέπει να αναλάβουν σταυροφορία προς άναθήρμανση των σχέσεων της νεολαίας μας με την 'Εκκλησία και με τις παραδόσεις μας.

Πρέπει τό ταχύτερον να δημιουργήσωμεν ιεραποστολικές μονάδες σε κάθε περιφέρεια προς διαφώτιση της νεολαίας που συχνάζει στους γάμους, στα βαπτίσια και στις χοροεσπερίδες.

*'Εκτός από την όργάνωση των μονάδων πρέπει να ιδρύσωμε και βοηθητικά σωματεία αυτών για την προμήθεια έννημερωτικού ύλικού και κατάστροψη προγραμμάτων δράσεως.

Είναι λυπηρό ότι οί δυνάμεις του κακού και της καταπολεμήσεως της 'Εκκλησίας μας διαθέτουν άφθο-

να μέσα, ένώ έμεις ύστερούμε. *'Ασφαλώς τό γεγονός τούτο πρέπει να προβληματίσει την εύσεδή και πιστή στις παραδόσεις μας Παροικία μας.

Διά τους σκοπούς αυτούς πρέπει να συνεργασθώμε με την 'Αποστολική Διακονία της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος και με τά έπιτελεία των 'Αδελφοτήτων Θεολόγων «Ζωή» και «Σωτήρ».

Είναι γεγονός ότι χολαίνουμε στον οικονομικό τομέα. *'Η 'Αρχιεπισκοπή, ένώ είναι θεβαρυμένη με πολλές οικονομικές ύποχρεώσεις, φροντίζει όσον μπορεί να μη γίνεται βάρος ούτε στους χριστιανούς, ούτε στις Κοινότητες. *'Αλλ' αυτό δεν πρέπει να συνεχισθεί. Πρέπει να εγκαινιασθεί κάποιο σύστημα συμμετοχής των χριστιανών μας στα γενικότερα οικονομικά προβλήματα της 'Εκκλησίας. Μέχρι τώρα δεν έπιχειρήσαμε κάτι τέτοιο διότι διαπιστώνω άπροθυμία της κυπριακής Παροικίας να φορτωθεί τέτοιες ύποχρεώσεις. *'Αλλά κάποτε πρέπει να τους έξηγήσωμε ότι δεν ζητούμε χρήματα για καλοπέραση, ούτε για άλλους σκοπούς παρά για την καλύτερη όργάνωση της 'Εκκλησίας μας και γενικότερα της όμογένειας.

Σας έχω στείλει όδηγίες για την καλύτερη συνεργασία 'Ιερέως, Κοινοτικής 'Επιτροπής, Βοηθητικής 'Αδελφότητας και Σχολικής 'Εφορείας. Χωρίς τη συλλογική άντιμετώπιση όλων των προβλημάτων δεν διατηρείται ή συνοχή της 'Εκκλησίας. Και στο σημείο τούτο πρέπει να σας τονίσω αυτό που όλοι μας άντιλαμβανόμεθα ότι δηλ. χρειαζόμαστε έπαρκές προσωπικό και κοινοτικά και εκκλησιαστικά όργανα. *'Αβίαστα, λοιπόν, ό νούς μας τρέχει στη διαδοχή μας. Διαδοχή δική μου, διαδοχή δική σας, διαδοχή των κοινοταρχών, διαδοχή των συνεργατών μας, διαδοχή των ψαλτών κ.λπ. Πολύ σύντομα θα άντιμετωπίσωμε προβλήματα προσωπικού για τη λειτουργία των Ναών μας και των Κοινοτήτων μας. Είναι δική μας άποστολή να φροντίσωμεν έγκαίρως να καταρτίσωμε τά στελέχη της Παροικίας και τά όργανα της 'Εκκλησίας μας.

Σχεδιάζωμε να συγκαλέσωμε Παμπαροικιακό Συνέδριο Νεολαίας περί τά τέλη του μηνός 'Ιανουαρίου 1987 και διά τούτο τό 'Ιερατικό Συνέδριό μας συνεχλήθη κάπως ένωρίτερον για να συζητήσωμε σήμερα την όργανωτική διαδικασία του Συνεδρίου τούτου. Πρέπει να είναι Συνέδριον έπιδείξεως της 'Ελληνορθοδόξου δυνάμεώς μας σ' αυτή έδώ τη χώρα και λογαριάζω να συμμετάσχουν χιλιάδες από τους νέους μας. Νομίζω ότι θα τό πετύχωμε.

*'Ετσι θα έχωμε την εύκαιρία να επικοινωνήσωμε με τη νεολαία μας, να της μεταδώσωμε τις σκέψεις μας, να τους δώσωμε γραπτές όδηγίες που θα τις διαβάσουν στα σπίτια των και κατ' ίδιαν.

Είναι άπόλυτη ανάγκη να τραβήξωμε την προσοχή της νεολαίας μας προς την 'Εκκλησία μας γιατί απ' αυτή περιμένωμε τη διαδοχή για την όποία σας όμίλησα στην άρχή της παρουσίας έισηγήσεώς μου.

† 'Ο Θυατείρων ΜΕΘΟΔΙΟΣ

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὅσων ἐσχάτως ἐγράφησαν εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ τὸν περιοδικὸν τύπον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ 666, μάλιστα δὲ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνησυχίας πολλῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν, ἐκρίθη ἀναγκαῖα ἡ παρεχόμενη ἐν συνεχείᾳ ἐγγυτέρα ἐρμηνευτικὴ διαπραγματεύσις τῶν ἀναγραφόμενων εἰς τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου (13,18) περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου. Δηλοῦται δὲ ἐκ προοιμίου ὅτι ὁ ἀριθμὸς 666 εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ «Ἀντιχριστοῦ».

1. Ἡ θρησκευτικὴ θεώρησις τῶν δελτίων ταυτότητος καὶ ὁ ἀριθμὸς 666.

Αἱ φημολογίαι περὶ τῆς ἀναγραφῆς τοῦ ἀριθμοῦ 666 ἐπὶ τῶν νέου τύπου ἀτομικῶν δελτίων τῆς ταυτότητος τῶν Ἑλλήνων ἐπιτρέπει τὴν θεώρησιν τούτων καὶ ἀπὸ θρησκευτικῆς ἐπόψεως. Ὡς γνωστὸν, τὰ ἀτομικὰ δελτία τῶν ταυτοτήτων τῶν πολιτῶν ἔχουν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν πνευματικὴν των ἀξίαν, ἀκριβῶς διότι δι' αὐτῶν ἐκφράζεται· α) ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐναντι ὄλων τῶν ἄλλων ὄντων· καὶ β) ἡ ἀτομικὴ ἰδιαιτερότης ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν. Ἡ ἀξία τῶν ἀτομικῶν δελτίων ταυτότητος, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς ἀμφότερα τὰ οὐσιαστικὰ ταῦτα στοιχεῖα, ἐγκριεται εἰς τὴν δι' αὐτῶν ἀναγνώρισιν τῆς αὐτεξουσιότητος καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν ἀτόμων, ὡς καὶ εἰς τὸν ἐντοπισμὸν τῆς προσωπικῆς εὐθύνης διὰ τὴν συμπεριφορὰν ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν ἐναντι τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἡ ὑπεροχὴ κάθε ἀνθρώπου ἐναντι τῶν ἄλλων ὄντων καὶ ἡ προσωπικὴ ἰδιαιτερότης αὐτοῦ εἶναι ἀκριβῶς οἱ δύο ἐκεῖνοι οὐσιαστικοὶ παράγοντες, οἱ ὅποιοι προσδίδουν εἰς τὰ ἀτομικὰ δελτία ταυτότητος καὶ θρησκευτικὴν ἀξίαν. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἀναγραφόμενα ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου ἀτομικοῦ δελτίου ταυτότητος πρέπει νὰ περιλαμβάνουν ρητῶς καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἰδιαιτερότητα ἐνὸς ἐκάστου τῶν κατόχων τῶν δελτίων τούτων, ὅπως ἀκριβῶς δηλοῦται διὰ τῆς ἀναγραφῆς τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἡ ἰδιαιτερότης τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς μορφωτικῆς στάθμης ἐκάστου. Διότι τὰ ἀτομικὰ δελτία ταυτότητος τῶν πολιτῶν πρέπει νὰ ἐκφράζουν συντόμως, πλήρως καὶ σαφῶς αὐτό, τὸ ὅποιον εἶναι ἀκριβῶς ὁ κάθε πολίτης διὰ τὸν ἑαυτόν του, διὰ τοὺς ἄλλους, διὰ τὸ κράτος καὶ τὴν κοινωνίαν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ζῆ ὡς μέλος αὐτῶν ἰσότημον.

Δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ λεχθῆ ποῦ καὶ πότε ἐνεφανίσθησαν τὸ πρῶτον τὰ ἀτομικὰ δελτία ταυτότητος τῶν ἀνθρώπων. Πάντως οὐδεμίᾳ χωρῇ ἀμφιβολία ὅτι ταῦτα ὑπεροβήθησαν ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς καλύτερας ὀργανώσεως τῶν κοινωνιῶν. Ἐξ ἴσου δύσκολον εἶναι νὰ λεχθῆ εἰς ποίαν περιοχὰς τῆς γῆς ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ σήμερον ἄνθρωποι ἄνευ ἀτομικῶν δελτίων ταυτότητος. Ἡ πρώτη ἐμφάνισις των πρέπει

νὰ ἀναζητηθῆ εἰς τὰ προχριστιανικὰ συστήματα τῶν ἀπογραφῶν τοῦ πληθυσμοῦ ἐνὸς κράτους, ἢ μόνον τῶν στρατιωτῶν. Εἰς τὰ συστήματα ταῦτα ἡ ἀτομικὴ ὑπόστασις τῶν ἀπογραφομένων ἐδηλοῦτο κατὰ κανόνα δι' ἐνὸς ἀριθμοῦ, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τι προσωπικὸν ὄνομα ἐκάστου. Εἰς τὰς περιπτώσεις μάλιστα τῆς ἀπογραφῆς τῶν στρατιωτῶν ἀντεκαθίστατο τὸ ὄνομα διὰ τοῦ ἀριθμοῦ, ἢ ἐδίδοτο τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἀπογραφόμενον τὸ ὄνομά του.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως «περὶ ἐκδόσεως νέου τύπου ἀτομικῶν δελτίων ταυτότητος τῶν πολιτῶν» (Νόμος 1599/1.6.1986) ἐξυπηρετεῖ ἀσφαλῶς τὴν καλύτεραν διοικητικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας. Ἀτυχῶς ἐπέτρεψεν ἡ ἔλλειψις τῆς δεούσης ἐνημερώσεως τοῦ κοινοῦ, ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν, τὴν διάδοσιν διαφόρων φημῶν, περὶ δῆθεν ἐνὸς νέου «φακελώματος» τῶν πολιτῶν, δι' ἐνὸς συστήματος προηγημένης ἠλεκτρονικῆς τεχνολογίας, περὶ ἐφαρμογῆς ἀπαιτήσεων τῆς ΕΟΚ, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ἀριθμοῦ 666, ὡς γενικοῦ κωδικοῦ ἀριθμοῦ ὄλων τῶν Ἑλλήνων, κλπ. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπιβάλλεται ἡ ὑπογράμμισις καὶ τῆς θρησκευτικῆς, πέραν τῆς πρακτικῆς, ἀξίας τῶν δελτίων ταυτότητος, καθόσον μόνον αὐτὴ ἀποκλείει ἐκ τῶν δελτίων τούτων τὴν ἀναγραφὴν παντὸς ὅ,τι προέρχεται ἐκ τοῦ πονηροῦ καὶ προσβάλλει τὴν αὐτεξουσιότητα καὶ τὴν προσωπικὴν πνευματικὴν εὐαισθησίαν καὶ τοῦ τελευταίου ἀκόμη Ἑλληνοπολίτου. Ἀμφότερα ταῦτα ἀφοροῦν εἰς τὸ 97% τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ποσοστὸν τὸ ὅποιον συνίσταται ἀπὸ ἐπισήμως τουλάχιστον δεδηλωμένους Ὁρθοδόξους Χριστιανούς. Ἡ χαρακτηριστικὴ αὕτη ἰδιαιτερότης τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοηθῆ κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ νέου τύπου ἀτομικῶν δελτίων ταυτότητος καὶ διὰ λόγους ἀσφαλείας τῆς πνευματικῆς ταύτης ἰδιοτυπίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τὴν ὁποίαν ὡς τρακτικὰ ὑπονομεῖ οὖν μερικοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ὑπαρχουσῶν εἰς τὴν χώραν ταύτην ξενοκινήτων θρησκευτικῶν ἢ ἀθεϊστικῶν μειονοτήτων. Τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο χαρακτηριστικὸν τῆς θρησκευτικῆς ἰδιοτυπίας τῶν Ἑλλήνων προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι ἐκφράζει τὴν πνευματικὴν ἐνότητα ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὸ ὅποιον ἐκτείνεται πέραν τῶν ἐθνικῶν συνόρων τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, εἰς ὅλας τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ζοῦν καὶ διακρίνονται οἱ Ἑλληνικῆς προελεύσεως Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπέβαλε ὡς ἀπολύτως ἀπαραίτητον τὴν ἀναγραφὴν καὶ ἐπὶ τοῦ νέου τύπου τῶν ἀτομικῶν δελτίων ταυτότητος τοῦ θρησκευμάτος καὶ τῆς

1. Ὁρα Θεοφυλάκτου Παπακωνσταντίνου, Πολιτικὴ Ἀγωγή, Ἀθήναι 1970, 350.

θρησκευτικής πίστεως ενός εκάστου τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Οὐδεμία ἄλλη σκοπιμότης εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἀναγραφὴν ταύτην.

Ἡ ἐνταξίς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα (ΕΟΚ), καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης, ἐπιβάλλει κατὰ μείζονα λόγον τὴν ἀναγραφὴν ταύτην τῆς θρησκευτικῆς ιδιαιτερότητος ὄλων τῶν Ἑλλήνων, καθόσον οὐδεμία ἄλλη ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τοιαύτην θρησκευτικὴν ἐνότητα, ὡς τὴν κατ' ἐξοχίαν πνευματικὴν ιδιαιτερότητα τῆς Ἑλλάδος. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῆται, ὅτι οὐδεμία ἄλλη ἐκ τῶν χωρῶν μελῶν τῆς ΕΟΚ εἶναι διατεθειμένη νὰ θυσιάσῃ οἰανδήποτε ἐθνικὴν τὴν ιδιαιτερότητα εἰς ἄλλας δῆθεν μεγάλης ἀξίας σκοπιμότητας. Ἄλλωστε πρέπει νὰ θεωρηθῇ βέβαιον ὅτι ὑπὲρ τῆς ἀναγραφῆς ταύτης συνηγορεῖ καὶ ἡ ἐμπειρία τῶν ἀρμοδίων διοικητικῶν, δικαστικῶν καὶ ἀστυνομικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπιβάλλεται ὅπως μελετηθοῦν πλήρως ὅλοι αἱ πτυχαὶ καὶ αἱ ἐνδεχόμεναι ἐπιπτώσεις τῆς ἐγγραφῆς, ὡς καὶ τῆς μὴ ἀναγραφῆς, ἐπὶ τῶν νέων δελτίων ταυτότητος καὶ τοῦ θρησκευμῶτος τῶν πολιτῶν.

Αἱ φημολογίαι, αἱ ὁποῖαι ζωηρῶς ἀνησυχῶσαν ὄλους τοὺς συνειδητοὺς ὀρθοδόξους Ἑλληνας πολίτας, δὲν περιορίσθησαν ἀτυχῶς μόνον εἰς τὸ θέμα τῆς δῆθεν διὰ λόγους ἀντιθρησκευτικῆς ἀναγραφῆς τοῦ ἀριθμοῦ 666 ἐπὶ τῶν νέων δελτίων ταυτότητος, ἀλλ' ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς τοὺς λόγους τῆς μὴ ἀναγραφῆς ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ δελτίων τοῦ θρησκευμῶτος καὶ τῆς θρησκευτικῆς ὁμολογίας πίστεως. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ἀριθμοῦ 666 ἢ γενομένη ἐπίσημος διάψευσις ἐκ μέρους τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἐγένετο μετὰ πολλῆς ἰκανοποίησεως ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν μεγαλύτεραν πλειονοψηφίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀπομένει νὰ γνωσθοῦν οἱ λόγοι τῆς φημολογουμένης διαγραφῆς τοῦ θρησκευμῶτος τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὰ νέα δελτία τῆς ταυτότητος ἐκάστου.

Πάντως διαπιστοῦνται δύο τινὰ ἐκ τοῦ γενομένου σχετικῶς τοῦ θροῦ καὶ ἐκ τῆς μεγάλης ἀνησυχίας τῆς πλειονοψηφίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ: α) ἡ ὑπαρξίς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνθρώπων ζωτικῶς ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν εὐρύτεραν προβολὴν τοῦ ἀριθμοῦ 666· καὶ β) ἡ εὐαισθησία ὄλων τῶν συνειδητῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων πολιτῶν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν προσβολῆς τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεώς των καὶ ἡ ἐντεῦθεν ζωηρὰ ἀνησυχία αὐτῶν. Ἡ εὐαισθησία αὕτη καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀνησυχία τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων πολιτῶν στοιχειοθετοῦν τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκαίρου καὶ καλῆς ἐνημερωσεώς των ἐπὶ τῶν σοβαρῶν τούτων θεμάτων τῆς πίστεώς των. Τὸ ἐλληνικὸν κράτος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ ἀδιάφορον ἐναντι τῶν ἀνησυχιῶν τούτων τῆς μεγαλυτέρας πλειονοψηφίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἢ ὁποῖα εἶναι καὶ θέλει νὰ ὀνομάζεται ἢ πλειονοψηφία τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, αὐτῶν οἱ ὁποῖοι δίδουν τὴν πνευματικωτέραν ἔκφρασιν εἰς τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν ζωὴν ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν καλῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων

Χριστιανικῶν χρόνων, διὰ τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου (13,18), ὅτι ὁ ἀριθμὸς 666 εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ «Ἀντιχρίστου».

2. Ἡ θρησκευτικὴ καὶ συμβολικὴ χρῆσις τῶν ἀριθμῶν.

Ἔτσι οἱ ἀριθμοὶ οὐδεμίαν ἔχουν ἀφ' ἑαυτῶν ἄλλην ἀξίαν ἐκείνης, τὴν ὅποιαν προσδίδει εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ὁ ἀνθρώπινος ἀρθὸς λόγος. Ὁ ἀρθὸς λόγος, αἱ σκέψεις δηλαδὴ καὶ οἱ στοχασμοὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι οἱ παράγοντες ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν ὄλους τοὺς ἀριθμοὺς πρὸς καθορισμὸν τῆς σχέσεως τῶν ὄντων καὶ φαινομένων τῆς φύσεως, τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας. Οὕτω νοοῦνται ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ ὡς παραστατικὰ σύμβολα ἐκφράσεως τῆς πολλαπλότητος τῶν ὄντων, τῶν πραγμάτων, τῶν φαινομένων, τῶν θεμάτων, τῶν γεγονότων, τοῦ σύμπαντος, ὡς καὶ τῆς σχέσεως ἢ ἀναφορᾶς, τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ πάντων τούτων. Ἐκ τῆς προσπάθειας δηλαδὴ τῶν ἀνθρώπων νὰ καθορίσῃ τὰς πάσης φύσεως σχέσεις τῶν πραγμάτων μεταξὺ των οἱ ἀριθμοὶ προσέλαβον τὸ πρῶτον τὴν συμβολικὴν τῶν ἐννοιῶν, ἐνίστε δὲ καὶ συγκεκριμένην, τρόπον τινά, μαγικὴν δύναμιν.

Ἡ ἱστορία ὄλων τῶν λαῶν πιστοποιεῖ ὅτι πολλοὶ καὶ διάφοροι εἶναι οἱ παράγοντες ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν, ὥστε διάφοροι ἀριθμοὶ νὰ προσλάβουν ἐξέχουσαν θρησκευτικὴν ἀξίαν καὶ δύναμιν². Ὡς δὲ εὐστόχως ἔχει παρατηρηθῆ, λαοὶ καὶ ἄτομα ἔχουν σαφῶς ἐκφράσει τὴν προτίμησιν των δι' ὀρισμένους ἀριθμοὺς, ὡς λ.χ. ὁ Ἰσραήλ. Διὰ τοὺς Ἑβραίους οἱ ἀριθμοὶ 10, 12 καὶ 22 ἔχουν ἰδιαιτέραν θρησκευτικὴν ἀξίαν. Ὁ πρῶτος, διότι εἶναι ὁ ἀριθμὸς τοῦ «Δεκαλόγου», ὁ δεύτερος, διότι ἐκφράζει τὸ πλήρωμα τοῦ περιουσίῳ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τὰς δώδεκα δηλαδὴ φυλάς τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ὁ τρίτος, διότι εἰς εἴκοσι δύο ἀνέρχονται τὰ γράμματα τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου, διὰ τῶν ὁποίων κατεγράφη ὁ μωσαϊκὸς νόμος. Ὡς ὀρθῶς ἔχει παρατηρηθῆ³, ἡ ἀριθμολογία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης παρουσιάζει τόσῃν ἔκτασιν, ὥστε νὰ συνιστᾷ ἰδιαιτέρον κλάδον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης τῆς Βίβλου.

(Συνεχίζεται)

ΜΑΡΚΟΣ Α. ΣΙΩΤΗΣ

Ἄμφοτ. Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

2. Πρβλ. Fr. Heiler, *Erscheinungsformen und Wesen der Religion*, Stuttgart 1961, 161-162. Κατὰ τὸν Heiler, αἱ ἐννοιαὶ τοῦ «χώρου» καὶ τοῦ «χρόνου» ἀπετέλεσαν τὴν βάσιν τῶν στοχασμῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν.

3. Ὁρα E. Kautzsch, *Zahlen*. *Realencyclopädie für protestantische Theologie und Kirche*, 3. Aufl. Leipzig 1908, XXI, 599, 14 ἐξ. (=RE³).

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ(*)

3. Διαφοροποίηση στη Μεθοδολογία

Ἡ μεθοδολογία πού ἔχει προβληθῆ στήν παρούσα μελέτη χαρακτηρίζεται ἀπό μιὰ διπλή ἀναφορά. Πρῶτα γίνεται ἀναφορά στή «μέθοδο τῆς θεολογικῆς θεωρίας» (στή «γενική ἀποψη») καί ἔπειτα στή «μέθοδο τῆς πρακτικῆς» (στήν «εἰδική ἀποψη»). Ἡ πρώτη ταυτίζεται μέ μιὰ «συγκεραστική θεολογική μέθοδο» πού συνδυάζει τέσσερις διαστάσεις, α') τή βιβλική, β') τήν παραδοσιακή, γ') τήν κοσμική καί δ') τήν σύγχρονη (νεο-θεολογική) πού περιλαμβάνει ἐνέργειες σχετιζόμενες μέ ζητήματα πού ἀφοροῦν τήν ἐνότητα καί ἀνανέωση. Στήν πραγματικότητα, ὅμως, ἡ προσεκτική διερεύνηση τοῦ τί ἀκριβῶς λέγεται γιά τίς διαστάσεις αὐτές καί τόν τρόπο κατὰ τόν ὁποῖο συνδυάζονται ὁδηγεῖ στή διαπίστωση ὅτι οἱ δύο πρῶτες διαστάσεις, ἡ βιβλική καί ἡ παραδοσιακή, συνδυάζονται μέ τόσο ὑποτελή τρόπο μέ τίς δύο ἐπόμενες, τήν κοσμική καί τήν σύγχρονη, ὥστε σχεδόν νά ἐξαφανίζονται. Τοῦτο φαίνεται ξεκάθαρα στή διάκριση μεταξύ δύο διαδικασιῶν μεθοδολογίας τῆς «ἐπαγωγικῆς» (ὁμολογιακῆς) καί τῆς «συμπερασματικῆς» (φιλελεύθερης ἢ ἐλευθερωτικῆς) καί μάλιστα στήν ἀξίωση ὅτι ἡ πρώτη πρέπει νά ἀντικατασταθῆ ἀπό τή δεύτερη. Ἀκόμη περισσότερο ἀποκαλυπτική γιά τόν Ὁρθόδοξο θεολόγο εἶναι ἡ ἀξίωση ὅτι ἡ «Παράδοση» (δηλ. ἡ Βίβλος, τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, οἱ Ὁροι τῶν Συνόδων, κτλ.) θά πρέπει νά δοκιμασθῆ ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον εἶναι ἐφαρμόσιμη σέ κάθε δεδομένο πλαίσιο». Μὰ αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὰ Χριστιανικά παραδοσιακά κριτήρια πρέπει νά δοκιμαστοῦν μέ βάση ἄλλα κριτήρια πού θά προσδιορίσουν κατὰ πόσον τὰ πρῶτα εἶναι ἐφαρμόσιμα καί ἀναγκαῖα. Αὐτὰ τὰ ἄλλα κριτήρια τῶν χριστιανικῶν κριτηρίων προμηθεύονται ἀπὸ τὰ σύγχρονα κοινωνιολογικά πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα διαδίδεται ἡ χριστιανική Παράδοση. Τί ἄλλο ὅμως δύναται νά σημαίνει αὐτὴ ἡ δοκιμασία παρὰ τήν κρίση — γιά νά τὸ πῶ ὡμὰ — τοῦ Δικαστοῦ ἀπὸ τόν κατηγορούμενο; Εἶναι γεγονός ὅτι μέ κανένα τρόπο δὲ θά μπορούσε νά υποστηριχθῆ κάτι τέτοιο σάν «χριστιανικό», ἔστω κι' ἂν προσπαθοῦσε κανεὶς νά τὸ εἰσηγηθῆ μέ βάση τὸ Ματθ. 9,6 ἢ τὸ Α' Ἰωάννου 4,1 ἀλλὰ κατὰφωρα παρερμηνευμένα. Ἀπὸ τήν Ὁρθόδοξη ἀποψη ἡ μεθοδολογία θεολογικῆς θεωρήσεως πού προδιαγράφεται ἐδῶ εἶναι ἐκκλησιολογικά τέλεια ἀρνητική ἐφ' ὅσον θέτει σέ δοκιμασία, μέ προοπτική πιθανῆς ἀλλοίωσης, τήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας (τοῦ Στύλου καί Ἐδραίουματος τῆς ἀλήθειας ἐναντία στήν ὁποία οὔτε οἱ πύλες τοῦ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 678 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20/1986 τεύχους.

Ἄδη δὲν μποροῦν νά ἰσχύσουν) καί μάλιστα μέ βάση κριτήρια μὴ χριστιανικά.

Ἰδιαίτερα συγχυστική καί παραπλανητική εἶναι στήν περίπτωση αὐτὴ ἡ ἔμφαση στήν «ἐμπειρία» τήν ὁποία παρουσιάζει μέ ἰδιαίτερη εὐγλωττία στήν εἰσηγησὴ τῆς ἡ Ἀγγλικανῆ ἀντιπρόσωπος Μ. Τάννερ. Ἡ Τάννερ ὁμιλεῖ γιά «μιὰ νέα ἔμφαση στὸ μέγεθος ἐμπειρία», χωρὶς ὅμως νά μᾶς λέγει τί ἀκριβῶς ἐννοεῖ μέ τήν «ἐμπειρία» αὐτὴ καί χωρὶς νά ἀντιμετωπίζει ὑπεύθυνα τήν ἀξιωματικὴ ἀλήθεια ὅτι δὲν εἶναι ὅλες οἱ ἐμπειρίες παραδεκτές καί κατὰ συνέπεια δὲν μποροῦν ὅλες νά χρησιμοποιηθοῦν σάν κριτήρια καί μάλιστα χριστιανικά. Ζητᾷ ἡ Τάννερ «νά συγκερασθῆ ἡ γνώση μας γύρω ἀπὸ τὴ χριστιανική ἱστορία καί παράδοση μέ τὴ γνώση τῆς σύγχρονης πραγματικότητας, ὥστε νά ἀναδυθῆ μιὰ ἐπηρεαζομένη κατανόηση τῆς θεολογίας», ἢ «νά παρατηρηθοῦν νέες ἀλήθειες γύρω ἀπὸ τὴ φύση καί τὸ εἶναι τοῦ Θεοῦ», ἢ ἀκόμη τονίζει «ὅτι ἡ κοινότητα εἶναι αὐτὴ πού ἐρμηνεύει καί διατυπώνει τὴ θεωρία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καί γι' αὐτὸ πρέπει νά εἶναι ἡ κοινότητα ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ εὐρύτερη καί συμπεριληπτική». Τόσον ὅμως αὐτὰ ὅσον καί ἄλλα παρόμοια λεγόμενα τῆς Τάννερ εἶναι παράξενα ἀπὸ τὴ σκοπιά τῆς Ὁρθόδοξης ἐμπειρίας πού ἔχει τίς ρίζες τῆς στήν ἐμπειρία τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων, Πατέρων καί γενικὰ Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ πού παραδίδεται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ. Εἶναι προφανές ὅτι μιὰ τέτοια μεθοδολογία σάν κι' αὐτὴν τὴν ὁποῖαν εἰσηγεῖται ἡ Τάννερ, πού στηρίζει τὴν ἐπιτυχία τῆς στὸν διάλογο μεταξύ ἐκκλησίας καί κόσμου σάν δυὸ κοινωνιολογικά μεγέθη πού ἐμπεριχωροῦνται ἀναγκαστικά καί ὄχι στὸν διάλογο μεταξύ τοῦ «ἐν Χριστῷ» ἀνθρώπου καί τοῦ Θεοῦ, εἶναι λογικὸ ἐπακόλουθο τῆς ἐκκλησιολογίας πού κατανοεῖ τὴν ἐκκλησία μέ κοινωνιολογικούς μονάχα ὁρους πού ἀναφέρονται στήν κοινωνιολογική μονάχα ἐμπεριχώρηση ἐκκλησίας καί κόσμου.

Ἡ «εἰδική ἀποψη» τῆς μεθοδολογίας πού προτείνεται γιά τὴ μελέτη τούτης συνίσταται στήν προώθηση θεμάτων πού ὑποδηλοῦν ἀλληλεπίδραση μεταξύ Ἐκκλησίας καί κόσμου στὸ σύγχρονο πλαίσιο. Τέτοιο ἀκριβῶς εἶναι καί τὸ παρὸν θέμα τῆς «κοινωνίας ἢ κοινότητας γυναικῶν καί ἀνδρῶν στήν Ἐκκλησία καί στὸν κόσμο». Ὅσα προτείνονται γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ ἀπὸ μὴ Ὁρθόδοξους θεολόγους εἶναι συνεπῆ μέ τὴν ἀνωτέρω διατυπούμενη ἐκκλησιολογική προοπτική καί μεθοδολογία. Πάντως ὅμως, τὰ ὅσα προτείνονται σχετικά μέ τὴν ἐνότητα καί ἀνανέωση στήν Ἐκκλησία καί στὸν κόσμο στεροῦνται κάθε παραδοσιακῆ καί βιβλικῆ ἐγγύηση. Τοῦτο διαφαίνεται καθαρότατα στήν

προβαλλόμενη αξίωση για ισότητα των δύο φύλων που προωθείται σαν μέσο για ανανέωση της 'Εκκλησίας ε-
νάγνια στη δήθεν ανισότητα που επικρατεί στις παρα-
δοσιακές δομές και λοιπές διαστάσεις της 'Εκκλησίας.
'Εδώ ακριβώς βλέπουμε πώς η «συγκεραστική ή συγ-
χρωτιστική μέθοδος» με την έμφαση στην «έμπειρία»
αποδίδει αποτελέσματα που βρίσκονται σε κραυγαλέα
αντίφαση με τη διδλκή, την συμβολικο-κανονική, την
λειτουργική και γενικά την παραδοσιακή δομή της
χριστιανικής 'Εκκλησίας.

Δέν θά επιχειρήσω νά υπεισέλθω σε λεπτομέρειες
στο σημείο αυτό, ούτε θά επιδιώξω νά προωθήσω εδώ
κάποια απόλογία για την «'Ιεράν Παράδοσιν» της
'Εκκλησίας, που παραμένει αδιαφιλονίκητο δεδομένο
για τον 'Ορθόδοξο θεολόγο. Μόνο νά υπογραμμίσω θέ-
λω ότι τὸ θεωρῶ ἐπιστημονικά (θεολογικά) τουλάχισ-
τον ἀλαζονικό τὸ νά κρίνεται ἡ παραδοσιακή κατα-
νόηση καὶ τάξη τῆς κοινωνίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν
στήν 'Εκκλησία σάν εισηγητική «ἀνδρικοῦ σωδινισμού»
ἢ «ἀνισότητας τῶν φύλων», πρὶν κἂν ἐπιχειρηθῆ σοβα-
ρή ἔρευνα γύρω ἀπὸ τὴ λογική που διέπει τίς παρα-
δόσεις τῆς 'Εκκλησίας καὶ πρὶν, μάλιστα, δοκιμασθῆ
ὁ Χριστιανικὸς χαρακτήρας ἢ ἡ γνησιότητα τῆς προ-
βαλλόμενης «κριτικής φεμινιστικής ὁρολογίας» «τῆς
ἀνισότητας τῶν φύλων», «τῆς συμπεριληπτικής (ἔναντι
τῆς ἀποκλειστικής παραδοσιακής) κοινωνίας»,
κ.ο.κ.

Πρῶτα πρῶτα ὁ ὅρος «φύλο» ὑποδηλοῖ φυσική δια-
φοροποίηση τοῦ ἀρσενικοῦ γένους ἀπὸ τὸ θηλυκό, που
δέν περιγράφεται οὔτε μετρίεται με τὸν ἀφηρημένο
ἰδεολογικὸ ὅρο τῆς «ισότητας». Ἡ παραδοσιακή δι-
δασκαλία τῆς 'Εκκλησίας, τουλάχιστον ὅπως οἱ 'Ορθό-
δοξοὶ τὴν κατανοοῦν, συνεπάγεται ἀφ' ἑνὸς πνευματι-
κή ταυτότητα μεταξύ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἀφ' ἑ-
τέρου βιολογική διάκριση που ὑπονοεῖ συμπληρωματι-
κή συνάρτηση ἀντιτιθέμενη στήν ἔγνοια τῆς ἀνισότη-
τας. Μέσα στο πλαίσιο αὐτὸ τῆς βιολογικῆς διαφορο-
ποίησης ὑφίσταται ὄχι μόνον τίς σχέσεις ἀνδρῶν καὶ
γυναικῶν (ἰδιαίτερα στο εἰδικὸ πλαίσιο τῆς οἰκογέ-
νειας καὶ τοῦ γάμου) ἀλλὰ καὶ τίς σχέσεις ἐνὸς ἀνδρα
με ἄλλον (π.χ. τοῦ πατέρα με τὸν γιου, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ
με τὸν ἀδελφὸ ἢ τοῦ μεγαλύτερου με τὸν νεώτερο,
κτλ.), ἢ πολλῶν ἀνδρῶν πρὸς ἄλλους (π.χ. ἀξιωμα-
τικῶν καὶ στρατιωτῶν, προϊσταμένων καὶ ὑφισταμέ-
νων, κτλ.), ἢ μιᾶς γυναίκας με ἄλλην (π.χ. μάνας με
κόρη, ἢ ἀδελφῆς με ἀδελφῆ κτλ.), μιᾶ ἱεράρχηση που
εἶναι καὶ φυσική καὶ χρήσιμη καὶ ἀναγκαία για τὴν
λειτουργία ὀρισμένων φυσικῶν συναρτήσεων τῆς ἀν-
θρώπινης πραγματικότητας καὶ τὴν ἐπίτευξη ὀρισμέ-
νων σκοπῶν. Παρόμοιες ἱεραρχικὲς ταξινομήσεις βιο-
λογικοῦ φυσικοῦ χαρακτήρα ὑφίστανται καὶ στήν ὑπό-
λοιπη κτίση γενικώτερα.

'Υπάρχουν πάμπολλες ἱεραρχίες στὸν κόσμο που

δέν συνεπάγονται ἀνισότητα ἀλλὰ συμπληρωτική συν-
άρτηση, τίς ὁποῖες ἢ διατήρηση τῆς ἀκεραιότητάς
τους συνιστᾶ τὴν ἐγγύηση τῆς εὐεξίας καὶ τὴν ἐκπλή-
ρωση ἀκόμη τοῦ εἶναι τους. Παρόμοια εἶναι καὶ ἡ
τάξη που επικρατεῖ στήν 'Εκκλησία (ἐγνοῶ θέβαια τὴν
ταξινόμηση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν), που ὑφίσταται ἐ-
πίθεση ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξ αἰτίας τῆς δήθεν «ἀνισό-
τητας μεταξύ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν» που θά ὑπερπη-
δηθῆ κατὰ τίς ἀξιώσεις ὀρισμένων προτεσταντῶν, μόν-
ον ἐάν γίνῃ ἀποδεκτὴ ἢ χειροτονία τῶν γυναικῶν στήν
ἱερωσύνη.

'Εγούτοις ὁ περιορισμὸς τῆς χειροτονίας στήν ἱε-
ρωσύνη σὲ ἀνδρες μόνον οὔτε ὑπονοεῖ οὔτε συνεπάγε-
ται ἀνισότητα, ἐφ' ὅσον ἡ θεία χάρη, τὴν ὁποῖαν οἰκο-
νομεῖ ἡ ἱερωσύνη, χορηγεῖται ἐξ ἴσου καὶ στὸν ἴδιο
βαθμὸ σὲ ἱερεῖς καὶ σὲ λαϊκούς, σὲ ἀνδρες καὶ σὲ γυ-
ναῖκες. Ἀπὸ ἐγγυημένη 'Ορθόδοξη σκοπιὰ οἱ διαφο-
ροποιήσεις μεταξύ τῶν χριστιανῶν δημιουργοῦνται
ὄχι ἐξ αἰτίας τῆς θέσης που κατέχουν, ἢ τῆς λειτουρ-
γίας που ἐπιτελοῦν, ἢ ἀκόμη τοῦ φύλου στο ὁποῖο ἀνή-
κουν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν βαθμὸ συμμετοχῆς τους ἢ ἀπὸ τὴ
συνέπεια ἀνταπόκρισῆς τους στή χάρη τοῦ Θεοῦ που
γίνεται «ἐξ ἴσου» διαθέσιμη σὲ ὅλους.

'Εφ' ὅσον ὁ σκοπὸς τῆς μικρῆς αὐτῆς μελέτης μου
δέν προβλέπει ἀναφορὰ σὲ λεπτομέρειες γύρω ἀπὸ τὸ
συζητούμενο θέμα, θά καταβληθῆ ἐδῶ ἔστω καὶ μιὰ
περιορισμένη προσπάθεια για νά διαλευκανθῆ κάπως
ἀπὸ 'Ορθόδοξη φυσικὰ ἀποψη, τὸ ζήτημα τῆς «κοινω-
νίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν στήν 'Εκκλησία καὶ στὸν
κόσμο».

(Συνεχίζεται)

Πρωτοπρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΔΡΑΓΑΣ, δ.Θ.
Πανεπιστήμιο Ντάραμ, 'Αγγλία

Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Σ

'Η Διεύθυνσις τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου τῆς 'Εκ-
κλησίας τῆς 'Ελλάδος ἀπευθύνει θερμὴν ἐκκλησίαν εἰς
τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸν
ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου διὰ τῆς
ἀποστολῆς παντὸς εἶδους συγγράμματος ἀναφερομένου
εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ γενικώτερον εἰς τὸ ἀντικείμενον
μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον 'Εκκλησίας 'Ελλάδος
'Ιασιῶ 1, 115 21 'Αθῆναι.

Ο ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΑΝΘΡΩΠΟ*

Σεβασμιώτατοι,
Κύριε Δήμαρχε,
Κύριοι εκπρόσωποι του Πειραιώς,
Κύριε Πρύτανη,
Κύριοι Καθηγηταί,
Κυρίες και κύριοι,
Άγαπητοί φοιτητές,

Παράδοση λαμπρή συνυφασμένη με την ιστορία των Άνωτάτων Εκπαιδευτικών Ίδρυμάτων της χώρας έχει καθιερώσει τον σημερινό έορτασμό των τριών Ίεραρχών, Βασιλείου του Μεγάλου, Γρηγορίου του Θεολόγου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου, ως έορτασμό των έργων του πνεύματος των μοχθούντων σε όλες τις βαθμίδες της παιδείας του τόπου μας διδασκόμενων και διδασκόντων. Η παράδοση αυτή έχει αποδείξει ότι η παιδεία στον τόπο μας πρέπει να έχει διφυή χαρακτήρα, ελληνικό και χριστιανικό!

Στερρά συνδεδεμένη με την πανεπιστημιακή παράδοση και η Σχολή μας, μολονότι νεοτάτη, συν-έορτάζει κατ' έτος την επέτειον αυτήν, τιμώντας την μνήμη των τριών Ίεραρχών όχι μόνον ως όμολογητών της Όρθοδοξίας, αλλά συγχρόνως και ως διδασκάλων της Οικουμένης και τό κυριώτερον ως άναμορφωτών των ιδανικών του ελληνικού γένους, ύστερα από μια περίοδο παρακμής λόγω της βαθείας μορφώσεώς τους και του ύψηλου τους ήθους, ένθυμουμένη τό ένδοξον παρελθόν του ελληνικού έθνους.

Είναι γεγονός, ότι οι τρεις Ίεράρχες με την παρουσία τους δημιούργησαν κρίκον αδιάσπαστον μεταξύ του τότε μόλις επικρατήσαντος Χριστιανισμού και του ελληνισμού.

Είναι περιττό να άπασχολήσω την έκλεκτή όμήγυρή σας με βιογραφικά στοιχεία, τά όποια θεωρώ, ως θα έλέγαμε έμείς οι νομικοί, πασιδήλα. Άπλά ύπενθυμίζω, ότι ό Μέγας Βασίλειος γεννήθηκε στην Νεοκαισάρεια του Πόντου από εύπορη οικογένεια, έζησε από 330-379, ό Γρηγόριος ό Θεολόγος από 328-391 μ.Χ. και τέλος ό Ιωάννης ό Χρυσόστομος στην Άντιόχεια της Συρίας από επίσημη οικογένεια, έζησε περί τά μέσα του 4ου μ.Χ. αιώνα και συγκεκριμένα από τό 344-407 μ.Χ.

Σημαντικό θεωρώ να ύπομνήσω τό πώς διήλθον

τόν βίον τους, τις σπουδές τους, τά έργα τους και έν γένει την διδασκαλία τους. Και άληθές είναι, ότι στους τομείς αυτούς ό έρευνητής έχει να εΐπει πολλά ένδιαφέροντα αλλά και επίκαιρα για την εποχή μας.

Άς άναφερθούμε περιληπτικά στο κλίμα, τό όποιο επικρατούσε στο βυζαντινό κράτος την έπαχή των τριών Ίεραρχών. Τό Βυζάντιο χωρίς να έχει ρωμαϊκό χαρακτήρα κατά τον τέταρτο μ.Χ. αιώνα διατηρούσε συγγένεια με την Ρώμη. Άνεπτύσσεται δέ στην Άνατολή, όποτε έν επικρατούσε τό μυστικιστικό στοιχείο της Άνατολής θα εξαφανίζετο τό έθνικό συναίσθημα του ελληνικού και έξελληνισθέντος πληθυσμού. Άν εξαφανίζετο τό ελληνικό πνεύμα έλάχιστες πιθανότητες θα είχε να διαδοθεί ή νεαρά τότε χριστιανική θρησκεία, ή όποια έβασίσθη, ως γνωστό, στο ελληνικό πνεύμα με την ύπερχιλιετή του παράδοση. Την εποχή εκείνη ένώ ή Ρώμη είχε άρχισι να γκρεμίζεται¹, ό Μ. Κωνσταντίνος δημιουργεί και άναπτύσσει τό Βυζάντιο, την Ν. Ρώμη, την Κωνσταντινούπολη. Βλέποντας δέ ότι ή νέα θρησκεία, που μέχρι τότε ένεφανίζετο στο σκότος των κατακομβών εξαπλώνεται, σταμάτησε τους διωγμούς και έδέχθη την καινούρια θρησκεία. Έτσι έφερε τον γλυκύτατο Ίησοϋ, που είχε πρωτοεμφανισθεί στην Άνατολή επίσημα σ' όλα του άχανές κράτος, καθιστώντας την θρησκεία του, που με πάθος ένεστερνίζετο ό λαός, επίσημη τακτική θρησκεία.

Η γλώσσα της νέας θρησκείας ήταν ή ελληνική και με την επικράτηση της πρώτης διεδίδετο εύρύτατα και ή δεύτερη. Κρατική γλώσσα στην άρχή της βυζαντινής περιόδου ήταν ή λατινική, γλώσσα άπαραίτητη για τους κρατικούς ύπαλλήλους. Ηύξαναν όμως και οι έλληνομαθείς ύπάλληλοι με την πάροδο του χρόνου. Με την αύξηση δέ της επίδράσεως της χριστιανικής θρησκείας έξελληνίζετο ή βυζαντινή κοινωνία. Οι βάρβαροι που κατά καιρούς έγκαθίσταντο στα έδάφη της βυζαντινής αυτοκρατορίας έξελληνίζοντο. Με τό επικρατούν τότε γλωσσικό κλίμα άρχισε να περιορίζεται καθ' ήμέρα ή λατινική γλώσσα ύπερ της ελληνικής. Κάτω από την επίδραση του ελληνισμού και άλλοι λαοί οι Όλυροί, Σκύθες, Άρμένιοι, Σύροι, Ιουδαίοι και Κόπτες άφομοιούντο άπ' αυτόν, γεγονός στο όποιο βοηθούσε και ή νεαρά τότε χρι-

* Η άνωτέρω όμιλία έδόθη έπ' εύκαιρία του έορτασμού της μνήμης των τριών Ίεραρχών την 29ην Ιανουαρίου 1985 στην αίθουσα τελετών της Άνωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς, παρουσία των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών Νικαίας κ. Γεωργίου και Πειραιώς κ. Καλλινίκου, του Δημάρχου Πειραιώς, πολλών καθηγητών και φοιτητών.

1. Βλ. Γρ. Κασιμάτη, Τό ελληνικό πνεύμα και ή κοινωνική διδασκαλία των τριών Ίεραρχών, λόγος πανηγυρικός έκφωνηθείς την 30.1.1938 στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1940, σελ. 8 έπ.

2. Βλ. Παν. Κανελλοπούλου, Ίστορία του εύρωπαϊκού πνεύματος, μέρος πρώτο, τεϋχ. α. Άθήναι 1966, σελ. 17 έπ.

στιανική θρησκεία, με την μεγάλη της επίδοση στους λαούς αυτούς³.

Δέν πρέπει να λησμονήσουμε ακόμη και την μορφή της κοινωνίας την εποχή των τριών 'Ιεραρχών. Είναι γνωστό, ότι την εποχή που έζησαν κυριαρχούσε η πολιτική και πολιτιστική παρακμή. "Ελειπε ή δημοκρατική ελευθερία, υπήρχε δεσποτισμός και φεουδαρχία. Με όλίγα λόγια κυριαρχούσε η ολιγαρχική πλουτοκρατία. 'Υπήρχε μεγάλη διαφορά τάξεων και παντελής απουσία του κράτους προνοίας. Μέσα σ' αυτό το κλίμα λοιπόν εμφανίζονται οι τρεις 'Ιεράρχες να σπουδάζουν και να ανέρχονται στην εκκλησιαστική ιεραρχία. Και το κλίμα τούτο στηλιτεύουν με όλη τους την δύναμη, με ιδιαίτερη μάλιστα ένταση ο 'Ιωάννης ο Χρυσόστομος, με αποτέλεσμα να τον κατηγορήσουν και για κοινωνικό δημαγωγό οι έχθροί του, οι όποιοι ήσαν πολλοί και ισχυροί τόσο στους εκκλησιαστικούς κύκλους, όσο και στην Αυτοκρατορική Αύλη.

Σημειώνουμε ακόμη, ότι την εποχή εκείνη το Βυζάντιο διατηρούσε το θρησκευτικό, εκκλησιαστικό — άρκετοι μάλιστα ονομάζουν θεοκρατικό — χαρακτήρα. Δέν δυναμέθα όμως παρ' όλα αυτά τα το θεωρήσουμε θρησκευτικότερο από τα άλλα σύγχρονα της εποχής του χριστιανικά κράτη. 'Η πολιτική του διοίκηση ούδέποτε εύρεθη σε χέρια κληρικών. Το Βυζάντιο δέν υπήρξε θεοκρατικό αλλά αντιθέτως λαϊκό κράτος^{2α}.

'Η Βυζαντινή κοινωνία χαρακτηρίζεται ως μία τυπική μεσαιωνική κοινωνία. 'Ο καταναγκασμός αντικαθιστά την ελεύθερη οικονομία. 'Η κληρονομικότητα κυριαρχεί στα επαγγέλματα. Τα παιδιά των βουλευτών, των στρατιωτικών αλλά και των άρτοποιών διαδέχονται τον πατέρα τους στο βουλευτήριο, στον στρατό και στο άρτοποιείο. Παρ' όλα αυτά δέν πρέπει να χαρακτηρίσουμε την βυζαντινή κοινωνία ως άκαμπτη και σιδηρόφρακτα γραφειοκρατική. Οι άγρότες έχουν την εύχρηια να εγκαταλείπουν τους άγρούς τους αλλά και να επανέρχονται σ' αυτούς οποτεδήποτε το θελήσουν. 'Ο κρατικός παρεμβατισμός αρχίζει να απαλύνεται στους ύστερους των τριών 'Ιεραρχών αιώνες.

Στο σημείο τούτο εξετάζων τις σχέσεις που επικρατούν μεταξύ έλληνισμού και της νέας θρησκείας θεωρώ όρθον και άφελιμο να δώσω τον λόγο στον άείμνηστο διδάσκαλο πολλών νεοελληνικών γενεών τον 'Ιωάννη Θεοδωρακόπουλο, τον μέγιστο των νεοελλήνων φιλοσόφων, ό όποιος θεωρεί την χριστιανική σκέψη στην συνάντησή της κυρίως με το έλληνικό πνεύμα και με τον έλληνικό φιλοσοφικό λόγο, ως πνευματικό φαινόμενο και ως παρουσία στην ιστορική πορεία της φιλοσοφίας. ⁴ Εύρίσκει δέ την εύκαιρία να αντιμετώπισει και το θέμα Χριστιανισμός- 'Ελληνισμός υποστηρίζων, ότι την στιγμή, που ό πνευματικός κόσμος της ανθρωπότητας ανατρέπεται,

γχεριμίζεται μία παλαιά μυθολογία, και μπαίνει στη ζωή της ανθρωπότητας ό Χριστιανισμός, ριζικά διαφορετικός από τον άρχαίο έλληνικό πολιτισμό. Γίνεται δέ προσπάθεια να καταδειχθεί, τι έφερε ό Χριστιανισμός και τι είχε ό 'Ελληνισμός άφ' έαυτοί. Χαρακτηρίζει μάλιστα την σχέση Χριστιανισμού και 'Ελληνισμού ως πρόβλημα με άπέραντη γοητεία. 'Αργότερα ό μεγάλος φιλόσοφος⁵ γράφει ότι, μολοντί ό Χριστιανισμός εισβάλλει στην ιστορία, ως βίωμα αντίθετο προς τον 'Ελληνισμό αξιοποιεί, όλη την προηγούμενη ιστορία από την σκοπιά του, δημιουργώντας ένα καινούριο όρίζοντα της ιστορίας. Τέλος, δέν δύναμαι να παραλείψω την έπ' εύκαιρία της χλιετηρίδος του 'Αγίου 'Ορους όμιλία του σοφού διδασκάλου⁶, όπου υποστηρίζει την αλήθεια, ότι ό Χριστιανισμός άφ' ης εισήλθε στον κόσμο, συνεδέθη με τον 'Ελληνισμόν, μάλιστα οι πρώτοι άπολογητάι του Χριστιανισμού έχρησιμοποίησαν την έλληνική φιλοσοφία παρά την συνείδηση την όποία είχαν, ότι κυριαρχούσε αντίθεση μεταξύ τους.

'Ενστερνιζόμενος άπόλυτα το πνεύμα τούτο την εποχή εκείνη ό Βασίλειος ό Μέγας μάθαινε τα πρώτα γράμματα στην Καισάρεια. Αισθήθηκε όμως την ανάγκη να συνεχίσει τις σπουδές του στην πολύ γνωστή τότε για τις πλατωνικές και νεοπλατωνικές σπουδές της Φιλοσοφική Σχολή των 'Αθηνών. Την ίδια εποχή στην ίδια πόλη και στην ίδια Σχολή έσπούδαζε ό γνωστός του ήδη Γρηγόριος, με φυσική συνέπεια την ανάπτυξη μιās σταθερής έκτοτε πνευματικής φιλίας, η όποία με την πάροδο των χρόνων σταθερά έδυναμωσε. Μάλιστα στον 'Επιτάφιο του Βασιλείου, ό Γρηγόριος δέν έδίστασε να ειπεί: «μία μεν άμφοτέρους έδόκει ψυχή, δύο σώματα φέρουσα». Στην 'Αθήνα έγνώρισε επίσης και τον μετέπειτα Αυτοκράτορα 'Ιουλιανό, τον άναδειχθέντα πολέμιο του Χριστιανισμού. 'Ο Βασίλειος κατά την διάρκεια των σπουδών του δέν περιωρίσθη μόνο στην Φιλοσοφική Σχολή αλλά έσπούδαζε Γραμματική, Ρητορική, Φιλοσοφία, Γεωμετρία, 'Αριθμητική, 'Αστρονομία και 'Ιατρική. Στην Κωνσταντινούπολη ό Βασίλειος και ό Γρηγόριος ήσαν μαθητές του περιφήμου φιλοσόφου και ρήτορος Λιβανίου. Του Λιβανίου υπήρξε μαθητής και ό 'Ιωάννης ό Χρυσόστομος μετέπειτα. Χαρακτηριστικό είναι το λεχθέν από τον Λιβάνιο, σε σχετική έρώτηση για το ποίος ό πλέον κατάλληλος διάδοχός του, άπήντησε, ό Χρυσόστομος, έάν δέν μου την είχαν πάρει οι Χριστιανοί⁷.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΙΩ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόρος — 'Αναπλ. Καθηγ. 'Ανωτ. Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς

3. Γ. Καραγιαννόπουλου, Το βυζαντινό κράτος, 'Αθήνα 1983, σελ. 10 έπ.

3α. Βλ. Γ. Καραγιαννόπουλου, όπ. άν., σελ. 108 έπ.

4. Βλ. Βιβλιοκρισία του στο 'Αρχεϊον Φιλοσοφίας και Θεωρίας των 'Επιστημών, 31931, σελ. 73-94.

5. Βλ. Ι. Ν. Θεοδωρακοπούλου, Σύστημα Φιλοσοφικής 'Ηθικής, 'Αθήναι 1947.

6. 'Ελληνισμός και Χριστιανισμός, τόμος Φιλοσοφία και Ζωή, 'Αθήναι 1967, σελ. 95-114.

7. Βλ. Μιχ. Στασινοπούλου, 'Η συμβολή των τριών 'Ιεραρχών εις τον έλληνικό πολιτισμόν, 'Αθήνα 1950, σελ. 5.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΙΕΡΙΑΣ

Με την πρόπουσα τιμή και μεγαλοπρέπεια ή πόλη τής Κατερίνης έώρτασε την Κυριακή 16 Νοεμβρίου 1986 με δύο σημαντικά γεγονότα, που έχουν σχέση με την εκκλησιαστική της ζωή. Πρόκειται για τὸ επίσημο έτήσιο Μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου Κίτρους κυροῦ Βαρνάβα, και για τὰ εγκαίνια τοῦ νέου Ἐπισκοπικοῦ Μουσείου Πιερίας.

Τὸ πρῶτὸ στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Θείας Ἁναλήψεως τελέσθηκε με κάθε ἐπισημότητα ἡ θεία Λειτουργία, στὴν ὁποία, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Σεβ. Κίτρους κ. Ἀγαθόνικο, συμμετείχαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Σερρών και Νιγρίτης κ. Μάξιμος και ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θεουπόλεως κ. Παντελεήμων, Πρωτοσυγκελλύων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας.

Στὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας τελέσθηκε τὸ επίσημο έτήσιο Μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Κίτρους κυροῦ Βαρνάβα.

Στὸ πυκνότατο Ἐκκλησιασμα, ἀνάμεσα στὸ ὁποῖο ἦταν και οἱ ἀρχές τοῦ Νομοῦ καθὼς επίσης και ὁ Βουλευτὴς Θεσσαλονίκης και τέως Ὑπουργὸς κ. Στ. Παπαθεμελῆς, οἱ στρατιωτικὲς και λοιπὲς ἀρχές και καθηγητὲς Πανεπιστημίου, ὠμίλησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, πνευματικὸ τέκνο τοῦ ἐκλιπόντος ἱεράρχου.

Ὁ Σεβ. ὁμιλητὴς, ἀναφέρθηκε στὴν ἐξέχουσα στὸν παγχριστιανικὸ χῶρο φυσιογνωμία τοῦ μακαριστοῦ ἱεράρχου, στὴ δράση του στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο και στὴ μακρὰ ποιμαντορία και στὸ ἔργο του ὡς Μητροπολίτη Κίτρους.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας προσφέρθηκαν σὲ ὅλους τοὺς Ἐπισήμους καφές και ἀναψυκτικά, για νὰ ἐπακολουθήσει, σὲ λίγο, τὸ δεύτερο μεγάλο γεγονός τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ὁ Ἐγκαίνιασμός τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Μουσείου Πιερίας.

Τὸ Μουσεῖο αὐτὸ τὸ εἶχε θεμελιώσει ὁ μακαριστὸς Κίτρους κυρὸς Βαρνάβας, μέσα στὸν περίβολο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Οἰκῆματος. Δὲν πρόλαβε ὁμως νὰ τὸ δεῖ τελειωμένο.

Μὲ διαθήκη του ὄρισε ὡς συνεχιστὲς μιὰ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη.

Πράγματι, ἡ ἐπιτροπὴ με πολὺ ζῆλο και προθυμία, παρακάμπτοντας πλεῖστα ὅσα ἐμπόδια και δυσκολίες, ἔφερε εἰς πέρας τὸ δύσκολο ὄντως ἔργον της.

Ἡ τελετὴ τῶν Ἐγκαίνιων, στὴν ὁποία προσέτη ὁ Σεβ. Κίτρους κ. Ἀγαθόνικος ἔγινε στὶς 11.45' μπροστὰ στὴν κύρια εἴσοδο τοῦ κτιρίου. Τὴν παρακολούθησαν οἱ προαναφερθέντες Σεβ. Μητροπολίτες, ὅλες οἱ ἀρχές και οἱ βουλευ. ἐς τοῦ Νομοῦ, οἱ

κατὰ σάρκα συγγενεῖς τοῦ ἐκλιπόντος ἱεράρχου και πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ Ἀγιασμοῦ μίλησε ὁ Σεβ. Κίτρους λέγοντας:

Ἡ ταπεινότητά μου, δὲν εἶχα τὴν εὐλογία και τὴν τιμὴ νὰ γνωρίζω ἀπὸ κοντὰ τὸν μακαριστὸ Προκάτοχό μου, αἰμίμηστο Ποιμενάρχη Κίτρους και Κατερίνης κυρὸ Βαρνάβα Τζωρτζᾶτο.

Ὅσοι ὁμως εἶχαν τὶς εὐκαιρίες και τὸ ἐνδιαφέρον νὰ παρακολουθήσουν και νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὸ ἔργο του ὡς Μητροπολίτη, μποροῦν νὰ βεβαιώσουν ἐπεύθυνα, ὅτι ὁ Ἀρχιερέας Βαρνάβας ὑπῆρξε «ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ὁ ὁποῖος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τέθυκεν ὑπὲρ τῶν προβάτων».

Χαρακτηριστικὰ τῆς ἀρχιερατείας του: ἡ μέριμνα, ἡ ἀγρύπνια, ἡ προσευχὴ, ἡ ἐκπαδάνηση και ἡ θυσία, οἱ ποιμίλοι κόποι και μόχθοι, οἱ ἀνησυχίες, οἱ σκέψεις, ἡ διακονία για τὸν καταρτισμὸ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πιερίας, ἡ φιλανθρωπία, ἡ ἀνιδιοτέλεια, ἡ ὀλοτελής κατάθεση στὸν κορβανά τῆς Μητροπόλεως τῶν προσωπικῶν του οἰκονομιῶν, ἡ ἀσκητικὴ ζωή. Ἡ εὐθύνη, ἡ μεγάλη εὐθύνη για τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας, πολιτικοῦσαν ὀλόκληρη τὴν ὑπαρξὴ του.

Μέσα ἀπὸ τὸν δυναμικὸ αὐτὸ ἄνθρωπο, ξεκινούσαν δύο φωτεινὲς ἀκτῖνες: ἡ μεγάλη ἀγάπη για τὸν συνεχῶς ἀποκαλυπτόμενο Θεό, και ἡ ἀπεριόριστη ἀφοσίωση στὸ φαινόμενο ἄνθρωπος. Και οἱ δύο αὐτὲς ἀκτῖνες διασταυρώθηκαν και ἔγραψαν τὸ ὄνομά Του στὴν Ἱστορία.

Ἐπειγόνταν νὰ ἐκπληρώσει πολὺπλευρα τὴν ἀποστολή του, καλύπτοντας τομεῖς, ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τῶν ὁποίων θὰ ἐξηρᾶτο τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πιερίας.

Μία ἀπὸ τὶς πιὸ οἰκείες και ἔντονες ἐπιθυμίες του, ἦταν νὰ φτιάξει τὸ Ἐπισκοπικὸ Μουσεῖο τῆς Πιερίας. Και τὴν προώθηση αὐτῆς τῆς πρωτοβουλίας, τὴν ἐστήριξε στὴν κορυστάλληνη ἀρχή, ὅτι ὁ κληρικὸς δὲν ἀνήκει στὸν ἑαυτό του. Δὲν ἔχει ἰδιωτικὴ ζωή, οὔτε ἀτομικὰ ὄνειρα. Εἶναι στὴν ὑπηρεσία τοῦ δημοσίου συμφέροντος και τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ προσωπικά του ἱερατικά ἀντικείμενα και τὶς εἰκόνες, ὅσα ἀπόκτησε κατὰ τὴν μακρὰ ποιμαντορία του, νοιώθει τὴν ἀνάγκη ἐκθέτοντάς τα, νὰ τοὺς δώσει τὴν ἰκανότητα νὰ ἀναζωπυρήσουν και νὰ σταθεροποιήσουν τὴν πίστη στὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, που κλείνει μέσα της τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ και διασώζει τὸ σχῆμα, μέσα στὸ ὁποῖο τὸ πνεῦμα ἐμφανίζεται σὰν δύναμη συνεχοῦς και ἰδιότυπης δημιουργίας, και κατευθύνει τὸ βλέμμα

μας πρὸς τὸ ἀναμφισβήτητα ὠραῖο, ἠθικὰ ὑψηλὸ καί, ἀπὸ ὅλα, ὀδηγεῖ στὴν ἐκκλησιαστικὴ αὐτογνωσία.

Τὸν τιτάνειο αὐτὸν ἀγῶνα, τὸν ἀναλαμβάνει σὲ μιὰ χρονικὴ περίοδο, πὸν οἱ σωματικὲς του δυνάμεις τὸν ἐγκαταλείπουν σὲ μεγάλο βαθμὸ, λόγῳ τῆς μακροχρόνιας ἀρρώστιας του πὸν τὸν κατέτρωγε. Ἐκεῖνος ὅμως προχωρεῖ ἀπτόητος. Ἡ ἀρρώστια κάνει τὴ δουλειά της κι ἐκεῖνος τὴ δική του δουλειά. Τρέχει, κτυπάει πόρτες, ξεκλειδώνει καρδιές καὶ πορτοφύλια, καὶ σὲ ἐλαχιστότατο χρονικὸ διάστημα ἀνορθώνει αὐτὸ τὸ κτίριο μισοτελειωμένο, ἐνὼ τρεῖς μόλις ὥρες πρὶν ξεψυχήσει, ἀφήνει μὲ τηλεφώνημα στοὺς ἐπιτελεῖς του παραγγελίες, γιὰ κάποιες λεπτομέρειες τῆς συγκρότησής του.

Ὁ διάδοχος τοῦ ἀειμνήστου Βαρνάβα, πολὺ μικρὸς μπροστὰ στὴ μεγαλωσύνη ἐκεῖνου, ὅμως ἀνέλαβε νὰ τὸ ὀλοκληρώσει, μέσα σὲ χίλιες δυὸ δυσκολίες. Καὶ νὰ σήμερα, πὸν μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, βρίσκεται στὴν πολὺ εὐχάριστη γι' αὐτὸν θέση, νὰ παρουσιάσει μπροστὰ σας, αὐτὸ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο, πὸν ὄλικὸ γιὰ τὸ χτίσιμό του στάθηκε ἡ ζωὴ τοῦ πνεύματος, πὸν φύτεψε μέσα μας ὁ Θεός.

Βέβαια τὰ ἐκθέματα πὸν θὰ δεῖτε, δὲν εἶναι παλαιά. Δυστυχῶς ἀπὸ τοὺς δύο ἐπιφανεῖς προκατόχους Παρθένιο Βαρδάκα καὶ Κων/νο Κοιδάκη δὲν διασώθηκαν ἀντικείμενα, πὸν θὰ διεκδικούσαν τὴ σφραγίδα τοῦ ἀρετὰ παλαιοῦ. Ὅσο ὅμως θὰ περνᾶει ὁ χρόνος, θὰ ἀποκοτῶν ἀξία. Θὰ μιλάει γιὰ τὴν Ὁρθόδοξία σὰν μιὰ σύγχρονη πρόκληση, καὶ θὰ παρακινῶν τὸν ἐπισκέπτη νὰ ἀγωνίζεται μέσα στὸν στίβο τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ κρατήσει ὀλόρθη τὴν ψυχὴ του, καὶ νὰ ἀντισταθεῖ στὶς πολὺπλευρες προσπάθειες πὸν γίνονται στὰ χρόνια μας, νὰ ἀλλοιωθεῖ ἡ ταυτότητά μας ὡς ἀτόμων, ὡς ἔθνους, ὡς Γένους καὶ ὡς λαοῦ τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ, ἐνδεικτικὰ νὰ ὑπογραμμίσω ἐδῶ τὴν ἀξία μιᾶς γωνιάς ἐκθεμάτων, ὅπου παρουσιάζονται τὰ παιδικὰ ἱερατικά εἶδη τοῦ ἀειμνήστου Βαρνάβα, ὅταν ὡς ὀκτάχρονο καὶ δωδεκάχρονο παιδί ἀπασχολεῖτο μὲ τὴ θεία Λατρεία καὶ ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἐτοίμαζε τὸν διακεκριμένο ἐργάτη τῆς Ἐκκλησίας, πὸν ἄφησε τὰ ἴχνη του ἀνεξίτηλα. Εἶναι πολὺ συγκινητικὸ, γιὰτὶ φαίνεται ἡ ἰδιαίτερη κλήση τοῦ Θεοῦ πὸν εἶχε φντενθεῖ στὴν καρδιά τοῦ μικροῦ Νικολάου Τζωρτζάτου, ἀλλὰ καὶ ἐδραϊώνεται ἡ πεποίθηση, πὸς εἰδικὰ γιὰ τὸ ἔργο τῆς ἀτίμητης Ἱερωσύνης χρειάζονται κληρικοί, προωρισμένοι ἀπὸ τὴν κοιλιά τῆς μητέρας τους γι' αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀποστολή, ὀπότε καὶ θὰ πετύχουν. Θὰ ἤθελα ἀκόμη νὰ σταθῶ σὲ ἓνα δερμάτινο τσαντάκι, μὲ τὸ ὀποῖο ὁ ἀειμνήστος μετέφερε τὴν Ἀγία Κοινωνία στοὺς φαντάρους στὸ μέτωπο τοῦ 1940. Εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς πολλὲς-πολλὲς περιπτώσεις, πὸν ἡ Ἐκκλησία ἔδωσε τὸ ζωντανὸ «παρῶν» Τῆς καὶ σὲ ἔθνικους ἀγῶνες, πρᾶγμα πὸν δυστυχῶς μὲ τόση εὐκολία μερικοὶ τὸ ἀμφισβητοῦν στὶς ἡμέρες μας... Εἶναι ἀκόμη ἀξιοσημείωτο τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σωρεία τῶν διπλωμάτων, τῶν παρασήμων καὶ τῶν μεταλλίων, πολλὰ τῶν ὀποίων δίδονται

μόνο σὲ διακεκριμένες προσωπικότητες, εἶχαν προσφερθεῖ στὸν ἀειμνήστο Μητροπολίτη Βαρνάβα, πρᾶγμα πὸν τὸν ξεχωρίζει σὰν ἐξέχουσα φυσιογνωμία, ἡ ὀποία ἔκανε γνωστὸ τὸ ὄνομα τῆς Μητροπόλεως Κίτρους σὲ ὄλο τὸ διεθνὲς φάσμα, καὶ ἐκράτησε τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ψηλά, ἀφοῦ ἔπαινε τακτικώτατα μέρος στὰ διαχριστιανικὰ Συνέδρια.

Καὶ τώρα, μέσα στὸ πλήθος τῶν συγκινήσεων πὸν κατακλύζουν τὴν ψυχὴ μου, ξεχωρίζω τὸ συγκλονιστικὸ συναίσθημα τῆς ἀπειρης ἐγγνωμοσύνης μου στὸν Θεό, πὸν μὲ ἀξίωσε νὰ κάνω πραγματικότητα τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀειμνήστου Προκατόχου μου Βαρνάβα, ὀστε σήμερα νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸ Μουσεῖο, πὸν ἐκεῖνος σὰν πιστὸς διανομέας τῶν εὐλογιῶν τοῦ Θεοῦ ἤθελε νὰ κληροδοτήσει στὴν Ἐκκλησία τῆς Πιερίας, πὸν μὲ πάθος διακόνησε ἐπὶ τριάντα καὶ ἓνα χρόνια. Ἐκφράζοντας ὀπωσδήποτε τὰ συναισθήματα τοῦ ἀειμνήστου, θεωρῶ καθήκον μου, ἀπὸ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ θέση νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἀξίωτη Ὑπουργὸ Πολιτισμοῦ κυρία Μελίνα Μεροκούρη πὸν μὲ σημαντικὴ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς χρηματικῆς προσφορά, βοήθησε στὸ χτίσιμο τοῦ Μουσείου. Νὰ μὲνει μὲ τὴν ἀκράδαντη πεποίθηση, πὸς συνέργησε σὲ ἓνα ἔργο, πὸν θὰ ἀποτελεῖ καὶ πολιτιστικὸ θησαυρὸ τῆς Πατρίδας μας, ἀφοῦ θὰ διαμορφώνει τὸν σκελετὸ τῆς συνείδησης τῶν νέων μας. — Νὰ εὐχαριστήσω τὴν πρῶνη Νομάρχη μας κυρία Μαρία Ἀρσένη, πὸν μᾶς συμπαραστάθηκε μὲ κάθε τρόπο στὸν ἀγῶνα μας. — Νὰ εὐχαριστήσω τὸν νέο Νομάρχη μας κύριο Θεόδωρο Κολιοπάνο, ὁ ὀποῖος εἶδε μὲ μεγάλη ἀγάπη τὸ ἐκκλησιαστικὸ αὐτὸ ἀπόκτημα καὶ ἐκδήλωσε τὴν διάθεση νὰ τὸ περιβάλλει μὲ τίς ἀγαθὲς προθέσεις του. — Νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀξίωτο Δήμαρχό μας κ. Σίμο Χαραλαμπίδη, πὸν εἰδικὰ ἐμένα μὲ ἐβοήθησε σημαντικώτατα, ἰδιαίτερα στὴν ἐδπερηπῆ διαμόρφωση τοῦ γύρω ἀπὸ τὸ Μουσεῖο χώρου. Μέσα στὴ δωδεκαετῆ θητεία του ὡς δημάρχου τῆς ὀραίας αὐτῆς πόλεως, ὀμολογούμενος ἀφήνει πολλὰ, γιὰ τὰ ὀποῖα θὰ ὑπογραμμίζω τὸ ὄνομά του οἱ ἐπερχόμενοι. Τὸν παρακαλῶ νὰ πιστεῖ, ὅτι μὲ τὴ συμβολή του γιὰ τὸ Μουσεῖο αὐτὸ, συνετέλεσε στὸ νὰ ἀποκτήσει ἡ πόλη μας ἓνα ἔργο, πὸν θὰ τὴν στολίζει πάντα καὶ θὰ διδάσκει τὰ νεῖατα. — Νὰ εὐχαριστήσω τὰ ἀξίωτα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Μουσείου, ἐκτός τοῦ κυρίου Δημάρχου, τὸν κ. Εἰσαγγελέα, τὸν Ἀστυνομικὸ Διευθυντὴ Κατερίνης, τὸν καθηγητὴ κ. Παντερμανλῆ, τὸν Διευθυντὴ Γεωργίας κ. Γιαννούλη καὶ τὸν Δικηγόρο κ. Μωυσίδη, καθὼς καὶ τὸν μηχανικὸ κ. Λεωνίδα Τσιρόπουλο καὶ τὸν ντεκορατέρ κ. Γιάννη Γκερέκο, πὸν μὲ τὸ τρόπο τους ὁ καθένας μὲ βοήθησαν. — Νὰ εὐχαριστήσω τὸν κατὰ σάρκα ἀδελφὸ τοῦ ἀειμνήστου κ. Ἀνδρέα Τζωρτζάτο, ὁ ὀποῖος μὲ συγκινητικὴ προθυμία, αὐτοπροσώπως μετέφερε ἀρκετὰ προσωπικὰ ἱερατικά ἀντικείμενα καὶ εἰκόνες, τὰ ὀποῖα βρέθηκαν στὴν ἀθηναϊκὴ κατοικία τοῦ μακαριστοῦ καὶ ὡς φυσικὸς κληρονόμος τὰ ἀπέκτησε. — Νὰ εὐχαριστήσω τὸν Ἄγιο Πρωτοσυγκελλεύοντα, Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Θεοπόλεως κ. Παντελεήμονα, τὸν πρῶνη Γενικὸ μας Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ *

(Οί έκδηλώσεις για τή 10ετηρίδα τής «'Εκκλησιαστικῆς 'Αλήθειας»)

Στή συνέχεια ἔγινε ἡ ἀπονομή τοῦ «'Επάθλου 'Αρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ» στόν Αἰδεσιμολ. Πρωτ. π. Γεώργιο Δ. Μεταλληνό, 'Επίκ. Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν. Ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός βραβεύθηκε γιά τὸ βιβλίο του «Παράδοση καὶ 'Αλλοτρίωση» (ἔκδ. «Δόμος») καὶ τῆ «συνόλη λαμπρῆ συγγραφικῆ καὶ ἐρευνητικῆ προσφορά του καὶ τὸ ἀκφραϊφνές ἐλληγορθόδοξο ἦθος του», ὅπως ἀναφέρεται στὸ Πρακτικὸ ἀπονομῆς τοῦ ἐπάθλου, πού συνοδεύεται ἀπὸ χρηματικὸ ποσὸ 30.000 δρχ. Τὴν κριτικὴ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Διευθυντῆ τῆς «Ε.Α.» κ. Γ. Μ. Χατζηφώτη, ἀποτέλεσαν οἱ γνωστοὶ κριτικοὶ καὶ συγγραφεῖς κ. Στέλιος 'Αρτεμιάκης, Κώ-

στας Σαρδελῆς, Δημήτριος Σταμέλος καὶ Δημήτριος Φερούσης. Τὸ ἔπαθλο ἐπέδωσε στόν π. Γεώργιο ὁ Παν. 'Αρχιμ. π. Δημ. Μπενκιάρης, Πρωτοσύγκελλος τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου. Στὸ Πρακτικὸ ἀπονομῆς, πού διάβασε στόν «Παργασσό» ὁ Ἱερολ. Διάκονος π. Δαμιανῆς Καρπαθάκης, ἀναφέρεται μετὰξὺ ἄλλων:

«Με μεγάλη ἐπιτυχία, ἐρευνητικὴ διεύθυνση καὶ κριτικὴ ὀξύνοια ὁ Αἰδ. συγγραφεὺς ἐξετάζει τὴ μεταβυζαντινὴ περίοδο τῆς ἱστορίας μας προσεγγίζοντας μιὰ σειρά προσώπων μὲ εὐρύτερη ἀκτινοβολία σὴν ἐποχὴ τους καὶ γεγονότων - σταθμῶν σὴν πορεία τοῦ Γένους. Περιοσότερο διερευνάει τὴν πνευματικὴ παράδοση τοῦ Νέου 'Ελληνισμοῦ καὶ τὴν ἱστορικὴ του ἀνέλιξη σὺς τελευταίους κρίσιμους αἰῶ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 676 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20/1980 τεύχους

Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Γεώργιο Κόλλια, τὸν ἐπιτελῆ μου Πρωτοπρεσβύτερο κ. Πέτρο Σεκέρη, ὡς καὶ ὄλους τοὺς ἐκλεκτοὺς μου Συνεργάτες, καθὼς καὶ ὄλους τοὺς ἀφανεῖς, ἀνώνυμους καὶ γνωστοὺς φίλους τοῦ ἀειμνήστου 'Επισκόπου Βαρνάβα, πού μοῦ συμπαραστάθηκαν μὲ κάθε τρόπο. — 'Ιδιαιτέρα ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τοὺς δύο 'Αγίους ἀδελφούς, τὸ πνευματικὸ θρέμμα τοῦ ἀειμνήστου Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως κ. Διονύσιο, καθὼς καὶ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμο, πρῶτην προϊστάμενὸ μου σὴν Ἱερά 'Αρχιεπισκοπῇ 'Αθηνῶν, πού ὑποβλήθηκαν στόν κόπο νὰ ἔλθουν, νὰ παραστοῦν τῆς ἐπιμνημόσυνης Θ. Λειτουργίας, καὶ νὰ λαμπρύνουν μὲ τὴν παρουσία τους τὰ τελούμενα ἐγκαίνια — Εὐχαριστῶ τοὺς ἀξιότιμους κυρίους Βουλευτῆς τοῦ Νομοῦ μας καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, τοὺς προσωπικοὺς φίλους τοῦ ἀειμνήστου κυρίου καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθὼς καὶ τίς λοιπές πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς 'Αρχῆς τοῦ Νομοῦ μας, ὅπως καὶ ὄλο τὸν ἱερό Κλήρο καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαόν, πού μᾶς τιμοῦν μὲ τὴν παρουσία τους καὶ ἦλθαν σήμερα στὸ πνευματικὸ πανηγύρι.

'Αγαπητοί μου,

Μπαίνοντας καὶ περιοραζόμενοι ὄλοι μας τὸ 'Εκκλησιαστικὸ αὐτὸ Μουσεῖο, τὸ ὁποῖο μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου θὰ ἐμπλουτισθεῖ καὶ μὲ ἄλλα παλαιότερα καὶ νεότερα ἱερά ἀντικείμενα, νὰ κάνουμε μιὰ εὐχὴ: Νὰ προσεγγίσουμε τὸ πνεῦμά του, νὰ ἀξιολογήσουμε τὴν προσφορά του, καὶ νὰ προσπαθήσουμε σὰν λαὸς τοῦ Θεοῦ, νὰ προσαρμόσουμε τὴν πορεία μας

στὰ μηνύματα, πού μᾶς προσφέρει μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀνήσυχη ἐποχὴ.

'Ακολούθως τὸ λόγο ἔλαβεν ὁ ὁμότιμος καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ 'Ακαδημαϊκός κ. Κων/νος Βαβοῦσκος ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε, ἀπὸ προσωπικὰ του βιώματα, στὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἐκλιπόντος ἱεράρχου καὶ προσωπικοῦ του φίλου, τονίζοντας κυρίως τὸν ἐπιστημονικὸ τομέα.

Στὴ συνέχεια, καὶ μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα μεγάλης συγκινήσεως, ὁ Σεβ. Κίτρος παρακάλεσε τὸν κ. Νομάρχην, ὡς ἐκπρόσωπο τῆς Πολιτείας, νὰ κόψει τὴν κορδέλλα τῶν 'Εγκαινίων.

Ὁ Νομάρχης, μέσα στὰ θερμὰ χειροκροτήματα τοῦ λαοῦ, ἔκαψε τὴν κορδέλλα, καὶ τότε ὄλοι μαζὶ εἰσῆλθαν στὸ νέο Μουσεῖο καὶ ξεναγήθηκαν ἀπὸ τὸν Σεβ. Κίτρος σὺς χώρους του.

'Αξίζει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἐκθέματα τοῦ Μουσείου εἶναι ἀποκτήματα τοῦ μακαριστοῦ Κίτρος κυροῦ Βαρνάβα. Ὁ Σεβ. Κίτρος ἔκαμε ἐκκλήση τόσο σὺς συγγενεῖς τῶν προκατόχων του κυρῶν Παρθενίου καὶ Κωνσταντίνου, ὅσο καὶ σὺς εὐσεβεῖς κατοίκους τῆς Πιερίας, νὰ φέρουν στὸ Μουσεῖο ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τοῦ τόπου.

Στὶς 1 μ.μ. παρατέθηκε ἐπίσημο γεῦμα σὺς χώρους τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀγάπης καὶ χαρᾶς καὶ ἀνταλλάχθηκαν θερμῆς προπόσεις.

Εὐχὴ ὄλων νὰ ζοῦμε πάντα τέτοιες στιγμῆς χαρᾶς καὶ νὰ παραδειγματιζόμαστε ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν ἀνθρώπων πού ἔδωσαν τὴν ζωὴ τους γιά τὸ καλὸ τῆς 'Εκκλησίας μας.

νες, κατὰ τοὺς ὁποίους ἀναθίωσε ἡ ἡσυχαστικὴ παράδοση καὶ τὸ πατερικὸ πνεῦμα.

Ἡ σιάση τοῦ συγγραφέα ἀπέναντι στὰ ἐξεταζόμενα πρόσωπα καὶ γεγονότα εἶναι καλοζυγισμένη καὶ υπεύθυνη. Δὲν κάνει μιὰ ἔρευνα ψυχρὴ καὶ ἀπόσπαστη, ἀλλὰ ἐκφράζει μὲ πάθος τὴν ἀλήθεια γιὰ μιὰ περίοδο, κατὰ τὴν ὁποία συντελοῦνται πολλὰ καὶ σπουδαῖα στὴ ζωὴ τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ κνοφορεῖται τὸ σήμερον μὲ ὅλο τὸν περίπλοκο προσανατολισμὸ του, τὶς δόξες καὶ τὰ ἀδιέξοδά του. Ἡ διάταξη καὶ ἐπεξεργασία τῆς ὕλης γίνεται μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε καταδεικνύεται ἡ διαπάλη μεταξὺ παραδόσεως καὶ ἀλλοτριώσεως, φαινόμενο πὸν ἀπασχολεῖ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ Γένους γιὰ πολλοὺς αἰῶνες καὶ πὸν μέσα ἀπὸ πολλὰς συγκρούσεις καὶ ἐξελίξεις κατέληξε στὶς μέρες μας στὴ σύγχυση πὸν ἐπικρατεῖ στὴ σύγχρονη κοινωνία μας. Ὁ λόγος ὅμως γιὰ τὴν ἀλλοτρίωση δὲν ὀδηγεῖ στὴν ἀπόγνωση, ἀλλὰ στὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ φλόγα τῆς παραδόσεώς μας δὲν ἐσθίησεν, ἀλλὰ ἀπούγεται ὀλοένα ἀπὸ περισσότερα στόματα τοῦ καιροῦ μας. Ἔνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ τοῦ π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, πὸν μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ τὸ ὑπόλοιπο ἔργο του προσφέρει μεγάλη ὑπηρεσία στὴν αὐτογνωσία καὶ στὴ μελέτη τῆς ἰδιοπροσωπίας τοῦ ἐλληνορθοδόξου Γένους μας».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ πρακτικοῦ ἀπονομῆς, ὁ ὀρθοδευθεὶς Αἰδ. π. Γ. Μεταλληνὸς εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ τιμητικὴ διάκριση ἐνὸς βιβλίου δὲν περιποιεῖ μόνο τιμὴ στὸν συγγραφέα του, ἀλλὰ τοῦ προσθέτει καὶ τὸ βαρὺ χρέος τῆς συνέχειας — καὶ παραγωγικά, ἀλλὰ καὶ ποιοτικά. Γιατὶ στὸ ἑξῆς ὀφείλει νὰ ἀνταποκρίνεται στὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὶς προσδοκίαις ἐκείνων πὸν τὸν τίμησαν μὲ τὴν ἀναγνώριση τοῦ πνευματικοῦ του μόχθου. Ὅταν μάλιστα ἀθλοθέτης εἶναι ἡ ἴδια ἡ Σελιτὴ Κρομφὴ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὁ τιμώμενος κληρικὸς συνειδητοποιεῖ ἀκόμη περισσότερο τὴν βαρεῖα εὐθύνη, πὸν τὸν συνοδεύει στὸς δύο χώρους τῆς ταπεινῆς του διακονίας, τὸ ἱ. Θυσιαστήριον καὶ τὴν Ἐπιστήμη.

Παρακαλῶ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπό μας καὶ τὰ ἀξιότιμα Μέλη τῆς Κρομφικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ δεχθοῦν τὶς εὐχαριστίαις καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη μου γιὰ τὴν φιλόφρονα χειρονομία τους ἀπέναντι στὴν ἐρευνητικὴ προσπάθειά μου.

Στὴ σύντομη αὐτὴ προσομιλία, πὸν ἔχει ἀπλῶς συμβολικὸ χαρακτῆρα, δὲν πρόκειται νὰ ἀναλυθοῦν οἱ ὅροι «παραδόση» καὶ «ἀλλοτριώση» — ὅπως ἐκ πρώτης ὄψεως δείχνει τὸ Πρόγραμμα — κατὰ τὴν θεολογικὴ καὶ φιλοσοφικὴ σηματοδότησή τους. Ὁ λόγος θὰ περιορισθῆ σὲ μερικὰς διασαφήσεις καὶ ἐπακριβώσεις γύρω ἀπὸ τὸ τιμηθὲν βιβλίον, τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ μῆνμά του, γιὰ μιὰ αἰτιολόγησιν τοῦ τίτλου του.

1. Ἡ ἀναδιάρθρωση τοῦ Προγράμματος σπουδῶν ὀδήγησε τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στὴ σύσταση τοῦ γνωστικοῦ χώρου: «Ἱστορία καὶ Πνευματικὸς Βίος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Βράβευση π. Γ. Μεταλληνοῦ μὲ ἔπαθλο Ἀρχ. Σεραφεῖμ

κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδο». Ἡ ἔρευνα τοῦ χώρου μαζί μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ σχετικοῦ μαθήματος ἀντειθῆσαν στὸν ὀμιλοῦντα. Ἡ ὀργάνωση τῶν παραδόσεων μὲ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Ἰδεολογικά Ρεύματα κατὰ τὴν Μεταβυζαντινὴν περίοδο» ἐπέβαλε τὴν συναγωγή 11 Δοκιμίων, πὸν ἐπιτρέπουν μιὰ σφαιρικὴ θεώρηση τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικοκοινωνικῆς πορείας τοῦ Γένους μας ἀπὸ τὸν 17ο μέχρι τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰώνα. Πρόσωπα καὶ Γεγονότα, πὸν προσεγγίζονται κρομφικὰ — δηλαδὴ ὑπεύθυνα — στὰ κείμενα αὐτὰ, δὲν εἶναι παρὰ ὀρόσημα αὐτῆς τῆς πορείας, δειγματοληπτικὰ ἐκθέματα τοῦ ποιοῦ καὶ τῶν ρυθμῶν τῆς.

2. Ὁ γενικὸς τίτλος «Παράδοση καὶ Ἀλλοτριώση» πὸν δόθηκε στὸ βιβλίον, φανερώνει τὸ ἐπίκεντρο τῆς προβληματικῆς ὄλων τῶν κειμένων τοῦ Τόμου, μέσα στὸν ὁποῖο παρακαλουθεῖται ἡ παρατεινόμενη συνάντηση τοῦ ἐλληνορθοδόξου χώρου μὲ τὴν Ἑυρώπη καὶ τὶς ἰδεολογικὰς ἐξελίξεις τῆς. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀντιπαράθεση τῆς ρωμαϊκῆς συνέχειας, ὅπως σαρκώθηκε στὴν περίοδο τῆς Δουλείας, στὴν ἀλλοτριωμένη φοράγκικη χριστιανικότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλληνικότητα ἐκείνη, πὸν μέσα σὲ μιὰ ἀγωνιώδη περιπλάνηση ἀναζητεῖ σ' αὐτὴν (τὴν Ἑυρώπη) τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἰστορικὴ καταξίωσή τῆς. Παρακολουθοῦμε, ἔτσι, μιὰ συνεχιζόμενη ἀλλοτριωτικὴ πορεία, παρέκκλιση ἀπὸ αὐτὸ πὸν ἐπὶ σειρὰν αἰῶνων ἀποτέλεσε τὴν παράδοση τῆς Ρωμοσύνης.

Ἡ ἀλλοτριωτικὴ διαδικασία φανερώνεται ὡς ἀπώλεια ἢ ἀδράνεια τῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ ἰσχύος, ἀναζήτησης δηλαδὴ μιᾶς ἄλλης ἰστορικῆς σάρκας - ταυτότητας. Ἡ μανία τοῦ ἐξευρωπαϊσμοῦ ἢ ὀποιασδήποτε ἄλλης μεταλλαγῆς, προϋποθέτει πάντα τὴν ἀποκοπὴ κάθε ἐσωτερικῆς σχέσης μὲ τὴν παράδοση, σὲ σημεῖο νὰ ἀπορρίπτεται ἡ τελευταία ἀπὸ ἀδυναμία ὀρθῆς ἀποτιμῆσεώς τῆς. Τραγικότερη καὶ χειρότερη ὅμως περιπτώση ἀλλοτριώσεως εἶναι ἡ μουσειακὴ θεώρηση τῆς παραδόσεως ἀπὸ μιὰ μερίδα, πὸν βλέπει τὴν παράδοση σὰν τυποποιημένα ἔθιμα ἢ μνημεῖα καὶ τὴν ἀφήνει ἀνενέργητη — δη-

λαδή νεκρή— χωρίς να είναι αυτή, που καθορίζει την ιστορική μας ανέλιξη και παρουσία.

3. Το βιβλίο όμως δεν θέλει να σταματήσει σ' αυτές τις διαπιστώσεις, ή μόνο σ' αυτές. Θέλει να βοηθήσει τον αναγνώστη του να δώσει απάντηση σ' ένα μειώρημα, που αναδύεται μέσα από τις γραμμές του: Ποιά ή θέση μας σήμερα μέσα στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο; Γιατί, όσο είναι αλήθεια ότι η άρνηση της συνάντησης και διασταύρωσης Δαών και πολιτισμών είναι ανεπίτευτη, γιατί πρόκειται για αναπόφευκτη ιστορική αναγκαιότητα, άλλο τόσο δικαιωμένο είναι το ερώτημα: τί θα δώσουμε εμείς στην Ευρώπη ή τί περιμένουμε να πάρουμε από την Ευρώπη; Το βιβλίο θέτει ακόμη μια φορά το ερώτημα αυτό, που κορυφώθηκε με την επίσημη ένταξή μας στην Ε.Ο.Κ., όχι όμως μέσα από την αγωνία του στοχασμού, αλλά πρωταρχικά μέσα από την τεκμηριωμένη ιστορική έρευνα, που φωτίζει τα σημάδια της πορείας μας στο μονοπάτι της ιστορίας.

Έπίσκεψη στην 'Ι. Μ. Καλαμίου
(από την έκδρομή των συνεργατών της «Ε.Α.»)

Και είναι, πράγματι, ανείπωτη ή χαρά και ικανοποίηση του Δασκάλου διαν άκούει την απάντηση από τους σπουδαστές του: Αυτό που περιμένει ή Ευρώπη και ο κόσμος από την Ελλάδα σήμερα είναι ή αγιοπαιερική μαρτυρία της σωτηρίας - θέωσης και ο ρωμαίικος τρόπος ζωής, που μπορεί να οδηγήσει στην υπέρβαση του ευρωπαϊκού άγχους και γενικά της υπαρξιακής άγωνίας του συγχρόνου ανθρώπου. "Αν ένταχθήκαμε στην Ευρώπη, για να γίνουμε ένας ακόμη αντίπαλος της ευρωπαϊκής άγωνίας, είμαστε άχρηστοι για την Ευρώπη και μαρτυρούμε την άλλοτρίωσή μας. Γιατί ο Έλληνισμός πάντα, και ως άρχαίος και ως χριστιανικός, είχε κάτι να δώσει στον κόσμο. "Ενα μήνυμα έλπίδας. Μια δυνατότητα ανάταξης, σωτηρίας. Ο Θ. Κορυδαλλέας, οι άγιοι Έγγένιος και Κοσμάς οι Αιτωλοί, ο Βικέντιος Δαμοδός, ο Κοραής, ο Καΐρης, ο Μακρυγιάννης και οι άλλες μορφές, που αναδύονται στα κείμενα του βιβλίου, μας βοηθούν να κατανοήσουμε, αν και κατά πόσο μπορεί

ο Έλληνισμός του τέλους του 20ού αιώνα να αναλάβει ένα τέτοιο ιστορικό ρόλο.

4. Η έπίγνωση του ιστορικού ρόλου του Έλληνισμού, ως φορέα και μεταλαμπαδευτή της Όρθοδοξίας, είναι το μόνο πιστεύουμε, που μπορεί να μας στρέψει στους κρίσιμους καιρούς μας στις ρίζες μας, στην παράδοσή μας. Και είναι ίσως το πιο έλλιδοφόρο γεγονός στην άλλοπροάλλη έποχή μας (άντισόροση, θά την έλεγα), ότι ή διαδικασία της δυναμικής έπιστροφής στις ρίζες έχει άρχισει. Έχει άρχισει στα πρόσωπα των Νέων εκείνων, που θυσιάζουν καριέρες και κοινωνικές άναρριχήσεις, και καταφεύγουν όχι στην Ευρώπη για φωτισμό, αλλά στα θράχια και στις άγιορειτικές οκίτες. Δεν πρόκειται —θέβαια— για «φρηγή» με την τέχουσα έννοια, αλλά για «φρηγή» με την πατερική της σημασία. Δυναμική δηλαδή επανασόνδεση με την ίδια τη ζωή της παράδοσης, που όταν την ζήσουν και την κάμουν ζωή τους, θα μπορούν να επιτρέψουν να διαλεχθούν με την Ευρώπη και όλο τον κόσμο. Γιατί θα είναι γεμάτοι από άληθινή Ελλάδα και Όρθοδοξία, και θα μπορούν να σταθούν όλόρθοι και δυνατοί άπέναντι στον κόσμο όλο, για να του δώσουν. Γιατί θα έχουν να του δώσουν.

Η έποχή μας προκαλεί τη Χάρη και δέχεται γι' αυτό καταγιισμό Χάρης. Έκει, που όλα έδειχναν καθίτηση και άποτελμάτωση, άρχίζει ξαφνικά ή άνοδική πορεία. Η συνείδηση της πτώσης και ο πόθος της ανάστασης. Άρχισαν κι όλας να ξανακατεβαίνουν οι Πατροκοσμάδες και οι Έγγένιοι από το Όρος, για να γίνουν ένθαπόστολοι και Φωτιστές. Να φωτίσουν τό σκοιάδι μας. Να μάς θγάλουν από τη σύγχυση και το φοβερό χάος. Να φωτίσουν το Νού και τις καρδιές μας, για να νινθούμε και πάλι με το άπλειο Φώς της Χάρης.

Όταν άναζήτησα μια κατάλληλη άφιέρωση για το βιβλίο, κάτι, που να ξεπερνά τις συνήθειες τυπικότητες, το μόνο σιό όποιο σιάθηκα χωρίς καθόλου άναστολές, ήταν: «Στη Νέα γενιά, που άναζητά τις Ρίζες... Γιατί σ' αυτή τη Νέα Γενιά, που ξαναβρίσκει την παράδοσή μας, άνήκει το μέλλον της Πατριδας μας».

Στη συνέχεια ή Έλληνική Βυζαντινή Χορωδία υπό τη διεύθυνση του Πρωτοφάλλη κ. Λυκ. Άγγελόπουλου άπέδωσε ένα ώραίο πρόγραμμα βυζαντινης εκκλησιαστικής μουσικής, που περιλάμβανε: 1. Ε, Κύριε..., φαλμικό στίχο, μέλος Πέτρου Μπερεκέτη σε ήχο πρώτο. 2. Το στερέωμα... έκλογή φαλμικών στίχων προς τιμήν των Άγίων Άποστόλων. Το μέλος τονίσθηκε από τον κ. Άγγελόπουλο κατά μίμηση άλλης έκλογής, όπως την τόμισε ο κ. Σίμων Καράς. 3. Έξομολογείσθε τώ Κυρίω... πολυέλεο σύντομο σε 4 ήχους, όπως φέγγεται στο "Άγιον Όρος από τον π. Διονύσιο Φιρφιρή (καταγραφή Λ. Άγγελόπουλου). 5. Στίχους δοξολογίας σε ήχο πρώτο έπτάρφωνο. Μέλος Σίμωνα Καρά. 6. Κράτημα.. Μέλος 'Ιω. Πρωτοφάλλη της Μ. του Χ. Ε. του Τραπεζούντιου (18ος αί.) σε ήχο α'. 7. Τη φήμη του Μακαριωτάτου.

Την έκδήλωση παρακολούθησαν ο Παν. Άρχιμ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Διακηρύξεις περί τής ειρήνης.

Έπι τή λήξει τοῦ ἔτους 1986, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὴν εἰρήνην, δέον νὰ ὑπομνησθῆ, ὅτι αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ ἄνευ τοῦ ἐν Χριστῷ ἐξανθρωπισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο εἰονίσθη ἰδιαίτερος τόσον ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου εἰς τὸ πρό τινων ἐβδομάδων συγκροτηθὲν «Παγκύριον Συνέδριον Εἰρήνης», ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ κατὰ τὴν πρόσφατον τελετὴν τῆς κοπῆς τῆς πίττας ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐν χαιρετισμῷ του πρὸς τὸ ἀναφερθὲν συνέδριον εἶπεν τὰ ἑξῆς: «Ἡ Ἐκκλησία ἀγωνιζόταν πάντοτε καὶ θρυσκόειν σὲ κάθε εὐκαιρία στὴν πρωτοπορία ὄλων τῶν εὐγενῶν προσπαθειῶν γιὰ ἐπικράτηση καὶ ἐμπέδωση τῆς εἰρήνης πάνω στὴ γῆ. Ἡ εἰρήνη, ὅμως, δὲν εἶναι μόνον ἐξωτερικὴ, δὲν ἀφορᾷ δηλαδὴ στὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἕξω κόσμον, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐσωτερικὴ, ἀφορᾷ στὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του, μὲ τὴ συνείδησή του. Καὶ ἡ διπλὴ αὕτη εἰρήνη, ἡ ἕξω καὶ ἡ μέσα, μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ, διὰ τὸν ἀνθρώπου γίνεῖ ΑΝΘΡΩΠΟΣ, χαρίεν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸν μπορεῖ νὰ βλέ-

πει σὸ πρόσωπο τοῦ συναθρώπου του τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του... Χωρὶς τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει εἰρήνη...».

Καὶ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν τελετὴν τῆς πίττας εἶπεν ἐπιγραμματικῶς τὰ ἑξῆς: «Ὅσοι σημαῖες καὶ ἂν πάρωμε στὰ χέρια μας καὶ ὅσοι πορεῖες καὶ διαδηλώσεις κι ἂν κάμωμε γιὰ τὴν εἰρήνη, ἡ εἰρήνη ποτὲ δὲν θὰ ἔλθῃ, ἐὰν δὲν ἐπιτευχθῆ ὁ ἐξανθρωπισμὸς τοῦ ἀνθρώπου κοντὰ στὸν Χριστὸ καὶ στὴν Ἐκκλησίαν».

Αἱ διακηρύξεις αὐταὶ, αἱ ὁποῖαι εἶναι σύμφωνοι πρὸς πάντα τὰ ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς μηνύματα τῶν Ἑγερτῶν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπομνησκόν, ὅτι τὰ διάφορα «κινήματα εἰρήνης» πρόπει διὰ χριστιανικοῦ προσανατολισμοῦ νὰ γίνον ῥεαλιστικώτερα καὶ πεισιτικώτερα.

Ὁ νέος Πατριάρχης Ρουμανίας.

Ὁ καθ' ὄλον Ὀρθόδοξος κόσμος μετὰ μεγάλην χαρᾶς ἐπληροφορήθη τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Βουκουρεστίου, Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας καὶ Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Θεοφιλοῦ, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε διέπρεπεν ὡς μοναχός, ὡς θεολόγος ἱερεὺς, ὡς βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ ἀειμνήστου

π. Δημ. Μπεκιάρης, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Κολωνίας κ. Γαβριήλ, Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας κ. Βαρθολομαῖος, Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, Ναυπάκτου κ. Ἀλέξανδρος, Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχιμ. π. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης, ὁ Ἀναπλ. τὸν Γεν. Διευθ. τῆς Α. Δ. Παν. Ἀρχιμ. π. Π. Δακτυλίδης πολλοὶ ἄλλοι κληρικοί, ἡ βουλευτὴς κ. Ἄννα Συνοδινού, ὁ τ. Ὑπουργός κ. Γερ. Ἀποστολάτος, οἱ Καθηγητὲς Κ. Παπαζαχαρίου, Γ. Γαλίτης, Ἀλ. Σταυρόπουλος, Μιχ. Μακράκης, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀνωτ. Ἐκκλ. Σχολῆς Κηφισίας κ. Γ. Παπαδάκης, ἐκ μέρους τῆς ἐφ. «Ὀρθόδοξος Τύπος» ὁ π. Ἰω. Διώτης, ἐκ μέρους τῆς «Καθολικῆς» ὁ π. Ἀρμάς, ἀνώτατοι δικαστικοὶ καὶ πυκνὸ ἀκροατήριον.

Τηλεγραφήματα ἔστειλαν οἱ Σεβ. Ἀρτης κ. Ἰγνάτιος, Τρίκκης κ. Ἀλέξιος, Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδων, Θήρας κ. Παντελεήμων, ὁ βουλευτὴς Φωκίδος κ. Γκελεστάθης κ. ὁ Διευθυντὴς τῆς «Χριστιανικῆς» κ. Μαν. Μηλιαράκης, ποὺ ἀνέγνωσε ὁ συνεργάτης μας κ. Μαν. Μελινός.

Τὸ Σάββατο 18 Ὀκτωβρίου ἐγένε ἐκδρομὴ τῶν συντακτῶν καὶ συνεργατῶν τῆς «Ε.Α.» στὴν Ἱ. Μητρόπολη Ἀργολίδος. Ἐγέναν ἐπισκέψεις στὶς Ἱ. Μονὰς Ἀγγουῶντος, ὅπου ξεναγήθησαν ἀπὸ τὸν ἀνταποκριτὴ τῆς

«Ε.Α.» στὸ Ἄργος Αἰδ. Δημ. Κωστόπουλο, Ταξιαρχῶν, ὅπου ἀνέμενε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος ποὺ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη προστέθηκε στοὺς ... ἐκδρομεῖς μετακινούμενος μὲ τὸ ὄχημα ποὺ τοὺς μετέφερε προπορευόμενου κενοῦ τοῦ αὐτοκινήτου του. Ὁ Σεβ. μὲ περισσὴ ἀγάπη καλωσόρισε τοὺς συνεργάτες τῆς, συνεχάρη κι εὐχήθηκε στὴν «Ε.Α.» γιὰ τὴ 10ετηρίδα τῆς καὶ παρέθεσε τράπεζι στὴ Μονὴ Καλαμίου, ὅπου οἱ ἐκδρομεῖς προσέβαλλον τοῦ Παν. Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱ. Σ. π. Ἰακώβου ἔψαλαν ἐκκλ. ὕμνους. Ἀκολούθησε ἐπίσκεψη στὴν ἔδρα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως στὸ Ναύπλιο, ὅπου ἀνταλλάχθηκαν ἀναμνηστικὰ δῶρα ἀνάμεσα στὸν Σεβ. καὶ τὸν Διευθυντὴ τῆς «Ε.Α.» καὶ τέλος ἐπίσκεψη στὴν Ἱ. Μ. Ἀγίου Θεοδοσίου, ὅπου καὶ τελέσθηκε ἐσπερινὸς παρουσία τοῦ Σεβ. ἀπὸ τὸν Παν. Ἀρχιεπισκοπῆς μὲ χορὸ φαλμικῶν ἀπὸ τοὺς συνεργάτες τῆς ἐφημερίδας μας. Ἡ ἐκδρομὴ, στὴν ὁποία ἔλαβε μέρος κι ὁ Ἀναπλ. τὸν Γεν. Διευθ. τῆς Α. Δ. Παν. Ἀρχιμ. π. Πέτρος Δακτυλίδης, ἔδωσε στοὺς συντάκτες καὶ συνεργάτες μας πολλὰς εὐκαιρίες ἀναψυχῆς, πνευματικῆς ἀνατάσεως καὶ στενότερης προσωπικῆς γνωριμίας.

(Τέλος)

Ἀρχιμ. ΠΝΝΑΤΙΟΣ ΛΑΠΠΑΣ
Α' Γραμματεὺς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχισυντάκτης «Ἐκκλ. Ἀληθείας»

Πατριάρχου Ἰουστινιανού, ὡς Κοσμήτωρ τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου Βουκουρεστίου, ὡς Ἐπίσκοπος Αἰαδ, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κραϊόβης καὶ Μητροπολίτης Ὀλιετίας, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἰασίου καὶ Μητροπολίτης Μολδαβίας.

Ὁ νέος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἰδιαίτερος διεκρίθη εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Ἱ. Μονῶν, εἰς τὸν καταρτισμὸν ἱερῶν, εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς καὶ εἰς τὴν δημοσίευσιν σειρᾶς μονογραφῶν περὶ τῶν θεμελιωτῶν τῆς ρουμανικῆς θεολογίας καὶ λογοτεχνίας (Δουσιθέου Μολδαβίας, Ἰακώβου Πούτινας κ.ά.). Ἐπίσης ὁ Μακ. Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόφιλιος εἶναι γνωστὸς ὡς μέλος τῶν Προσυνοδικῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων καὶ τῆς Διασκέψεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὡς συντετὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας του ἐν τῇ Οἰκουμένῃ Κινήσει. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ἐπίσης, ὅτι κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν αὐτοῦ ὡς Πατριάρχου ἐκάλεσε τὸν ρουμανικὸν λαὸν «να συσπειρωθῇ γύρω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία του, διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ταυτότητα τῆς Ρουμανικῆς Ὀρθοδοξίας καὶ νὰ ἀνανεώσῃ τὴν ἀποστολήν της εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν».

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι, ὡς ἐιονίσθη ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμολ. Καθηγ. Ιον Βρία ἐν ἄρθρῳ του εἰς τὴν «Ἐπισκεψίμ», «τὰ μεγάλα προσόντα τοῦ Θεολογιστοῦ — ἡ μεγάλη δημοτικότητά του, ἡ ἄμεση πρόβασή του στὶς ἀνάγκες τοῦ κλήρου, ὁ σεβασμὸς του πρὸς τὸν συνοδικὸ θεσμὸν, ἡ μακρὰ μοναστικὴ του ἐμπειρία, τὸ διορθόδοξο καὶ οἰκουμενικὸ ἀνοιγμὰ του — θὰ ἀποτελέσουν πολὺτιμα ἐφόδια γιὰ τὴν ἀρχομένη πατριαρχικὴ διακονία του».

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, — τὸ ὅποιον ἔχει διώσει τὴν ἐν μέσῳ αὐτοῦ φωτεινὴν παρουσίαν, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν πραότητα τοῦ νέου Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, διὰ οὗτος ἐπεσκέπτετο τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ παρελθόν —, εὐχεται ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς φυλάτῃ αὐτὸν εἰς πολλὰ ἔτη καὶ εὐλογῇ τὸ δύσκολον πατριαρχικὸν ἔργον του πρὸς ὄφελος τοῦ ἀδελφικοῦ καὶ ὁμοδόξου ρουμανικοῦ λαοῦ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς καθ' ὅλου Ὀρθοδοξίας.

«Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Πρέπει διὰ μίαν ἀκόμη φοράν νὰ ἐξαρθῇ ἡ ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἐκδόσις τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τὸ ὅποιον εἰσηλθεν εἰς τὸ 26ον ἔτος τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ.

Ὡς ὀρθῶς σημειοῦται ἐν τῷ Προλόγῳ τῆς διὰ τὸ Νέον Ἔτος 1987 ἐκδόσεως, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἡμερολόγιον ὡς εἰρησὶα ἐπίσημος ἐκδόσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «μετὰ τὴν παγίαν πλέον διάταξιν τῆς ὕλης αὐτοῦ ἔχει καταστῆ ἀναπόσπαστον βοήθημα διὰ τὴν «εὐδοχημόνας καὶ κατὰ τάξιν» διεξαγωγὴν τῆς θείας λατρείας εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ἱερούς ναοὺς, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ», ἐνῶ τὰ ἐν τῷ Ἡμερολόγιῳ ἀναφερόμενα «πληροφορικὰ στοιχεῖα... παρέχουν πλήρη εἰ-

κόνα τῆς ἐνεσιώσης καταστάσεως καὶ τῆς πνευματικῆς κινήσεως καὶ ζωῆς, οὐ μόνον τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τὴν Οἰκουμένην Ὀρθοδόξων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ λαμπρά, συμπεπικνωμένη καὶ καλλιτεχνικὴ αὐτὴ εἰρησὶα ἐκδόσις τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἀποτελεῖ γεγονός πανορθόδοξον καὶ οἰκουμενικῆς σημασίας, διότι προσβάλλει τὴν οἰκουμενικότητα τῆς καθ' ὅλου Ὀρθοδοξίας.

Ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ ὅπως ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Δ. Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε, ὅπως τὸ ἐφετεινὸν «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἀφιερωθῇ «εἰς τὴν περίσσειαν καὶ γεραίραν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτῆς (1837 - 1987)».

Ὡς τονίζεται ὑπὸ τῆς διὰ τὴν ἐκδόσιν ταύτην ἀρμοδίας Ὑποεπιτροπῆς, τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσῶν κ. Διονύσιος, «βαθύτατον εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς ἐγγνωμοσύνης ἡμῶν πρὸς τὸν πανοικίριμον Θεόν, ὅτι μᾶς ἠξίωσε νὰ ἐορτάσωμεν τὴν λαμπρὰν ταύτην ἀμφιετηρίδα τῆς παλαιότατου Θεολογικῆς Σχολῆς, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας «ὡς ἀριγέννητα θρόφῳ» ἐξετράφησαν μετὰ τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα» (Α' Πέτρου 2,2) ἀναριθμητοὶ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες καὶ ἀλλοδαποί, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου καὶ διτρητοὶ θεράποντες τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Καὶ ὡς χαρακτηριστικῶς προστίθεται ὑπὸ τῆς Ὑποεπιτροπῆς, «ἡ διαδραμοῦσα 150ετία ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Σχολῆς ταύτης ἀποτελεῖ τῷ ὄντι ζωσαν μαρτυρίαν τῆς πολυτίμου προσφορᾶς αὐτῆς εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν Θεολογικὴν Γραμματείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν». Ἡ Σχολὴ αὕτη ἀνεδείχθη διὰ τῶν διδασκάλων αὐτῆς «ἐπαλξίς καὶ προπύργιον τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως καὶ διδασκαλίας». Ὅθεν γενικὴ εἶναι ἡ εὐχή, ὅπως ἡ Σχολὴ «ἐορτάσῃ, ῥωμαλέα καὶ σφριγῶσα, πολλὰς εἰσέτι ἀμφιετηρίδας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν».

Εὐσύνοπτος Ἱστορία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἀσφαλῶς ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1987 ἐορταζομένη 150ετηρίς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν θὰ δώσῃ πολλὰς ἀφορμὰς εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ἵνα ἐξάρῃ τὸ μέχρι τοῦδε συντελεσθὲν ὑπ' αὐτῆς ἔργον, ὡς καὶ τὰς διὰ τὸ μέλλον προοπτικὰς αὐτῆς. Ἄλλ' ἤδη πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὸ εἰς τὰς δύο προηγουμένας παρατηρήσεις ἀναφερόμενον «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 1987» περιέχει εὐσύνοπτον Ἱστορίαν τῆς Σχολῆς, συντεθεισάν ὑπὸ τοῦ Λέκτορος αὐτῆς κ. Σπυρίδωνος Κομπογιάννη.

Ἐν τῷ πονήματι τούτῳ γίνεται λόγος περὶ τῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Πατριάρχου Ρουμανίας.

Εἰς τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Θεοκτίστου (16.11.86) παρέστη καὶ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μηθύμνης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἐλευθερουπόλεως κ. Εὐδοκίμου ὡς καὶ τοῦ Παν. οσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰακώβου Παπαθανασίου - Γκίνη, ἅμα τῆ ἐπιστροφῇ αὐτῆς ὑπεβλήθη ἡ ἀκόλουθος ἐκθεσις:

«Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

»Ἐκτελοῦντες σεπτὴν ἐντολὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μηθύμνης Χρυσοστόμου, Ἐλευθερουπόλεως Εὐδοκίμου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου Παπαθανασίου - Γκίνη, μετέβημεν εἰς Βουκουρέστιον Ρουμανίας προκειμένου νὰ παραστώμεν εἰς τὴν τελετὴν ἐνθρόνισεως τοῦ νέου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Θεοκτίστου, ἥτις ἔλαθε χώραν τὴν 16ην Νοεμβρίου 1986.

»Ἡ ἐν λόγω τελετὴ ἤρχισεν μὲ Θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν ὅστις ἦτο κατόμεστος κόσμου ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ. Εἰς αὐτὴν παρέστησαν οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος, Βουλγαρίας κ. Μάξιμος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τσεχοσλοβακίας κ. Δωρόθεος, ἐκπρόσωποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ λοιπῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπρόσωποι ξένων Δογμάτων καὶ Ἐθνοσκευμάτων, ὡς καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ρουμανικῆς Κυβερνήσεως. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ἐξεφωνήθησαν λόγοι ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπήντησεν ὁ Πατριάρχης ἐκφωνήσας ἅμα καὶ τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του. Μετὰ ταῦτα παρετέθη Τρά-

ιδρύσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Σχολῆς, περὶ τοῦ νέου κυριακοῦ συγκροτήματος αὐτῆς ἐν τῇ Πανεπιστημιόπολει Ἀθηνῶν, περὶ τοῦ ἐν τῇ Σχολῇ Κέντρου Συναϊτικῶν Μελετῶν, περὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ τοῦ Προσωπικοῦ τῶν Τμημάτων καὶ Τομέων αὐτῆς, περὶ τῶν ἀνακηρυχθέντων ὑπ' αὐτῆς Ἐπιπέδων Διδασκῶν, περὶ τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς, οἱ ὅποιοι εἴτε ἐχηρμάτισαν Προϊνάνειες τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἴτε ὑπῆρξαν ἢ εἶναι μέλη τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, περὶ τῶν κοιμηθέντων Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ περὶ τοῦ ἀποφοίτου αὐτῆς Νεκταρίου Κεφαλά, ὁ ὅποιος διὰ τῆς ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1961 Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνηρηθῆναι «αὐτῶν ὁσίοις καὶ ἁγίοις τῆς Ἐκκλησίας».

Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπλωμεν, ὅτι ἡ ἐργασία αὐτὴ τοῦ κ. Κοιτογιάννη ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν ἀρετηριῶν καὶ συμβολὴν εἰς τὰς κατὰ τὸ 1987 γενησομένας ἐκδηλώσεις καὶ δημοσιεύσεις ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Πρὸς καταπολέμησιν τῶν ναρκωτικῶν.

Ὡς ἐσημειώθη ἐν σχετικῷ Χρονικῷ τοῦ προηγουμένου τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», ἡ Ἱερὰ Μητροπολις Δημητριάδος ἀνέλαβε ἐσχάτως πρωτοποριακὴν σαυροφορίαν κατὰ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ναρκωτικῶν. Οὕτω πρὸς τὰς ἐκατοντάδας τῶν νέων, οἱ ὅποιοι μετέσχον τοῦ Γ' Συνεδρίου Χριστιανικῆς Νεολαίας Δημητριάδος προσβλήθη ἐιδικὴ ταινία ἐν τῷ «Πνευματικῷ Κέντρῳ» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ ἐγένετο κατάλληλος ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χριστοδούλου. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως εἶναι, ὅτι ἐν τῷ Κέντρῳ τοῦτω ὀργανώθη Ἐκθεσις περὶ τῶν ναρκωτικῶν, ὀργανωθεῖσα κατὰ θανάσιον τρόπον ἰδίως ὑπὸ τοῦ Συμβουλευτικοῦ Σταθμοῦ προβλημάτων ἐφη-

θείας, ὅστις συνεσιήθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως πρὸ ἐνὸς ἔτους.

Ἡ Ἐκθεσις αὕτη περιέχει πλούσιον φωτογραφικὸν καὶ στατιστικὸν ὕλικόν, ἔχει ταξινομήσει τὰ ἐκθέματα κατὰ ἐνόητας διευκολυνούσας τὸν ἐπισκέπτην, ἐπισημαίνει τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα ὠθοῦν τοὺς νέους εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ναρκωτικῶν, καὶ διαφωτίζει κατ' ἐξαιρετικὸν ἐποπτικὸν τρόπον περὶ τῶν τόπων καὶ τρόπων χρήσεως τῶν ναρκωτικῶν, περὶ τῶν συνεπειῶν, τῆς διακινήσεως καὶ ἐμπορίας αὐτῶν καὶ περὶ τῆς λήψεως τῶν ἀναγκαίων σχετικῶν προληπτικῶν καὶ θεραπευτικῶν μέτρων. Εἰς τὴν Ἐκθεσιν παρουσιάζονται ἐν ἐιδικῇ προθήκῃ ναρκωτικὰ εἰς τὴν φρικτὴν τῶν κατὰστασιν, ἵνα οἱ νέοι γνωρίζουν τὴν ὄψιν τῶν καὶ προσφύλασσονται ἐξ αὐτῶν. Ἐπὶ πλέον ἡ Ἐκθεσις προβάλλει ἐιδικὰ ἐνημερωτικὰ διβλίκα καὶ ἐντυπα, ὡς καὶ βιντεοταινίας καὶ συνεντεύξεις περὶ τῶν ναρκωτικῶν.

Ἡ ὅλη προσπάθεια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως συμπληρώθη διὰ τῆς εὐστοχωτάτης μεγάλης πολυχρῶμου «ἀφίσσας» μὲ τὸν τίτλον «Τὸ ὄνομα τοῦ παιχιδιοῦ εἶναι θάνατος», ἡ ὁποία ἐτοιχοκλήθη εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ Βόλου καὶ τῆς περιοχῆς Δημητριάδος, καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως καταποπιστικοῦ ὁδηγοῦ τῆς Ἐκθεσεως καὶ τῶν δύο πολυχρῶμων καλλιτεχνικῶν καὶ πλήρως καταποπιστικῶν πολυσελίδων φυλλαδίων ὑπὸ τοὺς τίτλους «Τί ξέρω γιὰ τὰ ναρκωτικά;» καὶ «Τί πρέπει οἱ γονεῖς νὰ γνωρίζουν γιὰ τὰ ναρκωτικά;».

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἐὰν ἡ λαμπρὰ Ἐκθεσις, ἥτις ἐπὶ ἐβδομάδας ἐλειτούργησεν ἐν Βόλῳ, μετεφέρετο μετὰ τοῦ σχετικοῦ ἐποπτικοῦ καὶ ἐντύπου ὕλικου καὶ εἰς ἄλλας μεγάλας Ἱ. Μητροπόλεις καὶ ἐὰν αὐτὸ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐφρόντιζε, ὥστε ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον μέρος τῆς μαθητιώσης καὶ σπουδάζουσας νεολαίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἐκθεσιν ταύτην.

πεζα εις την οποίαν παρεκάθησαν περί τὰ χίλια ἄτομα, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Προέδρου Νικολαΐ Τσαουσέσκου, καί ὁ Ὑπουργός Θρησκευμάτων τῆς Χώρας τῶν.

»Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἐπίσημον γεῦμα καί πάλιν προσεφώνησαν τὸν νέον Πατριάρχην, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀντιπροσωπείας μας Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μηθύμνης, μεταφέρων οὕτω τὰς εὐχὰς καί τὰ φιλάδελφα αἰσθημὰτα τοῦ τε Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱεράς Συνόδου ὡς καί τὰ αἰσθημὰτα τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, τονίσας τοὺς παλαιούς ἀδελφικούς δεσμούς αἰτινες συνδέουν τὰς δύο Ἐκκλησίας Ἑλλάδος καί Ρουμανίας. Ἐν συνεχείᾳ ἐδόθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Βουκουρεστίου Συναλία ὑπὸ χορωδίας φοιτητῶν τῆς Σχολῆς πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου καί τῶν ὡς εἴρηται ἀντιπροσωπειῶν.

»Κατὰ τὰς δύο ἐπομένους ἡμέρας ἡ ἀντιπροσωπεία ἡμῶν ἔτυχε ἰδιαιτέρας τιμῆς, ξεναγηθεῖσα εἰς τὰ ἀξιοθέατα τοῦ Βουκουρεστίου καί τὰς Ἱεράς Μονὰς τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἔνθα φυλάσσονται κειμήλια σπουδαίας τέχνης καί ἱστορικῆς καί καλλιτεχνικῆς ἀξίας καί ἐθαύμασε τὸν ἀκμάζοντα Μοναχισμόν, τῶν τε ἀνδρῶν καί γυναικείων.

»Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεως ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης ἐδέχθη τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας μας εἰς τὸ Γραφεῖον του, ὅπου διεδήλωσε τὰ αἰσθημὰτα αὐτοῦ τε καί τοῦ Ρουμανικοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου καί λαοῦ. Ἐπ' εὐκαιρία ἡ ἀντιπροσωπεία ἡμῶν προσέφερεν εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Ποιμαντορικὴν Ράβδον, ὡς δῶρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

»Τὴν ἀντιπροσωπείαν ἡμῶν κατὰ τὴν ἄφιξιν καί ἀναχώρησιν αὐτῆς ὑπεδέχθη καί κατευδῶσεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Βουκουρεστίου ὁ ἐκεῖ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Δημήτριος Ζέρβος, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέφη εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Πρεσβείας ἡ ἀντιπροσωπεία ἡμῶν.

Μετὰ σεβασμοῦ

† Ὁ Μηθύμνης Χρυσόστομος

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Εὐδόκιμος.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Μὲ σεπτὴ ἀπόφαση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, θὰ συνεχισθῇ τὸ περυσινὸ πρόγραμμα τῶν Ἱερατικῶν Συνάξεων Ἐπιμορφώσεως μετὰ ἄλλη ὅμως μορφή. Οἱ στόχοι τοῦ φετινοῦ προγράμματος εἶναι εὐρύτεροι· ἀφοροῦν τὴν ἀναζωπύρωση τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς, μετὰ τὴν περαιτέρω κατάρτιση τῶν Ἐφημερίων πάνω σὲ ζητήματα θείας λατρείας, διδασχῆς, ἐξομολογήσεως - ποιμαντικῆς καθοδηγήσεως, νεότητος καί οἰκογενείας. Γιὰ τὴν ἐπιτυχέστερη ἀξιοποίηση αὐτοῦ τοῦ μέτρου, μετὰ τὴν ποιμαντικὴ ἀποκέντρωση ποῦ ἤδη καθιερώθηκε, θὰ λειτουργοῦν σὲ ἕνα πρῶτο στάδιο Ἐπιμορφῶν τῶν ὑπευθύνων Συντονιστῶν τῶν δώδεκα ταμέων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἰσάριθμες μετὰ τὴν προαναφερθεῖσες ποιμαντικὰς κατευθύνσεις. Οἱ Ἐπιτροπὲς αὐτές, στίς ὁποῖες θὰ μετέχουν καί δύο τουλάχιστον κληρικοί ἢ λαϊκοὶ εἰδήμονες, θὰ μελετοῦν τὰ ζητήματα καί θὰ δίνουν τὴν γενικὴν κατευθύνσιν. Ἡ ὑλοποίησίν τους θὰ μεθοδεύεται ἔπειτα σὲ ἕνα δεύτερο ἐπίπεδο, κατὰ τὴν ἐπιμέρους Συνάξει τοῦ καθενὸς Συντονιστοῦ μετὰ τοὺς ὑπευθύνους Ἐφημερίων (γιὰ κάθε ποιμαντικὴν διακονίαν) τῶν Ἐνοριῶν τοῦ Ταμέως του.

Ἐν τῷ μεταξύ πραγματοποιήθηκε ἔκτακτη ἐπιμορφωτικὴ Σύναξι τῶν νεωτέρων Κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Κατ' αὐτὴν ὁ Πρωτοσύγκελλος ἀρχιμ. κ. Δημήτριος Μπεκιάρης ἀνακεφαλαίωσε συνοπτικὰ τὴς εἰ-

σηγήσεις τῆς προηγούμενης χρονιάς, καί ἀκολούθως ὁ προσκεκλημένος Καθηγητὴς τῆς Λειτουργικῆς - Ὁμιλητικῆς τοῦ Παν)μίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης Φουντούλης εἰσηγήθηκε τὸ θέμα «Ὁ Ἱερεὺς, λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ - λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας». Ὁ Εἰσηγητὴς ὑπεγράμμισε μεταξύ ἄλλων καί τὸν ρυθμιστικὸν ρόλον τῶν λειτουργῶν τοῦ Κέντρου στὴν διαμόρφωση ἑνὸς εὐρύτερου λειτουργικοῦ «τύπου» καί ἐπεσήμανε τὴν παθολογία τῆς σημερινῆς λατρευτικῆς πραγματικότητος. Ἐπακολούθησε σύντομη ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων. Συμφωνήθηκε νὰ προγραμματισθῇ μιὰ νέα συνάντησις γιὰ διεξοδικότερη μελέτη τῶν ἐπισημανθέντων. Στὸ τέλος δόθηκαν ἀπὸ τὸν παν. Πρωτοσύγκελλον οἱ Βεβαιώσεις σὲ ὄσους εἶχαν παρακολουθήσει τὴν περυσινὴν σειράν τῶν ἐπιμορφωτικῶν μαθημάτων, καί ἡ συνάντησις ἔκλεισε μετὰ τὴν Φήμη τοῦ Μακαριωτάτου.

—Τὴν Κυριακὴ 30 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε στὸν Ἱερό Ναὸ Ἀγίας Εἰρήνης Αἰόλου σύναξι ὄλων τῶν στελεχῶν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς, δηλαδὴ τῶν Συντονιστῶν Διακονίας Νεότητος, τῶν Ὑπευθύνων Ἐφημερίων καί τῶν Κατηχητῶν - Κατηχητριῶν. Προηγήθηκε Ἐσπερινὸς καί ἐπικολούθησε Εἰσήγησις τοῦ Πρωτοσυγκελλοῦ καί Διευθυντοῦ Νεότητος ἀρχιμ. κ. Δημητρίου Μπεκιάρη μετὰ θέμα «Τὸ πνεῦμα τῆς Κατηχητικῆς Διακονίας στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν». Τόσο μετὰ τὴν εἰσηγήσιν ὅσο καί μετὰ τὴν συζήτηση, κατὰ τὴν ὁποία ἀκούσθηκε καί ὁ ἀντίλογος, ὑπογραμμίσθηκε ἡ οὐσιώδης ἀνάγκη τὸ κατηχητικὸν ἔργο νὰ στηρίζεται πάνω σὲ σωστὰς ἐκκλησιολογικὰς θέσεις, νὰ ἀποτελεῖ μιὰ προσεγμένη καί συγκροτημένη ἐνορία καὶ διακονία, νὰ δημιουργεῖται μιὰ σωστὴ ποιμαντικὴ σχέση μεταξύ τῆς ἐνορίας (διὰ τοῦ Ὑπευθύνου Νεότητος καί τῶν ἄλλων Ἐφημερίων) καί τῶν Κατηχητῶν - Κατηχητοπαίδων, ὥστε πραγματικὰ νὰ ὑφίσταται ἐκκλησιαστικὴ κατῆχησις καί ὄχι ἀπλῶς θρησκευτικὴ διαφώτισις. Στὸ τέλος δόθηκε σὲ ὄλους ἀπὸ ἕνα τεῦχος τοῦ ἀνατύπου «Ἀγιολογικὴς Πηγὴς Κατηχησεως».

—Τὸ Σάββατον 13 Δεκεμβρίου, μετὰ ἀπὸ πρόσκλησιν τῆς Διευθύνσεως Νεότητος πρὸς τοὺς νέους τῆς Ἀθήνας, πραγματοποιήθηκε προεορτια ἐκδήλωσις ἐν ὄψει τῶν Χριστουγέννων στὸν Ἱερό Ναὸ Ἀγίας Εἰρήνης Αἰόλου. Πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους φοιτητὰς, σπουδαστὰς καί μαθητὰς - μαθήτριες τῶν ἀνωτέρων κατηχητικῶν σχολείων μίλησε ὁ αἰδ. πρωτοπρεσβ. π. Γεώργιος Μεταλληνὸς μετὰ θέμα «Ὁ Χριστὸς ὡς ἄρχων εἰρήνης» καί ἐπακολούθησε ἐλεύθερος διάλογος. Ἡ ὄλη ἐκδήλωσις ἦταν μιὰ ἀξιόλογη προσπάθεια τῆς Διευθύνσεως Νεότητος, χάρις θεοβίως στὴν εὐγενῆ ἀνταπόκρισιν καί τοῦ Ὁμιλητῆ, γιὰ προσέγγισιν καί διάλογον μετὰ τὰ νιάτα. Παραβρέθηκαν οἱ Ὑπευθύνου Νεότητος καὶ οἱ Κατηχητὰς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὁ Παιδικὸς Βυζαντινὸς Χορὸς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μετὰ διευθυντὴ τὸν Πρωτοψάλτη κ. Λυκούργου Ἀγγελόπουλον ἐπεφύλαξε σὲ ὄλους μιὰ ξεχωριστὴ ἐκπληξὴ μετὰ χριστουγεννιάτικους ὕμνους καί κάλαντα.

—Τὴν Δευτέραν 8 Δεκεμβρίου ἡ Ἐνορία Ἀγίας Τριάδος Ἀμπελοκήπων ἐτοίμασε γιὰ τοὺς ἐνορίτες τῆς μιὰ ὁμορφὴν ἐκδήλωσιν γιὰ τὴν ἐρχόμενη ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ἡ χορωδία τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητῆ τῆς Σχολῆς καί Πρωτοψάλτη τοῦ Ναοῦ κ. Φώτη Κατσετζῆ παρουσίασε χριστουγεννιάτικους ὕμνους μετὰ σύντομη περιεκτικὴν εἰσαγωγὴν ἀπὸ Ἱεροσπουδαστῆ - μέλους τῆς χορωδίας, ἐνὸς ὁ παν. Πρωτοσυγκελλοῦ ἀρχιμ. κ. Δημήτριος Μπεκιάρης ἀνέπτυξε τὸ θέμα «Προεπρεπίζοντες τῶν Χριστουγέννων τὰς εἰσόδους - Ὑμνολογικὴ καί Ἐορτολογικὴ προετοιμασία ἐνόψει τῶν Χριστουγέννων». Στὸ τέλος τῆς ἐκδηλώσεως τόσο ὁ Πρωτοσύγκελλος ὅσο καί ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ π. Γεώργιος Χατζηδογαιανῆς ἐξέφρασαν ἐκ μέρους ὄλων τῶν παρευρεθέντων τὰ συγχαρητήρια πρὸς τοὺς χορωδοὺς - Ἱεροσπουδαστὰς γιὰ τὴν ἀφογὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὕμνων.

Ἱερά Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως

Πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως Σεβ. κ. Ἀνθιμος ἀπέστειλε τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν, τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας ἐκοινοποίησε καὶ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὰς Τοπικὰς Ἀρχὰς Ἐθροῦ καὶ τὸν Ἐκκλησιαστικὸν Τύπον:

«Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,

»Ὁ ἐγεγερθεὶς ἐσχάτως καὶ διαρκῶς αὐξανόμενος θόρυθος περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τοῦ ἀριθμοῦ 666 ἔχει δημιουργήσει πρόβλημα εἰς τὰς συνειδήσεις πολλῶν χριστιανῶν καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱεράν Μητρόπολιν. Προκειμένου νὰ διαφωτίσωμεν τὸν εὐσεβῆ λαὸν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διωργανώσαμεν ἀπογευματινὴν συνάθροισιν τὴν Κυριακὴν 9 Νοεμβρίου εἰς τὴν ὁποίαν ἡ προσέλευσις τῶν πιστῶν ὑπῆρξε πρωτοφανής. Ὡσαύτως τὴν Κυριακὴν 16 Νοεμβρίου ἀνεγνώσθη εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως ἡμετέρα ἐκτενὴς ἀνακοίνωσις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. (Τὴν ἀνακοίνωσιν ἀποστέλλομεν εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον).

»Ἐπὶ τούτοις ἀπεστείλαμεν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν κ. Ἀγεμμόνα Κουτσόγιωργαν τηλεγράφημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐθέσαμεν τὸ πρόβλημα τῆς ἀναγραφῆς τοῦ ἀριθμοῦ 666 εἰς τὰς νέας ταυτότητας, θέμα τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερα ἀπασχολεῖ τοὺς χριστιανούς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μᾶς ἀπήντησε διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν Γ.Υ. 4911)13.11.86 ἐγγράφου ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ ἰδίου, καὶ διαβεβαίωσέν μετ' ἐμφάσεως ὅτι ὁ ἀριθμὸς 666 δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθῆ εἰς τὰς νέας ταυτότητας.

»Σὰς ἀποστέλλομεν συνημένως φωτοστατικὸν ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρὸς ἐνημέρωσιν Σας. Φρονούμεν ὅτι δι' αὐτοῦ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων λήγει ὀριστικῶς.

»Διαβλέπομεν ὁμῶς ὅτι ὁ θόρυθος θὰ συνεχισθῆ ἀπὸ ὀρισμένους παρατάξεις παλαίσημερολογιτῶν καὶ ἀπὸ χριστιανικὰ ἐντυπα. Φαίνεται ὅτι ἄνθρωποι μὲ ποικίλα συμφέροντα δημιουργοῦν εἰς τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἄγνοους χριστιανούς τοιαύτας ἢ ἀναλόγους φοβίας διὰ τὰ ἄσκοῦν οὕτως ἐπ' αὐτῶν εὐκολώτερον τὴν ἐπικυριαρχίαν των.

»Προτείνομεν εὐλαβῶς ὅπως δι' ὄλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐντύπων τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν Ἱεράων Μητροπόλεων διαφωτίσωμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τοῦ 666 τὸν εὐσεβῆ λαὸν μας μὲ κείμενα τὰ ὁποῖα θὰ συντάξῃ ἐιδικὴ ἐπιτροπὴ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν Θεολόγων.

Μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης ἐν Χριστῷ

† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ.

«Πρὸς τὸν Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως
κ. Ἀνθιμο

Σεβασμιώτατε,

»Ὅπως καὶ στὸ παρελθὸν σὲ ἀνάλογη περίπτωσις εἶχα ὑπογραμμίσαι, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν οὐδέποτε ἀντιμετώπισε περίπτωσις χρησιμοποίησεως τοῦ ἀριθμοῦ «666» στὰ νέα δελτία ταυτότητος πού ἐτοιμάζομε. Κάθε ἀντίθετη διάδοσις εἶναι ψευδὴς καὶ ἐκ τοῦ πονηροῦ καὶ ἀποσκοπεῖ στὴν παραπλάνησι τοῦ λαοῦ. Ἐπιθυμῶ Σεβασμιώτατε νὰ σὰς διαβεβαιώσω, καὶ μαζί σας ὄλο τὸ λαὸ τοῦ ἀκριτικοῦ Ἐθροῦ, ὅτι δὲν πρόκειται ποτέ νὰ χρησιμοποιηθῆ ὁ ἀριθμὸς «666» στὴ νέα ταυτότητα. Ἐπίσης δὲν θὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς κωδικὸς γιὰ τὸ ἀντίστοιχο πρόγραμμα τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστῆ. Συνεπῶς οὐδεμίαν ἀνησυχία δικαιοδογεῖται.

»Ὑπολογίζω Σεβασμιώτατε καὶ στὴ δική σας συμπαράστασι γιὰ τὴν διάλυσι κάθε ἀμφιβολίας καὶ τὴν ἀπομόνωσι καὶ καταδίκη αὐτῶν πού μὲ ψέμματα προσπαθοῦν νὰ συκοφαντήσουν τὴν Κυβέρνησι.

Μὲ σεβασμὸ

ΑΓΑΜ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ

Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν.

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Μὲ ὠραία καὶ σεμνὴ ἐκδήλωσι πού ἔγινε τὴν Κυριακὴ 30 Νοεμβρίου στὸν ἅγιο Νικόλαο Πορταριάς τιμήθηκε ἡ μνήμη τοῦ γιατροῦ Χαρ. Πορλίγγη καὶ τῶν ἄλλων Πορταριτῶν πού κρεμάσθηκαν ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς τὸ 1944 στὸ Ὀρμάν - Μαγούλα. Τὴν ἐκδήλωσι ὀργάνωσαν ἡ Ἱ. Μητρόπολι καὶ ἡ Ἐνωσι Χριστιανῶν Ἐπιστημόνων πολλὰ μέλη τῆς ὁποίας ἐκκλησιάσθηκαν ἐκεῖ. Τῆ Θ. Λειτουργία ἐτέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Χριστόδουλος, πού μίλησε ἐπίκαιρα. Στὴ διάρκεια τοῦ μνημοσύνου πού ἀκολούθησε μίλησε διεξοδικὰ γιὰ τὸ γιατρό Πορλίγγη ὁ ἐπιζῶν Ἀνδρέας Σιδῶκος ἀπὸ τοὺς μαθητῆς του, ἐπειδὴ ὁ γιατρός ἦταν καθηγητῆς τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ ἀριστὸς ἄμισθος ἱεροψάλτης.

Μετὰ τῆ Θ. Λειτουργία ἔγιναν ἔξω ἀπὸ τὸ ναὸ τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς ἀναμνηστικῆς πλάκας πού ἔχει ἐντοιχισθῆ καὶ πού ἀναφέρεται, στὴ θυσία αὐτῆ τοῦ γιατροῦ καὶ τῶν ἄλλων Πορταριτῶν περιόδου 1940 - 1944 καὶ πού εἶναι εὐλαβικὸ ἀφιέρωμα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Μιλώντας γιὰ λίγο καὶ ἐκεῖ ὁ Σεβ. πρὶν ἀπὸ τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνέφερε ὅτι ἡ Ἱ. Μητρόπολι κάθε χρόνο θὰ τιμᾷ τὴν ἀντίστασι στὸν κατακτητῆ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ τόπου μας καὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς, σὲ ἐνδειξη τιμῆς πρὸς αὐτοὺς καὶ γιὰ προβολὴ στὴν ἱστορικὴ μνήμη τῆς μεγάλης προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας στὸν ἀγῶνα τῶν μετόπισθεν.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολι, σὲ συνεργασία μὲ τὸν Ἱατρικὸ Σύλλογο Μαγνησίας καὶ τὴν Ἱατρικὴ Ἐταιρεία Βόλου, ὀργάνωσαν τὴν Κυριακὴ 30 Νοεμβρίου στὸ Πνευματικὸ Κέντρο ὀμιλία τοῦ καθηγ. τῆς Παιδιατρικῆς κ. Κ. Παπαδάτου μὲ θέμα: «Προβλήματα ὑγείας τοῦ παιδιοῦ». Στὴν ἐνδιαφέρουσα ὀμιλία του πού συνοδεύταν καὶ ἀπὸ διαφάνειες ὁ καθηγητῆς ἀναφέρθηκε στὰ ἀτυχήματα, στὶς ψυχικὲς παθήσεις καὶ στὸν καρκίνου πού πλήττουν συχνότερα τὴν παιδικὴ ἡλικία. Μετὰ τὴν ὀμιλία, τὸν λόγο ἔλαβε καὶ ὁ παριστάμενος Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου «ἡ Φλόγα» κ. Μαιστρὸς πού ἀναφέρθηκε καὶ αὐτὸς στὸ πρόβλημα τῶν καρκινοπαθῶν παιδιῶν καὶ στὸν ἀγῶνα τῶν γονέων των γιὰ τὴν ἀνακούφισι καὶ θεραπεία των.

Μεγάλῃ ὑπῆρξε ἡ ἐντύπωσι ἀπὸ τὶς πληροφορίες πού δόθηκαν γιὰ τὴν ὑπάρξει 1.200 καρκινοπαθῶν παιδιῶν στὴ χώρα μας. Τὸ Σωματεῖο «ἡ Φλόγα» ἐδρεῖε στὴν Ἀθήνα —Ταχ. Θυρίδα 50424 στὸ Ν. Ἡράκλειο— καὶ δέχεται συνηγορίες γιὰ τὸν συγκεκριμένο στόχο δηλ. τὴ δημιουργία ἀκτινοδιαγνωστικοῦ Κέντρου. Ἡ Ἱ. Μητρόπολι μεθοδεῖ τὴν ἐνίσχυσι τοῦ φορέα αὐτοῦ.

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἀπὸ τὴν Μικτὴν Θεολογικὴν Ἐπιτροπὴν Ὁρθόδοξων καὶ Ἀγγλικανῶν Θεολόγων ἀπεφασίσθη ἡ σύγκλησις Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Θεολόγων τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς Καλάβρυτα ἀπὸ 14ης μέχρις 21ης Σεπτεμβρίου 1987.

—Τὸ ποσὸν τῶν 30.334.185 δρχ. διετέθη ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολιν διὰ φιλανθρωπίαν καὶ εἰς τὰ εὐαγγῆ ἰδρύματα τῆς κατὰ τὸ 10μηνον Ἰανουαρίου - Ὀκτωβρίου 1986. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δέον νὰ προστεθῆ καὶ ἕτερον ἐκ δρχ. 65.000.000 τὸ ὁποῖον κατέβαλεν ἀπ' εὐθείας ὁ Μεγάλος Εὐεργέτης τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύ-

των κ. Γρηγ. Καλλιμανόπουλος, διά την άνοιχοδόμησιν τοῦ Καλλιμανοπουλείου Γηροκομείου τῆς 'Ι. Μητροπόλεως εἰς Καλάβρυτα.

Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν 30.334.185 διετέθη ἀναλυτικώτερον ὡς ἑξῆς: Ταμείον Φιλανθρωπίας καὶ Εὐποιίας 5.741.110, Ταμείον ἀρωγῆς κληρικῶν καὶ μοναχῶν 675.951, Εὐαγέες ταμείον Μητροπολίτου, 500.000, 'Εκκλησ. 'Ιδρυμα 'Υποτροφιῶν 554.120, Ταμείον ἱεραποστολικῆς καὶ ἐκκλησ. δράσεως 2.816.454, Διὰ τὴν λειτουργία τῶν Κατασκηνώσεων 1.444.411, Διὰ τὸν «Οἶκον Εὐαγγελίας» Ἀγίου 8.039.458, Διὰ τὸ Καλλιμανοπούλειον Γηροκομείον Καλαβρύτων 3.306.843, Διὰ τὸ 'Εκκλησ. Μουσείον 6.574.075 καὶ διὰ λοιπὰς δαπάνας τῶν ἰδρυμάτων 681.763.

('Απὸ τὸ Δελτίον τῆς 'Ι. Μητροπόλεως «Διακομία καὶ Μαρτυρία» - 11.11.86).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

'Απὸ τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον ἐξεδόθη ἡ ἀκόλουθος ἀνακοίνωσις:

«'Εν ἀτμοσφαίρα πολλῆς μεγαλοπρεπειᾶς καὶ ἐν μέσῳ μεγάλου ἀριθμοῦ προσκυνητῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐρωτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μετὰ πάσης ἐπισημότητος καὶ ἐφέτος ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου 'Αποστόλου 'Ανδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, θρονικῆ ἑορτῆ τῆς 'Αγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης 'Εκκλησίας.

'Η Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ, κατὰ τὸν 'Εσπερινὸν τῆς παραμονῆς, Σαββάτου 29ης Νοεμβρίου, προέστη δ' ἐν αὐτῷ τῆς καθιερωμένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς θείας Λειτουργίας, χθές, Κυριακὴν 30ὴν ἰδίου, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐλθοῦσης ἐνταῦθα 'Αντιπροσωπείας τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ρώμης ἐκ τῶν Σεβ. Καρδινάλιου κ. 'Ιωάννου WILLEBRANDS, Προέδρου τῆς Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, ὡς 'Αρχηγοῦ, Σεβ. 'Αρχιεπισκόπου κ. SERGIO SEBASTIANI, Προνοντίου τοῦ Βατικανοῦ ἐν 'Αγκύρᾳ, Πανοσιολ. π. Πέτρου DUPREY, Γραμματέως τῆς ὡς ἄνω Γραμματείας, καὶ Πανοσιολ. π. 'Ελευθερίου FORTINO, ἐκ τῶν στελεχῶν αὐτῆς.

Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνελειτούργησαν ὁ (ἀειμνήστος) Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος, καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Εἰρηνοπόλεως κ. Συμεῶν, Κολωνίας κ. Γαβριήλ, Λύστρων κ. Καλλίνικος, ὁ Σεβ. 'Αρχιεπίσκοπος Εὐδοκιάδος κ. Γεώργιος καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως κ. Διονύσιος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, 'Ιερισσοῦ, 'Αγίου 'Ορους καὶ 'Αρδαμερίου κ. Νικόδημος, Θηβῶν καὶ Λεβαθείας κ. 'Ιερώνυμος καὶ Περγάμου κ. 'Ιωάννης. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱ. 'Αμβωνος ὁ Πανοσιολ. 'Υπογραμματεὺς τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου κ. Μελίτων.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Δοξολογίας, ὁ Πατριάρχης ἠλόγησε δίσκον κολλούθων εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἑορταζομένου ἁγίου 'Ανδρέου, ἐν δὲ τῷ τέλει τῆς θείας Λειτουργίας ἀνηλλάγησαν μεταξύ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις καὶ ἀκολούθως ὁ Σεβ. Καρδινάλιος ἐπέδωκε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι προσωπικὸν μήνυμα τῆς Α. Α. τοῦ Πάπα 'Ιωάννου - Παύλου τοῦ Β'.

'Εν κατακλείδι, ψαλλομένου τοῦ Πατριαρχικοῦ Πολυχρονισμοῦ, ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Καρδινάλιος ἀντήλαξαν τὸν ἀσπασμὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἠλόγησαν τοὺς πιστοὺς.

Μετὰ ταῦτα, ἠκολούθησεν ἐπίσημον Πατριαρχικὸν ἄριστον, μεθ' ὃ οἱ ἐπίσημοι ρωμαιοκαθολικοὶ ἐκπρόσωποι μετέβησαν εἰς τὴν 'Ιεράν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ἔνθα προσυχηθήσαν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ αἰοδί-

μου Πατριάρχου 'Αθηναγόρου, καταθέσαντες ἄνθη».

'Η προσφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου, πρὸς τὸν 'Αρχηγὸν τῆς 'Αντιπροσωπείας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας εἶχεν ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε Καρδινάλιε κύριε 'Ιωάννη WILLEBRANDS, Πρόεδρε τῆς ἐπὶ τῆς 'Ενότητος τῶν Χριστιανῶν Γραμματείας τοῦ Βατικανοῦ, καὶ λοιποὶ σεβάσμιοι συνοδοὶ αὐτοῦ,

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ.

'Η ἑορτὴ τοῦ ἁγίου 'Αποστόλου 'Ανδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου ἔφερε τοὺς πόδας ὑμῶν ἐγγύτερον πρὸς ἡμᾶς καὶ ἰδοὺ ὅτι αἱ καρδίαι ἡμῶν συμπάλλουσι τὸν ταυτόσημον παλμὸν τοῦ κοινου ἑορτασμοῦ ἐν Κυρίῳ. 'Ηνωμένοι ἐν τῇ χαρᾷ ταύτῃ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Θρονικῆς ἡμέρας τῆς 'Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, δοξολογοῦμεν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ στρέφομεν μετὰ πολλῆς τῆς τιμῆς καὶ ἀδελφικῆς τῆς ἀγάπης τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν πρὸς τὸν ἀποστείλαινα ὑμᾶς ὡδε ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ Προκαθήμενον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας, 'Αγιώτατον Πάπαν 'Ιωάννην - Παῦλον τὸν Β'. Δὲν ἀποτελεῖ ἀνωφελῆ ἐπανάληψιν ἐὰν εἰπώμεν καὶ ἐφέτος αὐτὸ ὅπερ εἰς τὰς μέχρι τοῦδε ἀναλόγους περιστάσεις τῶν ἐκατέρωθεν ἐπισκέψεων ἐπὶ ταῖς θρονικαῖς ἑορταῖς ἐπικαίρως λέγεται, ὅτι αὐται, πέραν τῆς ἀδελφικῆς ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ ἀθρότητος, μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξίν βαθυτέρου δεσμοῦ ἀγάπης, τιμῆς καὶ κοινῆς ἱστορίας καὶ παραδόσεως μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν 'Εκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι, τιμῶσαι καθ' ἕνα τρόπον τιμᾶσι τοὺς ἰδρυτὰς αὐτῶν 'Αποστόλους 'Ανδρέαν καὶ Πέτρον καὶ Παῦλον, παρέχουσι μαρτυρίαν τῆς ἦν ἐπιδιώκουσι νῦν ἐνότητος αὐτῶν ἐν τῷ ἐνὶ προσώπῳ τοῦ μόνου 'Αρχηγοῦ τῆς 'Εκκλησίας Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ.

Πεποίθαμεν ὅτι ἐν Ρώμῃ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐπὶ ταῖς ἐκατέρωθεν Θρονικαῖς 'Εορταῖς διακατεχόμεθα ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων ἀγάπης καὶ ἀδελφοσύνης καὶ ἀπὸ κοινου εὐχαριστοῦμεν τῷ Κυρίῳ, ὅστις ὀδηγεῖ ἡμᾶς ἐγγύτερον πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀναδεικνύει τὰς 'Εκκλησίας ἡμῶν προθυμοτέρας εἰς προσέγγισιν καὶ ἀλληλοκατανόησιν καὶ γενικώτερον μὲν, ἀλλ' ὅπως ἰδιαίτερος ἐν τῷ ἀπὸ ἐτῶν καλλιεργούμενῳ διαλόγῳ ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀληθείᾳ ὡς πρό-δῶσις μεταξὺ τῶν 'Εκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς.

Σεβασμιώτατε,

'Η ἐφετεινὴ ἐπίσκεψις ὑμῶν συμπίπτει μὲ σημαντικὸν γεγονός, ὡς εἶναι τὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Γ' Προ-συνοδικῆς Ὁρθοδόξου Διασκέψεως, ἥτις καὶ ἀφιερῶθη, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ εἰς τὸν εὐρὺν τομέα τῶν Διαλόγων καὶ τῆς προσομιλίας τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον, ἰδίᾳ δὲ καὶ πρὸς τὴν πρεσβυγενῆ 'Εκκλησίαν τῆς Ρώμης.

'Εὰν ὑπῆρξαν τὰ μάλιστα ἐπωφελῆ ὅσα ὑπὸ τῆς Διασκέψεως ταύτης ἐν χώρῳ τῆς ἐνδορθοδόξου ποιμαντικῆς εὐθύνης τῶν πιστῶν τέκνων τῆς 'Εκκλησίας ἐλέχθησαν περὶ νηστείας, θεσμοῦ θεόθεν ἐπιβαλλομένου καὶ ὡς ἐπιταγῆς κατ' οἰκονομίαν καὶ ἀνθρωπίνην συγκατάθεσιν ἐφαρμοστέας εἰς τὴν ζωὴν τῶν ὀρθοδόξων μελῶν τῆς 'Εκκλησίας καὶ ὅσα σπουδαίως διετυπώθησαν καὶ ἐξηγγέλησαν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑψίστα χριστιανικὰ ἰδεώδη τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀδελφοσύνης, τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀρσεως τῶν φυλετικῶν καὶ ἄλλων διακρίσεων, ἐξίσου ἀξία προσοχῆς καὶ ἰδιαζούσης σημασίας ὑπῆρξαν καὶ εἶναι καὶ τὰ περὶ Διαλόγων, τῶν τε διμερῶν καὶ τῶν πολυμερῶν, ἐν τῇ Διασκέψει μετὰ πάσης εὐκρινείας καὶ τιμιότητος καὶ ἀντικειμενικότητος ἀποφασισθέντα, ἐπὶ προαγωγῇ τῆς ἀπαραιτήτου καὶ ἐγγενούς εἰς τὰς 'Εκκλησίας ἀνάγκης τῆς ἐν

διαλόγῳ ἄρσεως τῶν παρομαρτούντων ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν θεολογικῶν καὶ μὴ θεολογικῶν ἔμποδιῶν καὶ καταστάσεων.

Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ὑπῆρξαν καὶ εἶναι εἰλικρινεῖς, διακηρύττουσαι ὅτι εἶναι σπουδαῖος ὁ μετὰ τῆς πρεσβυγενοῦς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης Διάλογος καὶ προωθητέος διὰ παντός μέσου, ἐπὶ οἰκοδομῇ τῆς φυγαδευθείσης μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν κόσμων ἐνότητος. Ὑπῆρξαν καὶ εἶναι τίμιαι καὶ πρὸς ἑαυτάς καὶ πρὸς τὴν σεβασμιάν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης —καὶ περιοριζόμεν ἐνταῦθα τὸν λόγον εἰς μόνον τὸν μετὰ τῆς Ρώμης Διάλογον—, ἐπισημάνασαι τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα, τῇ συναινέσει θεβαίως καὶ τῆς ὑμετέρας πλευρᾶς, χρῆζουσιν εἴτε ἀναθεωρήσεως εἴτε θελιώσεως, πάντα δὲ ταῦτα ἐπὶ μόνῳ τῷ συγκεκριμένῳ καὶ ὑψηλῷ σκοπῷ ἵνα προωθηθῇ καλλίτερον καὶ ἀποδοτικώτερον τὸ ἔργον τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Σεβασμιώτατε καὶ λοιποὶ ἐν Χριστῷ πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Ἐπισημαίνουμεν τὴν στιγμήν ταύτην τὸ γεγονός τοῦτο τῶν θετικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Γ' Προσυνδικτικῆς Πανορθοδόξου Διασκεψέως, τῆς σημειώσεως σπουδαῖον σταθμὸν ἐν τῇ πορείᾳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον αὐτῆς, διότι πιστεύουμεν ὅτι προστίθεται ἐν ἐπὶ πλέον λιθάριον εἰς τὴν μετὰ πάσης φροντίδος καὶ ἐπιμελείας πουργομένην ἱεράν οἰκοδομήν τῆς κατ' ἀλήθειαν καὶ ἀγάπην προσεγγίσεως τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ γενικωτέρᾳ ταύτῃ προσπάθειᾳ τῆς προωθήσεως τῆς ἱερᾶς ταύτης ὑποθέσεως, ὡς Πρωτόθρονος καὶ συντονίζουσα τὰς προσπάθειάς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὲν θὰ παραλείψῃ πράττουσα τὸ ἐφ' ἑαυτῇ, ὡς τοῦτο ἐπραξε καὶ μέχρι σήμερον, καταβάλλουσα πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ἵνα τὸ ἀναληφθὲν ἑκατέρωθεν ἔργον ἀχθῇ εἰς αἴσιον πέρας καὶ εὐρεθῶσι οἱ δύο ἡμῶν κόσμοι συμπίπτοντες καὶ ταυτιζόμενοι ἐν τῷ ἐνὶ Κυρίῳ, τῇ μιᾷ πίστει, τῷ ἐνὶ βασιπιασμί, τῷ ἐνὶ Θεῷ καὶ πατρὶ πάντων, τῷ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν' (Ἐφ. 4, 5-6).

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων διαπνεόμενοι καὶ τὰς ἐλπίδας ταύτας ὡς θεβαίως προσδοκίαις εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς καρδίας ἡμῶν ἐκθερμαίνοντες, χαριετιζόμεν μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ θαθείας ἀγάπης καὶ τιμῆς τὴν παρουσίαν ὑμῶν ἐν μέσῳ ἡμῶν, συνευφραινόμεθα μετ' ὑμῶν ἐπὶ τῷ κοινῷ ἑορτασμῷ καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως ἀποθῆτε διερμηνεῖς τῶν εὐχαριστιῶν ἡμῶν πρὸς τὸν ἀποστειλαντα ὑμᾶς ὧδε πρεσβύτερον καὶ ἡγαπημένον ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν Πάπαν Ἰωάννην - Παῦλον τὸν Β'.

Ὁ χαριετισμὸς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐφ' ἡμῶν προσωπικῶς πρὸς τὴν γερασμιαν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης καὶ τὸν Ἀγιώτατον Προκαθημένον αὐτῆς.

Εἴη ὁ Κύριος βοηθὸς ὑμῶν καὶ ἡμῶν ἐν πᾶσι».

Ἡ Ἀντιφώνησις τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου κ. WILLEBRANDS εἶχεν ὡς ἀκολούθως:

«Παναγιώτατε,

Μετὰ πίστεως καὶ χαρᾶς μετέσχομεν μόλις πρὸ ὀλίγου τῆς Λειτουργίας ταύτης, τῆς τελεσθείσης ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ἀδελφοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου. Ἠκούσαμεν κατ' αὐτὴν τὴν πρόσκλησιν:

Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν,

ἥτις, ἐν τῇ πυκνότητι τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, καλεῖ ἡμᾶς ταυτοχρόνως νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν κοινὴν ἀναζήτησιν ἡμῶν τῆς πλήρους κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν.

Ἄς προχωρήσωμεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν —φαίνεται νὰ λέγῃ εἰς ἡμᾶς σήμερον ἡ λειτουργικὴ αὕτη πρόσκλησις— ἄς προχωρήσωμεν ἐν εἰρήνῃ καὶ διὰ τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν».

Εἶμαι λίαν εὐτυχῆς κομίζων τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ἀπάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, τὸν ἀδελφικὸν χαριετισμὸν τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης καὶ τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῆς, τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β'.

Ἡ κοινωνία αὕτη ἐν τῇ προσευχῇ —κοινωνία ὕφισταμένη ὡσαύτως εἰς τὰς εἰλικρινεῖς καὶ τιμίας συνομιλίας— θὰ κατευθύνῃ ἀσφαλῶς τὰ θέματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἐκεῖνα τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς τὴν πλήρη κοινωνίαν, εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς πλήρους ἐνότητος ἐν τῇ πίστει καὶ, κατὰ συνέπειαν, εἰς τὴν συνιερουργίαν τῆς ἐνιαίας εὐχαριστίας τοῦ Κυρίου, κορυφαῖον σημεῖον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ ἀποστολικῇ πίστει, τῇ κηρυχθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ ὁμολογηθείσῃ ὑπ' αὐτῶν ἐν τῷ μαρτυρίῳ αὐτῶν, εὐρίσκουμεν τὴν ἀσφαλῆ θάσιν ὅλης τῆς κοινῆς ἀναζητήσεως ἡμῶν.

Ὁ διπλοῦς ἐτήσιος ἑορτασμὸς, ἐνταῦθα σήμερον καὶ ἐν Ρώμῃ διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου, ἀνανεώνει τὴν χαρὰν τῆς συναντήσεως, ἀναθερμαίνει τὴν καρδίαν καὶ ἐνισχύει τὴν κοινὴν θέλησιν. Τούτου πείραν ἐλάβομεν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, λαμβάνουμεν δὲ ἀκόμη καὶ σήμερον. Δυνάμεθα νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεόν, ὅστις ἐνέπνευσεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπλήν καὶ ἀποτελεσματικὴν ταύτην πρωτοθυλίαν διὰ νὰ συνηθίσωμεν τὰς Ἐκκλησίας εἰς τὸ συνυπάρχειν, διὰ νὰ ἐνισχύσωμεν τὰ αἰσθητάτα κοινωνίας καὶ ἀλληλεγγύης καὶ, πρὸ παντός, διὰ νὰ λειάνωμεν τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐνότητα.

PROCEDAMUS IN PACE.

Ἡ λατινικὴ Λειτουργία ἀπευθύνει ἡμῖν ὡσαύτως τὴν ἰδίαν πρόσκλησιν.

Ἡ ἐξακολούθησις καὶ συμπύκνωσις τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἡμῶν καὶ ὁ θεολογικὸς διάλογος μεταξὺ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀποδεικνύονται ὁλονὲν καὶ περισσότερο ἀναγκαῖα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐνότητος, τὴν ὁποῖαν ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ μοναδικὸς Κύριος ἡμῶν, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν νὰ συμμορφώσωμεν τὴν ἀσθενῆ βούλησιν ἡμῶν.

Ἡ στιγμή τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου εἶναι μιὰ διάβασις ὑπαγορευομένη ὑπὸ τῆς πληρότητος τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἐνότητος. Δὲν δυνάμεθα οὔτε νὰ ἀποφύγωμεν οὔτε νὰ ἐπικαλύψωμεν τὸν θεολογικὸν διάλογον, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ τὸν συνεχίσωμεν μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης, μετ' ἀγάπης πρὸς τὴν ἀλήθειαν, μετὰ ἐμμονῆς, ἐντὸς πνεύματος ταπεινότητος καὶ μετὰ πραγματικῶν ἀμοιβαίων σεβασμοῦ. Ἡ πορεία αὕτη λαμβάνει τὴν δυνάμιν τῆς ἐκ τῆς προσευχῆς ἢ ὁποῖα γίνεται τακτικῶς ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς ἡμῶν καὶ ἐξ ἐκείνης τὴν ὁποῖαν κάμνομεν ὁμοῦ δσάκις τοῦτο εἶναι δυνατόν.

Προφανῶς ὁ διάλογος οὗτος δύναται νὰ συναντήσῃ δυσκολίας ἐνίοτε, ἀκόμη καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως κατανοήσεως καὶ τῶν παρεξηγήσεων, αἱ ὁποῖαι κατὰ θάσιν εἶναι ἀνυπόστατοι. Τοῦτο εἶναι φυσικὸν καὶ ἀνήκει εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός τοῦ εὐρίσκεσθαι ἐν διαλόγῳ. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι ὁ διάλογος εἶναι τὸ ἀπαραίτητον ὄργανον πρὸς διασάφισιν ἐπίσης τῶν παρανοήσεων καὶ τῶν παρεξηγήσεων τούτων ἐν ἀδελφικῇ καὶ τιμῇ συμμετοχῇ. Μόνον ἐν τῷ πλαίσιῳ τούτῳ εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορίσωμεν καὶ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς πραγματικὰς διαφορὰς, ἔχοντες πάντοτε ἐν νῷ τὸν προσανατολισμὸν θάθους τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως ἐντὸς δυνατῆς ποιικιλίας τῶν θεολογικῶν, λειτουργικῶν καὶ κανονικῶν ἐκφράσεων αὐτῆς. Δοξάζομεν τὸν Κύριον, τὸν ἐπιτρέψαντα ὅπως ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ μεταξὺ Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δυνηθῇ ἵνα, ἐν τῷ κεκμένῳ τῷ δημοσιουθέντι μετὰ τὴν δευτέραν συνέλευσιν αὐτῆς, ἐκφράσῃ κοινὰς θέσεις θεμε-

λιώδους σημασίας δια την πληρότητα της αναζητήσεως της ενότητας.

Ο διάλογος συνεχίζει το έργο του. Η κατάφασις της κοινής μυστηριακής αντιλήψεως της Έκκλησίας έδημιούργησε το αναγκαίον πλαίσιον προς άκριθέστερον καθορισμόν των ένδεχομένων διαφορών, αϊ όποια χρήζουν θεολογικής συζητήσεως εις θάθος. Πράγματι ό διάλογος προσφέρει την μοναδικήν συγκεκριμένην δυνατότητα δια να αναζητήσωμεν από κοινού τας μορφάς τας όποιας θά έπρεπε να λάβη η διάρθρωσις της πλήρους κοινωνίας. Αυτή αυτη η ύπαρξις του διαλόγου σημαίνει ότι ούδέν εκ των μερών επιδιώκει να επιβάλη η δύναται να επιβάλη εις το έτερον την μορφήν ενότητας, την όποιαν η ίδια αυτού ιστορία έδωκεν εις την ενότητα την ληφθεϊσαν παρά του Κυρίου, έξαγγελθεϊσαν δια του κηρύγματος των Άποστόλων και θιωθεϊσαν έν τώ ίδιω αυτού πνευματικώ πολιτισμώ. Ο διάλογος προτίθεται πράγματι να εξετάση, υπό το φώς της πίστεως, τας διαφοράς ήμών, επί τώ τέλει όπως ό Κύριος, όστις είναι η ειρήνη ήμών, άποκαταστήση την ενότητα των έν διαίρεσει όντων (πρβλ. Έφ. 2,14). Έν τη αναζητήσει ήμών εύρισκομεν άποφασιστικήν βοήθειαν —βοήθειαν και δια την διαφοροποιούμένην κατάστασιν της σήμερον— έν τη έμπειρία της κοινωνίας, της θιωθείσης μεταξύ των Έκκλησιών ήμών, κατά την διάρκειαν της πρώτης χιλιετηρίδος, ως υπέμνησε τούτο εις ήμάς τούς Καθολικούς η Β' Βατικανή Σύνοδος (πρβλ. UNITATIS REDINTEGRATIO, άρ. 14).

Έπομένως, ένεκα και του έκτάκτου και άγαθοποιού έργου, του έπιτελουμένου σήμερον υπό του διαλόγου, η Λειτουργία προσκαλεί ήμάς να προχωρήσωμεν έν τη ειρήνη, έν τη γαλήνη και έν τη χαρά του Χριστού.

Τό "Άγιον Πνεύμα του Θεου θά κατευθύνη τά θήματα ήμών και θά δώση εις ήμάς τά αναγκαία εκείνα μέσα, τά όποια ζητούμεν έν τη προσευχή. Και η άγάπη, η άμοιβαία άγάπη, θά θάλη έξω πάντα φόβον (πρβλ. Α' Ιωάν. 4, 18θ).

Παναγιώτατε,

Η σημερινή Λειτουργία μοι ένέπνευσε τά αισθήματα ταύτα. Έν τώ πνεύματι τούτω εύρισκόμεθα ένταύθα έν ενώσει προσυχής και προθέσεων.

Έκφράζω ύμιν άπαξ έτι την προσωπικήν χαράν του δοκιμάζω εύρισκόμενος σήμερον μεθ' ύμών, ως και την άδελφότητα και την κοινωνίαν, τας όποιας θέλει να ύποδηλώση η παρουσία μιάς Άντιπροσωπείας της Έκκλησίας της Ρώμης έν τώ Οικουμενικώ Πατριαρχείω. Κατά την έόρτιον ταύτην ήμέραν, έχω την τιμήν και την εύχαριστήσιν να φέρω εις την Ύμετέραν Παναγιότητα έν μήνυμα της Αυτού Άγιότητος του Ιωάννου - Παύλου του Β'».

Τό κείμενον του Μηνύματος του Πάπα Ιωάννου - Παύλου του Β' είχαν ως έξής:

Τώ Άγιωτάτω Δημητρίω τώ Α' Αρχιεπισκόπω Κωνσταντινουπόλεως Οικουμενικώ Πατριάρχη

«Ειρήνη τοίς άδελφοίς και άγάπη μετά πίστεως από Θεού Πατρός και Κυρίου Ιησού Χριστού» (Έφ. 6,23).

Τόν χαιρετισμόν τούτον, τόν όποιον άπηύθυνεν ό Άπόστολος Παύλος προς την χριστιανικήν κοινότητα της Έφέσου, θά έπευθώμεν να καταστήσω ιδιόν μου σήμερον δια να τόν άπευθώμεν προς την άδελφήν Έκκλησίαν της Κωνσταντινουπόλεως, πανηγυρίζουσαν την έορτήν του άγιου Άποστόλου Άνδρέου, άδελφού του άγιου Πέτρου.

Άγιώτατε,

Κοινωνών έν τη παραληφθείση πίστει των Άποστόλων, μετά των δεσμών της άδελφικής άγάπης και έν πνεύματι ειρήνης, ένούμαι πάση καρδιά εις τόν έορ-

τασμόν του όποιου προίστασθε. "Όσον και άν εύρίσκωμαι μακράν της έδρας μου, Ρώμης, δι' έν των ποιμαντορικών μου ταξιδίων, όμως είμαι, την ήμέραν ταύτην, πνευματικώς μεθ' ύμών. Η άντιπροσωπεία την όποιαν άπέστειλα προς ύμάς, και της όποιας ήγειται ό Καρδινάλιος Ιωάννης WILLEBRANDS, άποτελεί τό όρατόν σημείον της συμμετοχής μου και φέρει προς την Έκκλησίαν της Κωνσταντινουπόλεως τόν άδελφικόν χαιρετισμόν της Έκκλησίας Ρώμης, εύτυχημένης ότι κας έκαστον έτος έχει παρομοίαν εκδήλωσιν επί τη έορτή του άγιου Πέτρου έν Ρώμη.

Αϊ άμοιβαία αυτα έπισκέψεις όχι μόνον τιμώσι την μνήμην των άγιων Άποστόλων, οι όποιοι εμπνέουσιν ήμάς, άλλ' επίσης ένισχύουσι τά θήματα ήμών και κρατύνουσι τας καρδιάς ήμών επί της όδου της φερούσης προς την άποκατάστασιν της πλήρους ενότητος έν τη πίστει ταύτη, έν τη όποια οι άγιοι Πέτρος και Άνδρέας έδωκαν μαρτυρίαν δια του μαρτυρίου αυτών.

Πρέπει να εύχηθώμεν όπως τό πνεύμα, τό όποιον έμψυχώνει τούς κοινούς τούτους έορτασμούς της Ρώμης και της Κωνσταντινουπόλεως έπεκαθη εις πάντας τούς Καθολικούς και εις πάντας τούς Όρθόδοξους. Άναμφίθλως τούτο θά διηυκόλυνεν έπίσης την αναγκαίαν πρόοδον του θεολογικού διαλόγου, του όποιου την έναρξιν έσχομεν την χαράν να έξαγγέλωμεν άκριθώς την ήμέραν της έορτής του άγιου Άνδρέου. Ούτω θά έξηλείφετο προσδευτικώς ό,τι παραμένει εισέτι εκ των από του παρελθόντος έπιφυλάξεων. Τούτο θά συνετέλει έπίσης εις την άποφυγήν των άθασίμων παρεξηγήσεων, αϊ όποια έστιν ότε παρεμποδίζουσι την όμαλήν πορείαν προς την πλήρη κοινωνίαν η έπιβραδύνουσι αυτήν. Προς τούτο ύπολογίζομεν επί της ένδελεχούς προσευχής άπάντων των πιστών ήμών, επί μιάς έντατικής άμοιβαίας άγάπης, και επί του κοινού προβληματισμού, ό όποιος καθίσταται όλονέν και περισσώτερον έπείγων δια να δυνηθώσιν αϊ Έκκλησίαι ήμών να έκπληρώσωσι την άποστολήν αυτών έν τώ κόσμω της έποχής μας.

Έπί τη εύκαιρία, Άγιώτατε, θά ήθελον να σας εύχαριστήσω έξ όλης καρδιάς δια την άντιπροσωπείαν, την όποιαν είχετε άποστείλει εις την Ήμέραν Προσευχής δια την ειρήνην έν Άσσίζη. Έξετιμήσαμεν την παρουσίαν αυτης μεταξύ ήμών και όμοι ήκετεύσαμεν τόν Άρχοντα της ειρήνης.

Έν τη χαρά της έορτής του άγιου Άνδρέου, ένώ είμεθα έν κοινωνία άγάπης και ήνωμένοι έν τη κοινή ύποχρεώσει όπως πράξωμεν ό,τι είναι δυνατόν δια να άποκαταστήσωμεν την πλήρη ενότητα μεταξύ των Έκκλησιών ήμών, έπαναλαμβάνω τη Ύμετέρα Άγιότητα την έκφρασιν της άδελφικής μου άγάπης έν Κυρίω.

Έν Βατικανώ, τη 15η Νοεμβρίου 1986.

† Ιωάννης - Παύλος Β'».

Σημειώτέον ότι την Παρασκευήν, 28 Νοεμβρίου, η Ρωμαιοκαθολική Άντιπροσωπεία προσήλθε στα Πατριαρχεία και έγινε μετά πολλης χαράς και έγκαρδιότητος δεκτή υπό της Α. Θ. Παναγιότητος του Πατριάρχου εις έπίσημον άκρόασιν.

Την έπομένην, Σάββατον 29 Νοεμβρίου, έγιναν εις τά Πατριαρχεία συνομιλία επί θεμάτων κοινού ένδιαφέροντος μεταξύ της Πατριαρχικής και Συνοδικής Έπιτροπής επί του Διαλόγου μετά της Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας, υπό την ήγεσίαν του Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσοστόμου και της Άντιπροσωπείας, η όποια έπεσκέφη έπίσημως τό Οικουμενικόν Πατριαρχείον.

Μετά την παρουσίαν και συμπροσευχήν αυτης κατά την Πατριαρχικήν και Συνοδικήν θεϊαν Λειτουργίαν, η όποια έτελέσθη κατά την Θρονικήν Έορτήν εις τόν Πάνσεπτον Πατριαρχικόν Ναόν, η Ρωμαιοκαθολική Άντιπροσωπεία άνεχώρησε εις Ρώμη.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ίερά Αρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν μιᾶς (1) θέσεως Κλάδου ΥΕ/1 Κλητήρος, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», υποβάλωσιν εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (ὁδὸς Ἁγίας Φιλοθέης 21), κατὰ τὰς ὥρας 10 - 12 καθ' ἑκάστην, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως, δεόν, ἵνα ἔχωσι καὶ τὰ λοιπὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ἐν τοῖς ἀρθροῖς 6 ἕως 13 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5)1978 Κανονισμοῦ «Περιοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων».

Ἐπισημασθεὶς εἰς τὰς ὡς ἄνω θέσεις ἐνεργηθῆσάν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἑξῆς:

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ίερά Αρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 37, πρρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τοῖς Ναοῖς α) Ἁγίου Ἀθανασίου - Θησείου, β) Κοιμησεως Θεοτόκου - Κυπριάδου καὶ γ) Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ - Χολαργοῦ, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὰς Ἐφημεριακάς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 20 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29η Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ίερά Μητρόπολις Ἡλίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 33, 34, 35 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημεριῶν» προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν α) Ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἱ. Ν. Ἁγίου Διονυσίου Πετροῦλων, 2) Ἱ. Ν. Ἁγίων Θεοδώρων Ζερού Γερακίου, β) Διακονικῶν θέσεων: 1) Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου Λεχαιῶν, 2) Ἱ. Ν. Εὐαγγελισμοῦ Ἀμαλιάδος, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Πύργῳ τῇ 8η Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Δημητρίου Φαλάνθης, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 11η Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαιρέσειν δι' ἐπιλογῆς, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5)1978 «Κανονισμοῦ περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων», πληρώσιν μιᾶς (1) θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΜΕ τοῦ ἀρθροῦ 20 τοῦ Ν. 1476)1984 τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου (20) ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 11η Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κίτρους

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν μιᾶς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΜΕ Ὀδηγοῦ - Κλητήρος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως παραχωρηθείσης ἡμῖν διὰ τοῦ ἀρθροῦ 20 τοῦ Ν. 1476)84, δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5)1978 Κανονισμοῦ, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 15η Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590)77, τοῦ Ν.Δ. 1398)73, τοῦ Ν. 673)77 καὶ τὴν ὑπ' ἀρ. 391)31.7.83 ἀπόφασιν περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς ἐνοριακοὺς ἱ. ναοὺς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς: 1) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος (Ἁγίου Σώστη Λεωφ. Συγγροῦ), 2) Κοιμ. Θεοτόκου Π. Φαλήρου, 3) Ἁγ. Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου, 4) Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Γλυφάδας καὶ 5) Ἁγ. Παρρασκευῆς Ν. Σμύρνης, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους ἵνα καταλάβωσι ταύτας καὶ ἔχοντας τὰ προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως

σεως τής παρούσης εις τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ν. Σμύρνῃ τῇ 16ῃ Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Ν. Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῦς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ζωοδόχου Πηγῆς Παραλίας Πλατάνου - Αἰγιαλείας, β) Ἁγίου Γεωργίου Ἀλεσταίνης - Καλαβρύτων, γ) Ἁγίου Δημητρίου Σκοτάνης - Καλαβρύτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φωκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῦς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημερίων» προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν διακόνου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» Ἀμφίσσης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Ἀμφίσσῃ τῇ 22 Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Φωκίδος ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς ἐνορίας Χρωμοναστηρίου Ρεθύμνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 29ῃ Δεκεμβρίου 1986

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ΤΙΤΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

- A) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἐτησίως. ἰσὺν ἰσοδό-
- B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἐτησίως. ἰσὺν ἰσὺν
- Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ» ἰσὺν ἰσὺν
- δρχ. 15,-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος Χριστουγέννων. Ἑόρτια Γράμματα. Οἰκουμ. Πατριάρχου Δημητρίου, Ἀποδείξεις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἐπιτεύγματα καὶ προοπτικαὶ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» (ἐπὶ τῇ 50ετηρίδῃ αὐτῆς).

Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης κ. Ἀγαθαγγέλου.

Μητροπ. Σηλυβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ἡ ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ Ἀδριανίνου.

Μητροπ. Μύρων Χρυσόστομου, Ἡ Προσφυδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις.

Ἀρχιεπ. Θυατείρων Μεθοδίου, Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴ Μ. Βρετανία.

Μάρκου Α. Σιώτο, Ὁ ἀριθμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ Ἀντιχρίστου.

Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Δράγα, Ἡ ἐνότης καὶ ἀνανέωσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου ἢ κοινότητα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Θεοδ. Ἱ. Παναγοπούλου, Ὁ βίος τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, παράδειγμα γιὰ τὸν σημερινὸ ἄνθρωπον.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου Πιερίας.

Ἀρχιμ. Ἱγνατίου Λάππα, Ἡ σημασία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου στὴ σύγχρονη ἐποχὴ.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.